EMEKÇİ

SOSYALİZM YOLUNDA TAM BAĞIMSIZ VE GERÇEKTEN DEMOKRATİK TÜRKİYE İÇİN

SIKIYÖNETİMSİZ SIKIYÖNETİM

Gençlik Hareketinin Birliği Sağlanmalıdır /F. Y. Özkan

BİRİNCİ SORUN TOPARLANMAKTIR /M. Belli

EN BAŞTA KENDİ GÜCÜNE GÜVEN / Kim İl Sung
KÜBA DEVRİMİ 17 YAŞINDA
ARNAVUTLUK H.C. 30. KURULUŞ YILINDA

M. Suphiyi Anarken
Mısır K.P. Raporu

ŞUBAT 1976 / Sayı 16 / Cilt 2

EMEKÇİ

Yıl: 2 | ŞUBAT 1976 | Sayı: 16

Sahibi: M. Lütfi Kıyıcı / Yazı İşleri Müdürü: Süleyman Aslan / Yönetim ve Haberleşme Adresi: Ticarethane Sokak No: 12 / 7-A Sultanahmet-İST./ Abone: Yıllık 100 TL. Altı aylık 50 TL. / Dış ülkeler için iki katıdır. İstanbul Dağıtımı: İST-DA. Ankara Dağıtımı: ANKARA DAĞITIM, Ege Dağıtımı: ORHAN ÖZŞİŞMAN. Dizgi-Baskı: Arpaz Matbaası / Kapak: REYO Ofset / Baskı Tarihi: 7 Şubat 1976

DÜZELTME

Bu sayımızda yayınladığımız «GENÇLİK HAREKETİNİN BİRLİĞİ SAĞLANMALIDIR» başlıklı yazıdaki yanlış cümleleri düzelterek, doğru cümleleri aşağıda veriyoruz.

17. sayfada, ikinci paragrafın son cümlesi şöyle olacaktır:

«Aynı zamanda bu, proleter devrimci hareketimizin mirasçısı ya da sürdürücüsü olarak, 'bizim radyo' çevresindeki mültecileri tanımak olur ki bu da onlara kendilerinin bile hayal etmedikleri payeyi vermek, revizyonizmi onurlandırmaktır.»

18. sayfada, ikinci paragrafın son satırı da şöyle olacaktır:
«ya da bazı parti ve çevrelerin yöneticileri tarafından...»

19. sayfanın son satırı da şöyle düzeltilmelidir:
«... sağlanması bile çok şey ifade eder.»

Sıkıyönetimsiz Sıkıyönetim

Herkes demokrasi savunucusu kesildi. Öyle ki bu ne biçim demokrasidir şaşıyor insan. Oysa, Türkiye, tarihinde hiç bir zaman burjuva demokrasisini tanımamıştır. Tek parti döneminden sonra gelen, bir çok sol çevrelerin bile demokrasinin başlangıcı olarak kabul ettikleri çok partili düzen de, Filipin demokrasiciliğinden, dozu durum ve koşullara göre değişen parlamenter, örtülü faşizmden başka bir şey değildi. 53 yıllık Cumhuriyet tarihine bakacak olursak, yarısından fazlasının sıkı yönetim altında geçtiğini görürüz. Sıkı yönetim olmadığı zamanlarda da işçi sınıfı, yoksul köylülük gayrı resmî, yani ilân edilmemiş bir sıkı yönetim altında yaşamıştır.

Bilindiği gibi, 12 Mart döneminden sonra, çeşitli nedenlerle, artık sıkı yönetimin kaldırılması gerekli olduğunda, o ünlü 12 Mart parlamentosu, alelacele kabul ettiği Devlet Güvenlik Mahkemeleri yasası ile, hiç değilse yargı alanında sıkı yönetimin devamını sağlamıştı. Ama on aydır iktidar eylemekte olan MC iktidarı bununla yetinmiyor, 12 Mart ortamına dönüşün koşullarını yaratmak için bütün olanaklarını seferber etmiş durumda: Emekçi halkımızın uyanışı ve

günden güne demokrasi cephesine ağırlığını koyması karşısında egemen sınıflar iktidar bunalımına düştüler. Filipin tipi demokrasiciliğin sınırları iyice daraldı. AP ve ortaklarının gayrı-millî iktidarı, halkımızın kazandığı demokratik mevzileri bir bir geri alma yolundaki faşist tırmanışını, her alandaki baskılarla ve özellikle silâhlı faşist komando saldırıları ile sürdüregeldi bugüne değin. Tırmanan faşizm artık belli bir düzeye varmıştır. Siyasî cinayetlerin iktidarda kalma aracı haline getirildiği bu denli kanlı, bu denli can güvenliğinden yoksun, ayrıca ekonomik nedenlerin halkın tepesine böylesine bindiği bu denli huzursuz bir dönemde tırmanmadan söz etmek hafif kaçıyor artık. Bu on aylık süre içinde meydana gelen 300'ü aşkın siyasî olayda 46 kişi öldürülmüş, 1600 kişi yaralanmış ve hemen hepsi saldırıya uğrayan ilerici ve devrimcilerden olmak üzere binlerce kişi göz altına alınmıştır. Silâhlı saldırılar sonunda yaralananların binden fazlasının öğrenci, 200 ünün işçi, 250 kadarının da öğretmen olduklar anlaşılmaktadır. MC iktidarı provokasyonlarını, başlangıçta, öğrenci kitlesi üzerine yogunlaştırmıştır,niteliği gereği öğrenci kesiminin istenen tepkiyi daha kolay, daha çabuk göstereceği umulmuştur. Yukarıdaki ölü ve yaralı tablosunu öğrencilerin başta gelmesi bundan ötürüdür.

Yurt düzeyine yayılan kent, kasaba ve köylerde demokratik güçlerin temsilcisi durumunda olan ilerici öğretmenler, zaten oldum olası gerici iktidarların boy hedefidir. Tablonun ilginç yanı, egemen çevrelerin plânlarının boyutlarını gösteren işçi olaylarıdır. Tahrikler, gittikçe demokratik mücadelesini güçlendiren işçi sınıfına aktarılıyor. İşçi sınıfı mücadelesine yapılan saldırılar, Tariş, Seydişehir ve benzeri olaylar, referandumun yasaklanması, işçi-memur ayırımı MC iktidarının nasıl bir oyunu geliştirdiğini ortaya koyuyor. Ekonomik bunalımı derinleşmekte olan vurgun ve sömürü politikası, ekonomik-demokratik mücadelesini hızlandıran işçi sınıfına karşı daha yaygın silahlı saldırılara geçmektedir.

İki ay önce, Millî Güvenlik Kurulu toplantısının arifesinde Şişli meydanında iki öğrenci gencin uluorta öldürülmesi ile yaratılan provokasyon, iktidarın istediği sıkı yönetim tavsiyesi ile sonuçlanmamıştı. Nefsi müdafaa durumunda bırakılıp durmadan karşı-saldırıya ve silâhlanmaya kışkırtılan sol öğrenci kesiminin, örgütlü olmadığı halde, gösterdiği olağanüstü sabır ve temkin, kamu oyunda «anarşi hortladı!» imajının yaratılması tertiplerini boşa çıkarmıştır. Kalabalık iktidar partileri başkanlarının, gırtlağına kadar batağa saplanmış ülkenin cümle sorunlarını bir yana bırakıp, birbirleri ile yarış edercesine, sabah akşam, «anarşi» ve «beynelmilel komünizm» edebiyatına dayanan mesajlar yayınlamaları bile kamu oyunu yanıltama-

mıştır. Halk «anarşi» çığlıklarının gerisinde yatan gerçekleri sezinleyecek, giderek anlayacak bilinç düzeyine ulaşmıştır.

Bu kez, 19 Ocak 1976 tarihindeki son millî Güvenlik Kurulu toplantısından bir gün önce başka bir yöntem denendi. Zeytinburnu'nda bir baskın düzenlendi. Genç bir işçi öldürüldü. Bu «operasyon»un tam bir tertip olduğu söylentisi yaygındır. Böylece, sıkıyönetimden başka çaresi kalmıyan işbirlikçi iktidarın kışkırttığı silahlı saldırılar yöntemi yepyeni bir boyuta varmış bulunuyor: 12 Mart faşizminin sıkıyönetim döneminde olduğu gibi, devlet güvenlik kuvvetlerini «sanık olarak seçilen kişi ve gruplar üzerine, yokedici bir kuvvet olarak saldırtmak. Mahkemeyi, savunmayı, cezayı bir yana iterek adaleti silahla gerçekleştirmek. Egemen güçler şimdilik sıkıyönetim tavsiyesini uygun görmiyebilirlerdi, ama eli kanlı iktidarın sıkıyönetimsiz sıkıyönetim uygulaması da pekala mümkündü.

Nitekim uygulama fırsatı da kendini göstermekte gecikmedi. Malatya olayı ile tam bir sıkıyönetim dönemi uygulaması sahneye kondu. Malatyada bir başka Kızıldere olayı yaşandı. Elimizdeki, gündelik gazetelere dayanan yetersiz bilgilerle olayı politik yönden tartışmak sorumsuzluk olur. Ayrıca, resmî tepkinin seyri ve sonuçlanışı o kadar ön plâna çıkmıştır ki artık olayın bu yönden tartışılmasına olanak bırakmıyor. Evet, bir iki saat içinde «operasyon başarı ile tamamlanmış,» Malatya'da bir siyasî polisi ve bekçiyi, iddiaya göre hüviyet istemi üzerine öldürdükleri ileri sürülen üç devrimci **sanık,** hüviyetlerinin tespitine bile luzum görülmeden sorgusuz sualsiz, helikopterlerle bombalanmak suretiyle öldürülmüşlerdir. İki saatın içinde, aynı kişilerce suçlanmışlar, yargılanmışlar ve haklarındaki hüküm infaz edilmiştir. Ölülerine bir insan cesedine bile gösterilmesi gereken saygı gösterilmiştir. Ertesi gün Mardin, İdil ilçesi yakınlarında aynı tutum bir kez daha yinelendi. Beş kişi birden öldürüldü. İstanbulda protesto gösterisinde silahsız bir öğrenci genç öldürüldü. Bir diğeri komadan kurtulamadı. Ertesi gün Mardin, İdil ilçesi yakınlarında aynı tutum bir kez daha yinelendi. Beş kişi birden öldürüldü. İstanbulda protesto gösterisinde silahsız bir öğrenci öldürüldü. Bir diğeri komadan kurtulamadı. Bizzat can güvenliğini korumakla yükümlü güçler eliyle fütürsuzca ve sorumsuzca adam öldürtmek gelenekleşiyor ülkemizde. Tek tek bireylerin eylemlerinden kendileri sorumludurlar, yürürlükteki yasalar gereğince cezalandırılırlar. Ama devletin güvenlik kuvvetlerinin işledikleri suçlardan bizzat iktidarın kendisi sorumludur. Ama öyle anlaşılıyor ki, iktidar, siyasî cinayetlerine resmî bir kisve altında ve anayasal tedbirler adıyla devam etme yetkisini almıştır.

Bilindiği gibi, 12 mart legal terör uygulaması ile umulan sonuç elde edilemedi. Proleter devrimci hareketi ezme, demokratik güçleri sindirme, ve Türkiye'yi, emperyalizmin, işbirlikçilerinin ve feodal mütegallibenin dikensiz gül bahçesi haline getirme plânı istendiği biçimde gerçekleşmedi. Halkımızın her alandaki demokrasi uğruna mücadelesi bu plânları başarısızlığa uğrattı. 1973 Ekim seçimlerinde faşist cephenin partileri yenilgiye uğradılar. Hem de emekçi yığınlarını temsil eden bir partinin bulunmadığı ve terör mekanizmasının devam ettiği anti-demokratik bir ortamda.

Ve Türkiye çok önemli bir dönüm noktasına, bir geçiş dönemine gelmişti 1973 seçimleri ile. Bu dönemi çok iyi değerlendirmek ve 12 marttan alınan derslerin ışığında, 1973 seçimlerinden sonra güçlü bir sosyalist hareket ve hatta tek sosyalist parti oluşturmak ve geniş bir anti-faşist demokratik cephe yaratmak gerekti. Bu başarılabilse, solda birlik egemen olsaydı, örgüt dışı gruplar da uzun süre tutunamaz örgüt disiplinine girerlerdi. Ne yazık ki, sağ güçler, 12 Mart deneyinden soldan daha fazla ders almış görünüyorlar. Sağ, şimdilik ikincil çelişkileri bir yana bırakarak birleşmeyi başarabiliyor; sınıf çıkarlarını daha iyi biliyor, mücadelesini iç güdüleri, el yordamı ile değil, hesaplı kitaplı yapıyor.

Solda ise sözde herkes bölünmüşlükten şikayetçi. İşçi ve yoksul köylülüğün tek sosyalist parti halinde örgütlenme özlemlerinin içtenliğinden şüphe edilemez. Ama solun çeşitli akımlarının temsilcisi durumunda bulunanların bu çok ivedi ve çok önemli sorunu yeterince kavradıkları söylenemez. Kimi böyle bir birlik içinde kişisel statüsünün ne olacağı hesabı içinde, kimi büyük bir işçi tabanına dayandığını vehmederek «tek parti benim» iddiasında üstelik de bir kaç sendika başkanını işçi sınıfı sayarak ve çevresindeki küçük burjuva aydınlarına olduğundan büyük önem vererek... Önemli bir potansiyele sahip partileşme gereği duymamış gruplar ise, 12 Mart döneminin deneylerinden fazla yararlanmışa benzemezler. Bazıları işçi sınıfının kendisine değil de sadece davasına sahip çıkmakla sorunların çözümleneceği havasında, bazıları burnunun dibindeki Türkiye işçi sınıfını unutup dünyanın bir ucundaki sorunların kuyruğuna takılmış. Hasılı tüm sosyalist harekette bir dağınıklıktır gidiyor. Oysa çeşitli çevreler, akımlar arasında gerçekten seviyeli bir dialog kurulmalı, hiç değilse genel doğrularda bir ortak çizgi saptanmalı idi, saptanabilirdi. Ama şimdilik bu mümkün olamadı. TEP kuruluşundan önce de sonra da birliği sağlamaya büyük çaba gösterdi, hâlâ da gösteriyor.

CHP ise, kendine aşırı bir güven içinde başından beri her türlü ortak demokratik ve anti-faşist cephe önerilerini ısrarla reddediyor. «Milleti kamplara bölmeme» demagojisi ile milleti asıl kamplara bölenler karşısında, varlığının güvencesi olan güçlerden kendini tecrit ediyor, eli kolu bağlı bir durumda, kendisinden bir şeyler bekleyen yığınları en azından umutsuzluğa düşürüyor. Tek alan olarak parlemento içi mücadeleyi seçmiş, kitlelerden kopuk bekliyor. Kitlelerle ilişkiler deyince de Türkiyede geleceği olmıyan bir istekte bulunuyor, İskandinav rejimlerinden esinlenerek işçi sınıfını demokratik solda kümelenmeye çağırıyor. Sosyalist örgütlenmenin alanına ilgi gösterirken Türkiyenin geniş küçük burjuvazisinin örgütlenme ve demokrasi cephesine aktif güç olarak katma mücadelesinden uzak duruyor.

CHP bu tutum içinde iken bazı, iktidar kişi ve çevrelerinden CHP'ye karşı bir tutum değişikliği kendini göstermeye başladı birdenbire. Asiltürk «Aşırı sol CHP'ni, aşırı sağ ise hükûmeti âlet etmek istiyor» diyor. AP'nin aslarından Sebati Ataman, solun geniş kitlesinin teröristlerden, Halk Partisinin ise solun öteki kesimlerinden ayrı tutulması gereğini savunuyor. Fevzioğlu, tüm «meşru (!)» kuruluş ve yayın organlarını teröristleri kınamaya çağırıyor. «Sen bunlara arka çıkma» diyorlar CHP'ye. «Bırak temizleyelim hepsini birer birer, «anayasal tedbirlerle». Sonra terörist olmayan sol gruplara, sonra da giderek tüm demokratik kuruluşlara kadar varacak bir yok etme yıldırma siyasetinin kurnazca umutlanmaları...

Demirel niyetini gizlemiyor bile. Amacı, 61 Anayasasını, dolayısıyla tüm demokratik hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaktır. Halkımızın 27 Mayısla kazandığı demokratik mevzilerin tümünü ortadan kaldırarak sömürü düzenini yoğunlaştırmak Demirelin değişmez çizgisi olmuştur.

Uyanık olalım. Bir başka grupla aynı görüşü ve aynı eylem anlayışını paylaşmamak, eylem biçimlerini kıyasıya eleştirmek başka şeydir; her kesin tuttuğu yol, programından ve eyleminden bellidir zaten. Ama demokrasi mücadelesi başka şeydir. Buna uymayanı hedef alıyor diye, anti-demokratik, faşist, yasaya ve insan haklarına aykırı bir tutuma göz yumarsam, yarın aynı işlemin bana da uygulanmasını kolaylaştırmış olurum. Suskunluk, uyuşukluk, hatta belki ortak düşman tarafından da olsa politik rakip ya da hasımların yok edilmesi karşısında gizli bir hoşnutluk, tarihin bağışlamıyacağı ve çok acı öç alacağı zaaflardır. Anti-faşist, demokratik güçler her zamandan daha çok ortak bir platform üzerinde birleşmek zorundadırlar bugün. 12 marttan önceki yanılgılara düşmiyelim. Faşizme karşı

durmamak hiç kimseyi faşizmin gazabından koruyamaz. Hele hele hangi çizgide olursa olsun sosyalistleri hiç korumaz.

Büyük sermaye çevrelerinin 1973 seçimlerinden beri, tek başına AP iktidar olamıyacağına göre, bir CHP-AP ortaklığına oynadıklarını hep biliyoruz. CHP şimdiye değin buna yanaşmaz göründü. Şimdi iktidar çevrelerinin CHP'ye karşı uyguladıkları «sen başkasın» taktiğinin CHP'de gedikler açıp açmayacağını göreceğiz. Önce teröristlerden başlayıp alıştıra alıştıra ortanın göbeğine kadar gelecek olan yoketme, yıldırma ve susturma niyetleri karşısında uyanık olmak, oyuna gelmemek gerekir. Emperyalizm ve işbirlikçiler sömürü ve baskı aygıtlarıyla, CİA'sı, kontr- gerillası, komandosu ile topyekün halkımızın karşısındadır.

Kimse halkların aktif mücadelesine karşı duramamıştır şimdiye kadar. MC. de duramıyacaktır. Faşizm yenilecektir. Birbirinden ayrılmaz bağımsızlık ve demokrasi savaşımız başarıya ulaşacaktır. Başka yolu yoktur. Türkiye halkı için ölüm kalım davasıdır bu. Ancak, bunun en az acılı biçimde olması, caydırıcı güç olarak faşizme karşı demokrasi cephesinin en geniş şekilde bir an önce oluşturulmasına bağlıdır. Faşizme karşı mücadelenin en büyük güvencesi bir avuç işbirlikçiden gayri tüm ulusal güçlerin ve özellikle işçi sınıfımız ile yoksul köylülüğümüzün örgütlendirilmesidir. Sıkıyönetimsiz sıkıyönetimi uygulama kararını veren işbirlikçi iktidara karşı ise güçlü kitle gösterileriyle karşı konamadıkça ona dur demenin onu alaşağı etmenin yolu yoktur.

10 Ayda katledilen yurtseverler

Faşist saldırıların, siyasi cinayetlerin, «hem yargıç-hem cellat» olmaların bu denli pervasızca uygulandığı, suçluların bu denli işbirlikçilerce korunduğu bir dönem yaşanmamıştır Türkiye de. İşbirlikçilerin özlemini çektiği açık faşizme geçebilmek için çeşitli tertiplere başvurulduğu, yurtsever insanlar öldürülüp «çatışmada vuruldu» diyerek cinayetlerin örtbas edilmeye çalışıldığı bir dönem yaşıyoruz bugün. Bunun için her zamankinden daha fazla uyanık olmaya, faşist oyunları boşa çıkarmaya çalışmakla yükümlüyüz. Elimiz halkımızın nabzında, geçirdiğimiz deneylerden yararlanarak ve anti-faşist mücadeleye katılması mümkün bütün unsurları mücadeleye sokarak faşist unsurları tecrit etmeyi başarabilmeliyiz.

MC iktidar olduğundan bu yana öldürülen yurtseverlerin listesi (bazı eksikliklerle) aşağıdadır. Devrimcilerin bir görevide devrimci mücadele ölenleri unutmamak, anılarını taze tutmak ve onların taşıdığı devrimci mücadele bayrağını daha yükseklere çıkarmaktır.

Şahin Aydın (öğrenci) Yıldız DMMA'da komandolar tarafından pusuya düşürülerek öldürüldü.

Kerim Yaman (öğrenci) Vatan Mimarlık ve Mühendislik Okulunda komandolar tarafından öldürüldü.

Veli Yıldırım (öğrenci), Ankara Ticaret ve Yüksek okulu kantininde komandolar tarafından öldürüldü.

Hasan Şimşek (öğretmen) Şavşat'ta sokak ortasında dövülerek öldürüldü.

Ali Genç (öğretmen) Adapazında silahlı saldırı sonunda kurşunlanarak öldürüldü.

Battal Öz (öğretmen) Tokat olayları sırasında gericiler tarafından öldürüldü.

Hüseyin Eren (öğretmen) Sivas'ta öldürüldü.

Murat Gökten (öğretmen) Erdemli'de öldürüldü.

Ahmet Güleker (öğretmen) Malatya'da öldürüldü.

Abdullah Okay (öğretmen) sokak ortasında öldürüldü.

Ahmet Karabulak (öğrenci) Bursa Eğitim Enstitüsünde öldürüldü.

Ahmet Deveci (öğrenci) Kırşehirde öldürüldü.

İbrahim Kocakıran (CHP üyesi) AP'liler tarafından Muğla'da dövülelerek öldürüldü.

Vehbi Yılmaz (öğrenci) Kırıkkale'de bıçaklanarak öldürüldü.

Ayhan Alkan (öğrenci) Maltepe olaylarında polis kurşunu ile öldü.

Şevket Özcan izmirde öldü.

Münür Çetinkaya (öğrenci) Erzurumda sağcıların saldırısı sonucu öldü.

Salih Aykan Saldırgan sağcıları yakalamak isterken öldürüldü.

Muharrem Çivikıran (öğrenci-GSB üyesi) Evinde başından vurulmuş olarak bulundu.

Abdi Gönen (işçi) İstanbul Site yurduna sağcıların baskını sırasında öldü.

Cezmi Yılmaz (öğrenci-TİP üyesi) Şişli'de pusuya düşürülerek öldürüldü.

Halit Pelitözü (öğrenci-TİP üyesi) Şişli'de pusuya düşürülerek öldürüldü.

İsmet Yücel (işçi) Ulukışlada sağcıların saldırısı sonucu öldü.

Kazım Göktaş (öğrenci) Malatya Lisesinde 3. kattan atılarak öldürüldü.

Kenan Dayıoğlu (öğrenci) Ankara Gazetecilik ve Yüksek Okulu bahçesinde öldürüldü.

Şükrü Bulut (öğrenci) Hacettepe Üniversitesinde öldürüldü.

Yunus Ceylan (öğrenci) Ankara Teknik öğrenmendeki çatışmada öldü.

Nuray Erenler (öğrenci) Hacettepe'de çatışmada öldürüldü.

Özer Elmas (öğrenci) Maden Fakültesinde çatışmada yaralandı ve komadan kurtulamayarak öldü.

Atilla Özkan (işçi) zeytinburnunda polis baskını sırasında öldürüldü.

İlker Akman, Hasan Basri Temizalp ve Yusuf Ziya Güneş, Malatya olayları sırasında öldürüldü.

Metin Arıkan Öğrenci yürüyüşüne ateş açılması sonucu öldü.

Cahit Şenyüz (öğrenci) Karakolda yediği dayaktan komaya girdi ve komadan kurtulamayarak öldü.

Gençlik hareketinin birliği sağlanmalıdır

Toplumlar çeşitli sınıflardan oluştuğuna göre (Sınıflı Toplumlardan söz ediyoruz tabii) Toplum içindeki her sınıf ve tabakaya ait gençlik çağında insanlar vardır, ailesi işçi olanlar, ailesi yoksul köylü olanlar, ailesi toprak ağası olanlar vb, gibi. Eğer bu genç insanları ailelerinin üretim araçları karşısındaki ve üretim ilişkileri içindeki bu yerlerinden koparan ve onları biraraya getiren, ve ailelerinden farklı bir sosyal muhteva kazandıran bir olay yoksa, toplumu esas olarak sınıflara bölmek ve bu sınıfların hareketinden söz etmekle yetinmek mümkündür.

Ancak, gözlerimizi kapayacağımız bir gerçek var; gençlik hareketleri!

Sınıflı toplumlarda sınıflar mücadelesi var. İlkin, ezen sınıflarla ezilen sınıflar arasında. Ezilen sınıfların ezen sınıflara karış mücadelesi. Örneğin: İşçi sınıfının mücadelesi, yoksul köylülüğün mücadelesi...

vb. O halde birey olarak ele alındığında her biri toplumdaki bu sınıflardan birine ait olan «Gençliğin mücadelesi»nden söz etmek neyin nesi? Oysa sık sık şöyle deriz: «Gençliğin mücadelesi halkımızın kurtuluş mücadelesinin bir parçasıdır; ondan ayrı düşünülemez.» Ve böyle demekle de gençliğe, halkı oluşturan sınıf ve tabakalar içinde ayrı bir yer vermiş oluruz; onu halkı oluşturan sınıf ve tabakalardan biri saymış oluruz.

O halde yanlış bir değerlendirme mi yapmış oluyoruz? Hayır! Bu doğru bir değerlendirmedir.

Toplumda, sınıfları, üretim ilişkileri içindeki üretim araçları karşısındaki durumlarına bakarak ayırt ettiğimize göre, fabrikalarda çalışan, yada gündelikle toprakta çalışan bir genç gençte olsa bir işçidir; sanayi yada tarım işçisi. Toprakta çalışan, ama bir ücret karşılığı iş gücünü satmak değil de, üzerinde çalıştığı toprağın ağasıyla emeğinin ürününü bölüşen ve ağanın çeşitli angaryalarına koşuşturan ve çeşitli feodal kayıt altında olan bir genç, genç'de olsa bir yoksul köylüdür... genç'de olsa bir zanaatkardır, genç'de olsa bir memurdur... Diye sıralayabiliriz.

Ancak ailesi, işçi, yoksul köylü, memur, esnaf yada zanaatkar olduğu halde kendisi ne işçi ne yoksul köylü, ne memur... olan bir gençlik vardır. «Gençlik hareketi», «Gençliğin mücadelesi» Dediğimiz zaman kastettiğimiz kesimdir bu: Öğrenci gençlik! Bir başka deyişle yüksek öğrenim gençliği.

Ailelerinin sınıfsal konumlarının içinde değerlendirilmiyen bu gençlik, toplumda bir yer işgal etmekte ve bir işlevi yerine getirmektedir. Dolayısıyla gençliğin toplumdaki göreceli bağımsız yerini savunmak doğrudur. Ancak gençlik kendi başına bir sınıf'da değildir. En doğru değerlendirme onu bir toplumsal tabaka olarak kabul etmektir. Ama her toplumsal tabaka esas olarak bir sınıfın unsurudur. Gençlik kendi başına bir sınıf olmadığına göre, oda belirli bir sınıfı oluşturan toplumsal tabakalardan biri olarak değerlendirilmelidir. Bu sınıfta küçük burjuvazidir. O halde biz, kendisini oluşturan bireyleri çeşitli sınıflardan gelmiş olsalar bile, ailelerinin sınıfsal konumlarından koparak yüksek öğrenim alanında bir araya gelen, belirli bir eğitimle genel bir karakter kazanan ve bu genel karakter uygun olarak davranan, yani toplumdaki sınıflar mücadelesinin bir parçası olarak adına «Gençlik hareketi» dedirten bir hareket oluşturan yüksek öğrenim gençliğini, küçük burjuvazinin bir kesimi, aydın kesimi içinde değerlendirdiğimiz zaman, en doğru değerlendirmeyi yapmış oluruz.

Öte yandan, Türkiye gibi bir küçük burjuvalar ülkesinde, öğrenci gençliği oluşturan unsurların zaten çoğunlukla küçük burjuva kökenden gelme olduğu bir gerçektir. Ve yine aynı unsurların, öğrenimini

tamamladıktan sonra'da toplumda genellikle küçük burjuva bürokrat olarak yer aldığıda bir başka gerçektir.

GENÇLİĞİN BAĞIMSIZ ÖRGÜTLENMESİ

Bir işçi, genç'de olsa bir işçidir, bir zanaatkar yada bir esnaf genç'de olsa bir zanaatkar yada esnaftır dedik. O halde onların örgütlenmesi ve hareketi esas olarak kendi sınıf ve tabakalarının örgütlenmesi ve hareketi içinde değerlendirilir. Ancak yüksek öğrenim gençliği için, toplumda işgal ettiği yer ve yerine getirdiği işlev açısından bağımsız örgütlenme söz konusudur.

Siyasi öz örgüt dışında halkı oluşturan sınıf ve tabakaların örgütlenmesi demokratik kitle örgütleri niteliğinde olacağından, toplumsal bir tabaka olarak nitelendirdiğimiz yüksek öğrenim gençliğinin bağımsız demokratik örgütlenmesi doğaldır.

Bu noktada şunu da belirtmekte yarar var: İşçi, yoksul köylü, esnaf ya da zanaatkar... vb. gibi gençlerin örgütlenmesinin esas olarak kendi sınıf ve tabakalarının örgütlenmesi içinde düşünülmesinin yanı sıra devrim yapmış birçok ülkede bu gençlerin genç işçiler birliği, genç köylüler birliği vb. gibi biçimlerde de örgütlendiği görülmüştür ve görülebilir. Bu tamamiyle emekçi sınıfların örgütlenmesini kolaylaştırmak için baş vurulan bir yöntemdir. Özellikle sosyalist kuruluş aşaması içinde daha sık rastlanan bu örgütlenme biçimi, güç koşullarda üretimin ve sosyalist kuruluşun örgütlenmesini kolaylaştırmak amacını taşır. Ancak, bu, Yüksek öğrenim gençliğinin toplumdaki konumunun zorunlu kıldığı bağımsız örgütlenmesinin ve bir toplumsal tabaka olarak ortaya koyduğu hareketin (gençlik hareketi) niteliği ile karıştırılmamalıdır.

Gençlik hareketinin bu bağımsız örgütlenme karekteri, gençlik örgütlerini bir partinin gençlik kolları gibi görme anlayışını da reddeder. Gençlik örgütleride demokratik kitle örgütleridir ve proleter devrimci hareketi yöneten bir partiyle ilişkisi tüm demokratik kitle örgütlerinin ilişkisinden farklı değildir.

Demokratik kitle örgütleri proleter devrimci hareketin bir parçasıdırlar. Kitleleri harekete geçirmede, proleter devrimci hareketi yöneten işçi sınıfının öncü müfrezesinin transmisyon kayışıdırlar. Tabii bu söylediklerimiz proleter devrimciler tarafından örgütlenen ya da yönetilen kitle örgütleri içindir. Kitle örgütlerinin temel görevi, tabanlarını (temsil ettikleri kitleyi) devrimci eylem alanına sokmada transmisyon kayışı olmak işlevini yerine getirmektir.

Genellikle taban (örgütün temsil ettiği kitle) bilimsel sosyalizmi benimsemiş değildir. Ama onu düzene karşı harekete geçmeye zorlayan

saikler vardır. Eğer örgütün (kitle örgütünün) yönetiminde olanlar ve kitleleri harekete geçirmede merkezin yönetiminde tabanla daima ilişki içinde olan unsurlar bilimsel sosyalizmi benimsemişse, o kitle, devrimci eylem alanına sokulur. Proleter devrimci hareketi yöneten partinin transmisyon kayışı dediğimiz kitle örgütlerinin espirisi budur. Bu durum gençlik kitlesi ve ona yön veren örgüt için de böyledir.

Gençlik kitlesi içinde bilimsel sosyalizmin, yani işçi sınıfının ideolojisinin dışında çeşitli siyasî akımların; burjuva, feodal (örneğin dinci, saltanatçı), küçük burjuva muhtevalı çizgilerin taraftarlarına rastlanabilir. Ancak bu bölünmeyi, toplumda bir kesim oluşturan gençlik kitlesinin bireylerinin ailelerinin sınıfsal konumuna bağlamak yanlıştır. Siyasî görüşlere göre bu bölünme, toplumun tüm emekçi, ilerici sınıf ve tabakaları için geçerli olandan farklı değildir. Nasıl ki, işçi sınıfı içinden de, yoksul köylülük içinden de, küçük burjuvazinin çeşitli tabakaları içinden de vb. gibi faşistlerde çıkar, demokratik solcularda çıkar (CHP), nurcularda çıkar.

Kaldı ki, küçük burjuvazinin çeşitli kesimleri içinde faşizm gibi, nurculuk gibi gerici akımların en az etkin olabileceği kesim gençlik kesimidir. Nitekim ülkemizde, bugüne değin gençlik hareketlerinin karekterine baktığımızda tartışmasız bir ilerici, devrimci karakter görürüz.

Tüm sınıf ve tabakaların kendi niteliklerine (ki o nitelikleri çelişkiler belirler) uygun siyasî eylemleri olur. Ama sosyalist potada her sınıftan unsur eriyebilir. Yüksek öğrenim içinden gelipte sosyalist potada eriyen unsurlar, kendi kitlesini (yüksek ögrenim gençliği kitlesini), işçi sınıfı ve yoksul köylülük dışında, halkın diğer kesimlerinden çok daha rahat ve kolay bir biçimde devrimci eylem alanına sokabilir. Çünkü gençlik kitlesinin yaşının getirdiği biolojik özellikleri, toplumdaki konumu, bu kitlenin sosyalist unsurların önderliğinde devrimci eylem alanına sokulmasına çok elverişlidir. Başka hiçbir siyasî akım bu alanda sosyalistler kadar şanslı değildir.

KİTLELERİM HAREKETE GEÇEBİLMEK İÇİN

Bir kez daha söyliyelim ki, yüksek öğrenim gençliğini harekete geçirecek en önemli güç bilimsel sosyalizmi eylem kılavuzu edinmiş sosyalislerdir. Bu niçin böyledir? Çünkü ülke koşullarının tahlili ve ona dayalı o olarak devrim yolunun saptanması bilimsel sosyalizm'in ışığında yapılabilir. Bu, devrimin hedeflerinin, temel ve müttefik güçlerinin ve kitleleri harekete geçirecek çelişkilerin belirleyici olanından başlayarak doğru saptanması demektir. Bu gereklidir, çünkü, düzeni değiştirmek zorunluluğu olan bir ülkede, *tek çare devrim yapmaksa,* dost düşman çok iyi ayırt edilmeli ve özellikle belirleyici çelişki, ki,

ittifak yapmak zorunda olan emekçi sınıf ve tabakaların ortak çelişkisidir ve bu nedenle belirleyicidir, doğru saptanmalıdır. Ancak bütün bunlar gereği gibi başarılmışsa, emekçi sınıf ve tabakalar, ilkin belirleyici çelişkiden kaynaklanan propaganda ve ajitasyonla ikinci olarak her sınıf ve tabakanın kendi özel çelişkisinden kaynaklanan propaganda ve ajitasyonla doğru saptanmış olan düşmana karşı devrimci eylem alanına sokulabilir. Yoksa, emekçi yığınları sosyalizmin ne denli iyi olduğuna ve sosyalizmin gerçekleştirilmesinin mutlaka gerekli olduğuna ne denli inandırırsan inandır (ki bu da yapılamaz'ya) işaret ettiklerimiz yerine getirilmezse,. siyasi eylem olarak (kendiliğinden gelme değil) onları yerinden kımıldatamazsın. Kendiliğinden gelme değilde siyasi eylem olarak yerinden kımıldamama hali, toplumun en aydın ve bilinçlenmeye en elverişli kesimlerinden biri olan yüksek öğrenim gençliği içinde geçerlidir.

Örneğin, F.K.F.'nin oportünist yönetimi bu anlamda, gençliği harekete geçirememekteydi. Ne zamanki gençlik içinden, elli yılı aşkın bir tarihi olan proleter devrimci hareketimizin ortaya koyduğu doğru saptamalara kulak verip, kavrayıp, sarılanlar oldu, o zamandır'ki gençliğin anti-emperyalist kitle hareketlerinin önü alınamadı. Bu şahlanış toplumun tüm emekçi sınıf ve tabakalarında yankılandı, onları sarstı ve etkiledi. Çünkü proleter devrimci hareketin saptamaları doğruydu, bilimsel sosyalizmin ışığında ortaya konmuş Türkiye gerçeklerinin ürünüydü. Eğer öyle olmasaydı, ne F.K.F. nin oportünist yönetimi yenilip tecrit edilebilirdi, ne de gençliğin anti-emperyalist şahlanışı gerçek olabilirdi.

Elbetteki, yanlızca Türkiye gerçeklerinin ve o gerçeklerin ürünü olan saptamaların doğruluğu yeterli değildir. Temel veridir; yani üzerine basılarak yükselinilecektir, ama kendi başına yeterli değildir. O doğru temele basarak çalışan yeterli kadrolar gerekir. Parti, kitleleri ancak o kadroların önderliğinde örgütlü olarak siyasî eyleme geçirebilir. Ve bu noktada demokratik kitle örgütlerinin transmisyon kayışı olma işlevlerinin önemi ortaya çıkar.

Ne varki, elli yılı aşkın bir tarihi olan ve çok güç koşullar altında çeşitli darbeler yiyerek 1960'lara gelen proleter devrimci hareketimiz kadro bakımından hiç de yeterli değildi. Probaganda ve ajitasyon için kullanabileceği tek araç sınırlı çevrelere hitap edebilen dergi ve gazete gibi yayın organlarıydı. İşte bu noktada gençliği devrimci eylem alanına sokan proleter devrimci hareketimizin, başta işçi sınıfı olmak üzere yoksul köylülük ve diğer emekçi sınıf ve tabakalarıda gençlik gibi siyasî eylem alanına sokamasının gizi (sırrı) ortaya çıkar. Yeterli parti çalışması yapabilmenin gereği kadrolar yoktur. Sınırlı yayın organları ancak aydın çevreye hitap edebilmektedir. Ve gerek toplumsal

konumu gerekse bilinçlenmeye elverişli aydınlığı yüzünden ilk ve kolay diyoloğ kurulabilen toplum kesimi yüksek öğrenim gençliği olmuştur. İşte, anti-emperyalist bir çizgide harekete geçirilen gençlik içinden çıkan proleter devrimcilerin hiç değilse önde gelenlerinin, zamanında ve gereği gibi örgütlendirilmemiş, yani bir merkez etrafında parti disiplini içinde organize bir kollektif çalışma içine sokulmamış olması hiç biri kendi başına bir parti olamıyacak çapta gurupların oluşmasına, yani ardarda gelen bölünmelere yol açmıştır. Bu da, gençlik kitlesi nasıl harekete geçirildiyse işçi sınıfına ve halkın diğer kesimlerine gereği kadar ulaşıp onlara önderlik ederek kendiliğinden gelme eylemden siyasî eylem alanına yükseltilebilmeleri olanağını engellenmiştir (yok etmiştir anlamına değil, yanlızca engellenmiştir).

GENÇLİĞİN DEVRİMCİ EYLEM BİRLİĞİ

Bütün bunlara karşın; gençliğin devrimci eyleminin birliğinden söz ederken, 1971 öncesinde, kısaca ve sık sık Dev-Genç hareketi dediğimiz gençlik hareketinin başarısında proleter devrimci hareketimizin doğru saptamalarının belirleyiciliğine göz kapamak büyük bir yanlıştır. Bu gün devrimci gençliğin birliğini isteyenler, eğer dünü tahlil ederken bu gerçeği görmezlikten geliyorlarsa bu onlar için hayır getirmez.

Dev-Genç hareketinin başarısında proleter devrimci hareketimizin rolünü inkar etmek ve proleter devrimci hareketin kendiliğinden gelme gençlik hareketinin içinden doğduğunu söyler düzeyde iddialarda bulunmak, proleter devrimci hareketimizin geçmişini küçümsemek; kendinin gökten zembille indiğini söylemekle birdir. Aynı zamanda bu, proleter devrimci hareketimizin mirasçısı ya da sürdürücüsü olarak, kendilerine «bizim radyo» çevresindeki mültecileri tanımak olur ki bu da onlara kendilerinin bile hayal etmedikleri payeyi vermek ve revizyonizmi onurlandırmaktır.

Evet bu gün gençliğin devrimci eyleminin birliğini istiyorsak, ve örnek olarak Dev-Genç hareketini ele alıyor ona sahip çıkıyorsak proleter devrimci hareketimizin rolünü görmezlikten gelemeyiz.

Dev-Genç hareketinin başarısında gençliğin devrimci eylemine bir örgütün, doğru ilkeler etrafında hareket eden bir örgütün yön vermesi olgusu yatıyordu. Bu «Bir» olma durumunu sağlayanda proleter devrimci hareketimizin ta kendisidir.

Bu güneş, şehitlerimizin cenaze törenlerinin dışında ne gençlik hareketi içinde siyasî guruplar bir araya gelebilmekte ne de güçlü kitle eylemleri ortaya konabilmektedir. Üstelik bölünmeler; bu hasta gelenek, sürüp gitmektedir.

Böyle bir durumda ve ortamda gençlik hareketinin birliğini içtenlikle istemek ve bu yönde çaba harcamak gerekli hatta zorunludur.

Elbetteki bu çabalar, proleter devrimci hareketin birliğini sağlama çabalarından ayrı düşünülemez. Yani, gençlik hareketinin birliğinin sağlanması proleter devrimci hareketin birliğinin sağlanmasıyla sıkı sıkıya ilişkilidir. Çünkü gençlik hareketinin bugünkü bölünmüşlüğü ve dağınıklığı proleter devrimci hareketin bölünmüşlüğünün ve dağınıklığının sonucundan başka bir şey değildir. Eğer proleter devrimci hareketin birliği sağlanabilseydi yada sağlanabilse, gençlik hareketinin bu günkü bölünmüşlüğünün ve dağınıklığının da sona ereceği besbellidir.

Ne varki, proleter devrimci hareketin gerekli birliği kolay kolay ve kısa dönemde sağlanacağa benzememektedir. Türkiye Emekçi Partisinin bu yöndeki girişim ve çabaları, parti genel yönetim kurulunun tüm sosyalist çevrelere yönelttiği birlik çağrısı ya suskunlukla geçiştirilmiş yada bazı parti çevrelerin yöneticileri tarafından olumsuz karşılanmıştır.

Özellikle, bugün bir legal siyasi parti kurma gereğini duymamış çevreler, bu çağrıyı sanki yalnızca kurulmuş olan sosyalist partilere yöneltilmiş gibi değerlendirmiş yada değerlendirmek istemiştir. Oysa 12 Mart 1971 den sonra bölünmüşlüğün acısını en fazla çeken ve aynı çizgi etrafından koparak guruplaşan çevrelerin bu tutumda ısrar etmeleri her çevre için dolayısı ile proleter devrimci hareket için pahalıya molacaktır. Yine bu tutum gençlik hareketinin bölünmüşlüğünün ve dağınıklığının sürmesinde de etkin olmaktadır.

Ancak, proleter devrimci hareket olarak, çeşitli gurup ve çevrelerin aralarındaki görüş ayrılıklarına karşın tek parti çatısı altında toplanmasına bu gün eğilim göstermemekle birlikte, gençlik hareketinin birliğinin sağlanmasını isteyen çevreler vardır. Özellikle «Devrimci Gençlik» dergisinin ve yayınlarının bu konu üzerinde ısrarla durduğu görülmektedir. Bu olumlu bir davranıştır.

Daha öncede söylediğimiz gibi gençlik örgütleri hiç bir siyasi parti yada akımın gençlik kolları gibi ele alınmamalıdır. Fakat bu anlayışın tersi, hemen hemen her çevrede şu veya bu oranda kendini göstermektedir. Bu da gençlik hareketinin birliğini güçleştiren sorunların başında gelmektedir. Ve bu anlayış sürdüğü takdirde, ki süreceğe benzer. gençlik hareketinin anti-emperyalist ve anti-faşist bir çizgide azami birliğini sağlamak mümkün olmayacaktır. Bununla beraber, birlik çabalarının mutlaka bir araya getireceği çevreler vardır, yani bu yönde harcanacak çabaların boşa gideceği söylenemez. Ve birliği gerçekten isteyen her kişi yada çevrenin bu doğrultuda çalışması gereklidir. Çünkü, gençlik hareketinde anti-emperyalist ve anti-faşist bir çizgide birlik yolunda atılacak her adım proleter devrimci hareketin birliğinin sağlanması yolunda da önemli yaklaşımları beraberinde getirecektir.

Bugün, istenilen ölçüde ve çapta olmasa bile İstanbulda İYÖKD ve

Ankarada AYÖD gibi gençlik örgütlerinin en etkin gençlik örgütü oldukları gerçeği su götürmez. O halde gençlik hareketinin birliği yönünde dergi yada broşür sayfalarından somut pratiğe geçirilmesi gereken girişimler en başta bu örgütlerden gelmelidir.

Yalnız, şunu belirtmekte yarar var; birlik çağrıları gel bana katıl ve benim her konudaki görüşlerimi benimse şeklinde olmamalıdır. O zaman tek örgüt içinde çeşitli çevrelerin birleştirilmesi diye birl şey söz konusu olamaz. Bu sözde bir birlik çağrısı olur. Bir örgütün her konuda kendisi gibi düşünenlere birlik çağrısında bulunması düşünülemez. Eğer bir örgüt içinde birlikte çalışma çağrısında bulunuluyorsa, besbelli ki bu çağrı çeşitli nedenlerle birbirinden ayrılmış çevrelere yöneltilmektedir. Bu noktada da, «gel benim görüşlerimi benimse» çağrısı, birlik çağrısı olamaz.

Kendi çizgisinin doğruluğuna inanan ve kendine güvenen, demokratik merkeziyetçilik esası üzerinde ve devrimci eleştiri-özeleştiri ilkesi doğrultusunda işleyecek olan bir örgütün çatısı altında bazı konularda kendisi gibi düşünmeyen gruplarla bir araya gelmekten çekinmez. Birlik sağlandığı sırada birliğe egemen olan görüş kendi görüşü olmasa bile.

Kaldı ki anti-emperyalist ve anti-faşist bir çizgide gerçekleştirilmesi gereken gençlik örgütünün programı açısından üç aşağı beş yukarı ortak bir görüşe varmak mümkündür. Bu programda, nelerin yer alıp nelerin yeralmaması gerektiği, dergi sayfalarından pratiğe somut girişim olarak indirgendiğinde yapılacak girişimlerin sağlıyacağı tartışmalar sırasında ortaya çıkacaktır. Aynı zamanda bu birliğin kimlerle gerçekleştirilip kimlerle gerçekleştirilemiyeceği sorunu da bu tartışmalar sırasında tam anlamıyla çözülecektir.

Yazımızı, şu öneriyle bağlamak istiyoruz: Gençlik hareketinin birliğinin gereğini kavramış çevrenin (yukarıda işaret ettiğimiz çevre) bir an önce (iş işten geçmeden) yalnızca gençlik çevrelerinde de kalmayan, birliği sağlama yönünde dialog oluşturma girişimlerine geçmesidir. İçinde bulunduğumuz faşizm koşullarında bu, başarılması gerekli önemli bir görevdir. Azami bir birlik sağlanamadığı takdirde, bu günkü düzeyi bir adım da olsa ileri götürebilecek asgari bir birliğin sağlanması bile çok ifade eder.

Birinci sorun toparlanmaktır

Deniz Türkali'nin Mihri Belli arkadaşımızla iki ay önce yaptığı röportaj Milliyet Gazetesinde kısaltılmış olarak yayınladığından tam metnini sayfalarımıza alıyoruz.

S. Sol'da bölünmelerin nedenleri?

C. Sol' deyince konuyu daha dar tutalım. Çünkü CHP de sol, BP de sol. Marksizmi eylem kılavuzu bilen sosyalizmin 55 yıllık bir geçmişi var. Ve uzun yıllar bu hareket içinde birlik kural. Mesela 1919 da İstanbulda yani işçi sınıfının en yoğun bulunduğu noktada, Şefik Hüsnü Değmer arkadaş Türkiye Sosyalist İşçi Çiftçi Partisini kuruyor. Eskişehirde, Kafkas cephesinde esir düşmüş Türkler arasında, Kafkasyada, Almanyada bulunan Türk işçileri ve aydınları arasında, sosyalist guruplaşmalar var. Ve bunlar önemli tabii.. Ama kalıcı olan, yani sonraki hareketin kaynağını oluşturan örgütlenme Şefik Hüsnü Değmer arkadaşın başında bulunduğu örgütlenme. 1925 yılında şeyh Said isyanından sonra İsmet Paşa hükümetinin kabul ettiği Takrir-i Sukûn kanunu ile hem sağa hem sola vuruldu, Bir yandan örneğin bugünün AP'sinin, dünün DP'sinin ağababası olan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası-ki sağındaydı Halk fırkasının-kapatılırken, öte yandan, Şefik Hüsnü Değmer arkadaşın Sosyalist partisi de kapatıldı.

Bu bölünmüşlüğe rağmen o zaman gene bir birlik var Türk sosyalistleri arasında. 1925'den sonra Türkiyede sosyalist hareket illegaliteye, yer altına itildi. Sosyalistler tabii ki gün ışığına çıkma çabası içindedirler her zaman. Bize geçmişte, illegal eylem meraklısı gibi laflar edilmiştir. Bu yanlıştır. Türkiye Sosyalist Hareketi her fırsatta ne kadar sınırlı olursa olsun demokratik olanaklar, legalite olanakları doğar doğmaz ortaya legal bir parti olarak çıkmıştır. 1925'e kadar böyledir, 1946 da yani Halk Partisinin çok partili düzene geçmesinden hemen sonra böyle olmuştur. Türkiye Emekçi Köylü Sosyalist Partisi'ni gene Şefik Hüsnü Değmer arkadaş kurmuştur. Gene egemen güçler baltalamışlardır, yöneticilerini zındanlara atmışlardır. Evet, tüm legalite dönemlerinde yani 1925'e kadar, ve 1946 da birlik var sosyalist harekette. İllegalite döneminde gene birlik var. Şüphesiz iç çatışmalar var ama ayrı örgütlenme, ayrı çatılar altına girilmesi durumu yok. Yani tarihi kökenlerimize bakacak olursak kural birliktir.

1960 daki sola açılışı izleyen dönemlerde 66 yılına kadar yani İşçi Partisinin hızlı gelişmesinin arkasında yatan şey Türkiyedeki hemen hemen tüm sosyalistlerin, parti yöneticilerinin görüşlerine tamamiyle katılsınlar katılmasınlar, bu partiyi desteklemiş olmalarıdır. Ondan sonra bölünmeler başlıyor. Burada egemen güçlerin uyguladıkları çeşitli taktikleri göz önünde bulundurmak lazım bölünmelere neden olarak. Burada kilit noktada bulunan sosyalistlerin işledikleri önemli hatalara işaret etmek lazım. Fakat esas neden, bence, sosyalist hareketin 1960 da bir emekçi tabana özellikle İşçi tabanına gerektiği gibi dayanmaması ve işçi sınıfının birleştirici etkisini yapamamış olmasıdır. Bunda hareketin uzun yıllar illegaliteye itilmiş olması ve Türkiyenin bir burjuva demokrasisini tanımamış olması rol oynar, bu işte yeniydik. Bu bir yandan, ve Türkiye toplumunun bir devrimler çağı dünyasında devrime gebe bir ülke durumunda oluşuda öte yandan ikisi birleşince ve buna hatalar ve egemen güçlerin uygulayabildikleri başarılı taktikler de eklenince bölünmeler meydana geldi. Ve bu bölünmelerin çoğu bizim çevremizden ayrılanlar olarak ortaya çıktığı için bunlar hakkında birinci elden bilgim vardır benim. Bunlar, genellike, Türkiye toplumunun ayrı ayrı zümre ve katlarının özlemlerinin ifadesi olan yani bir toplamsal kökeni olan görüşlerin ifadesi değildir Elbette böyleleri de vardır. Ama genellikle böyle değildir. İddiacı, ihtiraslı bir kimse, bir sosyalist hareket içinde umduğu yeri bulamaz, bir örgüt olsun olmasın, ve başlar yönetici durumda olan kimselerle kişisel geçimsizlik. Bir süre sonra bu kişisel geçimsizlik ayrılmaya varır, ve ayrılmadan sonra ayrılmaya ideolojik kılıf giydirilir. Bir çok durumda böy-

le olmuştur bu iş. Yani bir çok bölünmeleri zaten ciddiye almıyoruz. Onun için biz tek sosyalist parti sloganını ileri sürdüğümüz zaman, hem bu durumu hem de belli başlı sosyalist partilerin programlarında, hiç değilse istemler bölümü arasında kayda değer bir fark olmadığını göz önünde tuttuk. Elbetteki önemli yorum farkları vardır. Fakat bunlar pekâlâ bir parti çatısı altında tartışılabilir, çözümlenebilir. Sınıfının öncü birliği niteliğindeki bir sosyalist parti, hepsi birbirlerinin ağzına tükürmüş, aynı nakaratı tekrarlayan, hep birlikte «hu çeken dervişler tekkesi değildir. İçerde fikir ayrılıkları olacaktır, tartışmalar olacaktır ayrı ayrı eğilimler olacaktır. Çünkü çok çarpaşık bir toplum içindeyiz ve bu toplumun emekçi tabandaki ayrı ayrı kesimleri etkileri yansıyacaktır o partiye de ve biz bunlar arasında yani, bu kaçınılmaz olan ayrı ayrı eğilimler arasında diyalogu kurmakla yükümlüyüz ve bu diyalogdan güç kazanmakla, canlılık kazanmakla yükümlüyüz. Bu kadar değişik görüş olduğuna göre Türkiye'nin teori bakımından dünyanın en zengin ülkelerinden biri olması gerekirdi diye düşünülebilir. Tam tersine. Teorik düzey düşüktür. Ama yükselecektir. Demek ki bölünmüşlük teori bakımından zenginliğin ifadesi değil, özellike Türkiye'de değil, ve birlik de teorik bakımdan fakirliğin ifadesi olmadığı gibi örneğin Vietnam'da.

S. Bu gün dört beş ayrı sosyalist parti olmasının nedenleri bu dediklerinize mi dayanıyor?

C. Elbetteki ayrı ayrı eğilimler vardır. Mesela bu gün «Kahrolsun Sovyet Sosyal emperyalistleri» sloganiyla çıkan ve kendilerine Marksist-Leninist diyen bir hareket vardır. Elbetteki Türkiye sosyalist hareketi bağımsız bir harekettir. Marksist-Leninizmi Türkiyenin gerçeklerine, bu gerçekleri en iyi bilen Türkiye sosyalistleri uygulayacaklardır. Ve en doğru senteze onlar varacaklardır. Dışardan maval okumakla olmaz bu işler. Ama bu gün Türkiye halkı emperyalizmle, özellikle ABD emperyalizmi ile baş çelişki durumundadır. Türkiye toprağında nükleer silahlarla donanmış yabancı üsleri vardır. Emperyalizm Türkiye ekonomisine, kültürel hayatına politikasına geniş ölçüde hükmedebilmektedir. Özellikle Amerikan emperyalistleri. Bu durumda bizim sosyalist hareketimizin politikası kalkıp Sovyetler Birliği ile ABD yi aynı kefeye koyamaz, yanlıştır bu. Ama elbette ki her sosyalist hiç bir ülkeyi, hiç bir örgütü, hiç bir şahsı eleştirinin üstünde tutamaz. Sovyetler birliği de eleştirilecektir. Türkiye devriminin karşısındaki düşman emperyalizmdir. Bu gün Türkiye objektif olarak bir ulusal kurtuluş mücadelesi koşulları içindedir. Ve bu durumda kalkıp, kamu oyunun, emekçi halkın dikkatlerini iyi komşuluk politikası gütme durumunda olmamız gereken bir

ülkeye karşı düşmanlıklara çevirmek dikkatleri asıl düşmandan başka yöne çevirmektir. Biz tabii bunu hoşgörü ile karşılayamayız. Yanlıştır bu. Ama bir arkadaş diyebilir ki bizdeki büyük sermayenin tekelci niteliği yeteri kadar vurgulanmamıştır. Oysa biz, sermayenin emperyalizmle işbirlikçiliğini vurguluyoruz, o baskı daha önemlidir diyoruz. Bu tartışılır, aynı örgüt çatısı altında ilgili organda tartışılır, bir sonuca varılır, dağılmak için bir sebep değildir.

S. Türkiyede ilk kopmalar bölünmeler deyince sanırım akla ilk TİP'ten kopmalar geliyor. Milli Demokratik Devrimciler meselesi akla geliyor. Bu konuda biraz açıklama yapar mısınız?

Biliyorsunuz, bizde, sendikacılık hareketi II. dünya savaşından sonra 1946 da Şefik Hüsnü Değmer arkadaşın başında bulunduğu partinin elemanları tarafından başlatılmıştı ve gayet hızlı bir gelişme göstermişti. Bir kaç ay içinde kırk ayrı iş yerinde 600 sendika kurulmuştu. Bunlar 1946 yılı sonunda terör metodlarıyla kapatıldı ve sendika kurucuları da zındanlara atıldı. Bunu bir boşluk izledi, ama egemen güçler baktılar ki çok partili düzen, sendikasız olmuyor, bu sefer Amerikan uzmanları getirildi.Bunlar, sonradan Washington Post'un yazdığına göre Brownun Amerikan Casusluk teşkilatı ajanlarıydı. Türkiyede bu işin mayası Amerikan sarı sendikacılığı şeklinde oldu. Her şeye rağmen, her hareket, kendi içinde karşıtını taşır. Bu biliyorsunuz doğanın kuralıdır. Bütün sınırlamalar aşılarak bazı unsurlar bu sendika hareketi içinde daha dürüst bir sendikacılık mücadelesi verme durumuna geçtiler. Ve bunlar sosyalizme açık kimselerdi; 1961 de İşçi Partisini kurdular. Ama bunların geçmişle hiç bir bağları yoktu. Oysa sosyalizm yeni bir şey değil Türkiyede. Bir tarihi kökeni var bunun. Tabii kalkıp bu kökenle bağlar kurmak olanaksız, çünkü demokrasi yok. Zaten o sosyalistlerin hemen hemen tümü geçmiş tek parti döneminde anti-demokratik düzen sırasında 141-142. maddelerden hükümler giymişlerdi. Parlamenter politikaya girme olanakları yoktu. Hatta oy verme hakları da yoktu. Alınmıştı ellerinden. O dönemde 141-142 den mahkumiyeti olmayan fakat sosyalist hareketin hiç değilse bir ölçüde güvenine sahip kimseler arandı. Ve Mehmet Ali Aybar arkadaşın ve Behice Boran arkadaşın bu işe gelmesiyle bu iş, sonraları reddedilmiştir ama, bir ölçüde, tarihi kökenine bağlanmış oldu. Gökten inme sosyalist hareket olamaz. Bu şahısların katılmasıyla ve ilk bir kaç yıl, Türkiyede tüm sosyalistler desteklediler İşçi Partisini. Bu İşçi Partisi yönetiminin kusursuz olduğundan yahut en iyi kadro bu partinin başında bulunduğundan falan değildi. Doğru hareket buydu. Birlik esastı. Ve İşçi Partisi bu dönemde çok hızlı bir gelişme gösterdi. Genç

İşçi Partisi Taksim meydanında olsun Ankaranın Tandoğan Meydanında olsun Halk Partisinden çok daha büyük ve anlamlı kalabalıkları toplayabiliyordu mitinglere. Egemen güçler baktılar ki bu gidiş gidiş değil. Türlü taktiklere baş vurdular. Ayrıntılara girmiyelim. Bu oyunu sezmek.., bir de çevrelerle bağınız sürerse kapatırız ha tehditlerine karşı uyanık olmak lâzımdı. Ve onları boşa çıkarmak lâzımdı. Ve her ne bahasına olursa olsun İşçi Partisinin arkasında sosyalist hareketin tümünün desteğini muhafaza etmek gerekliydi. Oysa İşçi Partisi yönetimi bunu yapmadı. Tasfiyeci bir tutuma girdi ve sosyalist hareketin geçmişini bir ölçüde temsil eder kimselerle bağları tüm koparma yolunu tuttu.

S. Demokratik Devrimcilerin kopma nedenlerinden söz ediyorduk

C. Bir kere onlar ayrılmadılar. TİP'ten ihrac edildiler. Millî Demokratik Devrim Stratejisi, ki, sosyalizm yolunda tam bağımsız gerçekten demokratik Türkiye sloganı temsil eder bunu. Ve bu slogan Türkiyede emperyalist vesayeti sürdükçe ve Türkiyede feodal ilişkiler sürdükçe ve Türkiyede Millî Demokratik Devrim esas itibariyle gerçekleşmedikçe bu slogan geçerlidir. Bunların olması için, mutlaka işçi sınıfının hegemonyası altında, bir Millî Demokratik Devrim hareketinin başarıya ulaşması zorunludur. O zaman «Sosyalist Türkiye» sloganı geçerli olur. Slogan sosyalizmi kuralım sloganıdır. Şimdi ABD emperyalizminin vesayeti altında bir ülkede, toprağında yabancı üsleri barındıran emperyalist tekellerin ekonomiye egemen bulunduğu bir ülkede, sosyalizm sloganı atılamaz ancak sosyalizm doğrultusunda ulusal bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi yapılır. Çünkü Türkiyede, batıda burjuvazinin devrimci çağında yaptığı burjuva demakratik devrim, iktisadi alt yapıda, tarım bölgelerinde tam anlamıyla gerçekleşmiş olmaktan çok uzaktır. Hâlâ feodal ilişkiler türlü biçimleriyle sürmektedir Türkiye topragında. Kapitalizm öncesi bir kurum olan tefeci bezirgan sermayenin hala tarım bölgelerinde çok önemli bir rol oynayışı ve kapitalist anlamda bankacılığın oralara henüz girmemiş olması, bu da bizim feodal kalıntı dediğimiz bir kategoriye girer. Ve bunların temizlenmesi ve Türkiyedeki köylünün demokratik haklara sahip özgür vatandaş durumuna yükseltilmesi önümüzdeki görevdir. Geniş ölçüde, Anti-feodal Demokratik Devrimin yapılması şarttır. Ve bununla birlikte Türkiyenin bağımsızlığının gerçekleştirilmesi şarttır. Bu olurken Türkiye sosyalist devrim aşamasına gelmiş olacaktır. Türkiyede sermaye yapısı öyledir ki, bu gün Millî Bağımsızlığı gerçekleştirmek için mecbursun emperyalist tekellerin uzantısı durumunda bulunan işbirlikçi sermayenin elindeki montaj-ambalaj sanayiini, bankacılığı, sigortacılığı, dış tica-

reti millileştirmeye, devletleştirmeye. Bunu yaptığın zaman zaten sen kentteki sanayinin çok önemli bir kısmını, tabii rakamlarla söylemenin olanağı yok ama belki % 80 ini, sosyalist sektöre katmış olacaksın; onun için Millî Demokratik Devrimle Sosyalist devrim iç içedir. Bu iç içeliği önemle belirtmek lâzımdır. Asıl yaptığımız Türkiyenin millî bağımsızlığını gerçekleştirmektir. Ve bu yalnız sosyalislerin davası değildir, bütün yurtseverlerin davasıdır. Sosyalist olsunlar olmasınlar siyasi inançları ne olursa olsun. Biz bunu dedik. Bizim temel sloganımız, Bağımsız Türkiyedir diye, işçi partisi bir «Sosyalist Türkiye» sloganı ortaya attı. Meydanlarda bu farklı sloganları atanlar arasında çelişki ortaya çıktı. Sonunda bağımsız Türkiye sloganı egemen oldu. O kadar egemen oldu ki, bu gün TİP toplantılarında da «Bağımsız Türkiye» denilmektedir. Çünkü doğrudur. Bırak TİP'i bu gün Halk Partisi mitinglerinde de «Bağımsız Türkiye»dir temel slogan! Gereken entellektüel olgunlukla değil, özeleştiri ile değil, gene bizi eleştirerek bizim sloganlarımızı bnimsemişlerdir. Ama bu da olumlu bir gelişmedir.

İşte biz sübjektif nedenlere dayanan birçok ayrılıkları ciddiye almadığımız içindir ki tek sosyalist parti sloganını ileri sürdük. Bizi buna zorlayan sosyalist tabandır, işçilerdir, köylülerdir. Kimle konuşursan konuş, halledin bu meseleyi diyorlar. Biz, iyiyiz, ötekiler kötüdür, tüm sevaplar bizdedir, tüm günahlar ötekilerdedir; illâki bizim örgütümüze gelin şeklinde konuşmuyoruz. Kim hangi örgütteyse şimdilik kalsın orada, ama tek sosyalist partiyi bir an önce gerçekleştirmek için savaşın diyoruz. Örgütsüz olsalar da görev budur. Ve bu Türkiye işçi sınıfının ve yoksul köylünün özlemlerinin emrettiği bir çalışmadır. Bugün değişik nedenlerle bu gerçeğe sırt çeviren çevreler vardır. Sosyalist hareketin bu hatayı aşacağına inanıyorum.

S. Parti dışı sol örgütler, akımlar, nitelikleri, partinizin bu konudaki görüşü, yorumu?

C. Particiliğin pek itibarı yoktur Türkiyede, dünyanın bir çok ülkelerinde olduğu gibi. Ama bir sosyalist için ne kadar sınırlı olursa olsun legal çalışma olanakları ortaya çıktı mı sosyalist partiyi kurarak emekçi yığınlara ulaşmak, onlara sosyalizm davasını iletmek, onları örgütlendirmek görevdir. Parti dışında kalan bu arkadaşlar, çok önemli bir çevreyi oluştururlar Türkiyede. Bu arkadaşların Türkiye Sosyalist hareketi içinde önemli ağırlıkları vardır. Ve işçi sınıfının öncü birliği niteliğinde bir parti bu çevreleri de içermedikçe eksik kalır. Beri yandan işçi sınıfının öncü birliği niteliğinde bir Sosyalist Parti kurulması partili partisiz her sosyalist'in görevidir.

Onun için bir parti çatısı altında bulunmamaları bir mazeret değildir. İşçi sınıfının özlemleri bu yoldadır. Yoksul köylünün özlemleri bu yoldadır. Kendilerine düşeni her hangi bir partiye girmeden de yapabilirler. Yapacakları şeyler vardır. Çok önemli şeyler vardır. Ve bizim çağrımız yalnız kurulu sosyalist partilere değildir. Bir parti içinde örgütlenmemiş sosyalist çevreleredir de. Ama şu da bir gerçek. 12 Mart döneminin getirdiği yılgınlık bazı kimseleri pasifizme itmiştir. Azınlık ta olsa geçici olarak da olsa bu pasifliğe kapılan çevreler, kimseler vardır. Bir de teorik olarak bu günkü koşullarda bir parti örgütü içinde birleşmenin yanlış olduğu görüşünü benimsemiş çevreler var. Bu, bir sosyalist için demokratik olanakları son katresine kadar kullanmak zorunluluğunu ve görevini kavramamaktır. Ve yanlıştır. Bir başka çevre de «şöyle göz dolduran bir sosyalist örgütlenme görememektedirler, ki katılsınlar.» Eğer böyle bir sosyalist örgütlenme görmüyorlarsa bir göz dolduranını yaratmak, yaratılmasına yardımcı olmak görevleridir onların. Sosyalizm kimsenin tekelinde değildir. Her sosyalist, tek tek hepimiz kadar, sorumludur bu konuda.

S. CHP konusunda görüşleriniz.

C. CHP'nin tarihsel kökeni hakkında bir kaç şey söyleme gereği var. Kuvay-i Milliyeden gelmişti. Atatürk ve, İttihat ve Terakki fırkasının en bilinçli en yurtsever unsurları oluşturdu Kuveyi Milliyeyi; tabii başka katılmalar da oldu. Ve Kuvayi Miliye Saflarında, meselâ, Anadoluya İstanabuldan takalarla silah kaçırma işinde baş rol oynayan Baba Mehmet Türkiye Sosyalist İşçi Çiftçi Fırkası üyesi idi, Şefik Hüsnü Değmer'in yakın arkadaşıydı.

Ama Kuvayı Milliyeçilerle gayet sıkı fıkı durumdaydı. Yani yalnız ittihatçıların tekelinde değil. Ama ittihatçılar çok önemli bir unsur Kuvayı Milliye içinde.

İttihak ve Terakkinin günahları çoktur tabii, Alman emperyalizmine kayıtsız şartsız bağlanmak gibi. Fakat Alman Emperyalizmi o zamanlar güçlü bir burjuva Türkiyesini, bir ölçüde, istiyordu, İngiliz emperyalizmine bir denge olarak istiyordu. Oysa Fransız ve İngiliz emperyalistleri, hasta adam saydıkları Osmanlı İmparatorluğunu yok etme, yani Türkiyenin devlet olarak varlığına son verme çabasındaydılar. Arada bir fark var, güçlü bir burjuva Türkiyeyi yaratma isteğinde olan o dönemin miliyetçisinin, Alman Emperyalizmine daha yakınlık duyması doğaldı. Ve, İngiliz Fransız firmaları nasıl olsa azınlıkları kendilerine bağladıkları için Alman firmaları Türklerle bağlar kurmak yolunu tuttular. Yani kendilerine bağlı bir Türk burjuvazisi yaratma çabasındaydılar. Bu tarihi çerçeve içersinde İtti-

hat Terakki'nin o dönemde yurtsever çevrelerin önemli bir kesimini temsil ettiğini kabul edebiliriz.

Kuvayı Milliye İttihat ve Terakki ile sıkı bağları olan bir örgüt ve ondan da CHP doğmuş. Kökeni bu. CHP kısa bir süre sonra tek parti oldu. Ve biliyorsunuz, ilkten bir millî burjuvazi yaratarak kapitalist gelişme yoluyla Türkiyeyi güçlü ileri bir ülke haline getirme hayaline kapıldı. Bu fiyasko verince 1930 ların başında, özellikle kapitalist dünyadaki büyük bunalımdan sonra, devletçi oldu. 1920 lerde bazı yabancı şirketlere imtiyazlar vermişlerdi, hemen hemen hepsini devletleştirdiler. Ve bu tabii olumlu bir gelişme. Yani Türkiyenin siyasî bağımsızlığı konusunda titizdiler ve böylece iktisadî bağımsızlığı ile çelişen bazı durumları gidermiş oldular. Yani Kemalist Türkiye Kapitalist dünya pazarı içinde siyasî bakımdan en bağımsız ülkeydi denebilir. Ama Kemalistlerin sınıf karakterlerinden gelme büyük hatası, işçi sınıfına ve genellikle emekçilere, siyasî ve iktisadî mücadelelerini örgütlü olarak yürütme olanağını tanımamaları ve kendi partilerinin de zamanla küçük burjuva dönüşümcü niteliğini yitirerek bir bileşim değişikliğine uğraması oldu. Özellikle 2. Dünya Savaşı şartlarında palazlanmış olan toprak ağaları CHP içinde daha büyük bir ağırlık kazandı, emekçi halka karşı tutum daha sertleşti. 2. Dünya Savaşı sonrasında, zaferi Müttefiklerin kazanmasıyla Halk Partisi ve genellikle egemen çevreler, tek partili düzeni yürütemez oldular, çok partili düzene geçme zorunluğu duydular. Bu dönemde, özellikle Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisinin kapatılmasıyle ve İnönünün, kendi sağında olan Demokrat Partinin sırtını sıvazlamasıyla, CHP, burjuva Demokrasisini değil, Filipin demokrasisi denen parlamenter görünüşlü anti-demokratik düzeni tezgahlamış oldu. Ve Kemalist devrimin siyasî üst yapıda sağladığı, kültür alanında sağladığı bir çok kazançların tek tek yitirilmesi bu döneme rastlar. Yani Türkiyede antikemalist karşı devrim yer almıştır 1940 larda ve Demokrat Partinin iktidara gelmesiyle bu karşı-devrim perçinlenmiştir. Demokrat Parti iktidarında o partinin bir parmak solunda duran CHP tamamen ülkenin temel sorunlarının dışında, üst yapı kurumlarında bazı değişiklikler, hakim teminatı, iki meclis gibi bazı değişiklikler getireceği vâdi ile muhalefet yaptı. Oysa o dönemde, bu gün biliyoruz, Türkiye adım adım Amerikan emperyalizmine peşkeş çekilmiştir ve bu gidişi de ilk hazırlayan CHP olmuştur. Sonra da ciddî bir direniş gösterilmemiştir. 27 Mayıs, işbirlikçi sermayenin ve feodal mütegallibenin baş temsilcisi durumunda olan bir partinin iktidardan düşürülmesi olayıdır. O dönemde orduda halâ önemli bir gücü temsil eden Kemalist subaylar tarafından.. Ama hareket bu Kemalist subayları aşmıştır.

İşçi Partisinin ortaya çıkmasıyla ve hızlı bir gelişme göstermesiyle Halk Partisi birden bire 1965 lerde ortanın solunda bir parti olduğunu keşfetti. Ve ortanın solu sloganı ile ortaya çıktı. CHP nin sola kayması olumlu bir gelişmedir. Biz bunu böyle karşıladık. CHP kendisine Demokratik sol diyor. Bu demokratik sol lâfının altında bir ihbarcılık yatıyor. Yani ötekiler gayrı demokratik demektir gibi. Oysa en tutarlı demokrasi savaşçıları sosyalistlerdir. Yani Marksizmi eylem kılavuzu bilen sosyalistler, zikzaksız, tutarlı. Bağımsızlık ve demokrasi mücahitleri onlardır. Sosyal Demokrat dendi, Sosyal Demokrasi ile bir alakası olamaz CHP'nin. Halk Partisi en olumlu bir değerlendirmeyle, bir küçük burjuva dönüşümcü partidir. Olabilir. Ve içinde çok önemli bir kesim büyük sermayeye açıktır. Programı çelişkiler içindedir. Esas itibarıyla Türkiyenin batı camiasi içinde kalmasından yanadır. Yani Türkiyenin emperyalist dünya sistemi içinde sömürülen ülke durumunun devamından yanadır. Ve Halk Partisi, bu durumda kalmakla, Türkiye'de bazı küçük burjuva emekçi yığınlardan yana bazı dönüşümler yapabileceğini sanmaktadır. Gaflettir bu.

1973 Ekim seçimleri, şüphe yok ki, demokratik seçimler değildi. İşçi sınıfının öncü birliği niteliğinde bir partinin katılmadığı bir seçim demokratik bir seçim olmaz. Ama biz o dönemde oyların 12 Mart Faşizmine doğrudan doğruya katılmış ve gırtlağına kadar onun sorumluluğu içinde bulunan partilere verilmemesini ve seçim kanununun inceliklerini gözönünde tutarak seçim kazanma şansı olan en ilerici daha doğrusu en az gerici adaya oy verilmesini önerdik. 1975 Ekim seçiminde de Türkiye Emekçi Partisi olarak seçimde tutumumuz bu oldu. Bu, elbetteki, emekçi halkın önünde CHP ye kefil olmak değildir. Biz CHP ye kefil olamayız ve sosyalist hareketimize, en olumlu deyimi ile bir küçük burjuva dönüşümcü partinin kuyruğuna takılmak yaraşmaz. Kesin olarak yanlış olur bu. Ama elbetteki Türkiye emekçileri Türkiyenin ilerici kamu oyu, bu son 1975 seçiminde de bir tercih karşısındaydı. Ve çok sınırlı demokratik olanaklar içinde o tercihini yaptı. Ve CHP yönetimi, yani Ecevit ve çevresindekiler 12 Mart faşizmine bir ölçüde direnmiş olmanın ürününü aldılar CHP yi en güçlü parti durumuna getirdiler. Bu çok partili düzene geçişten bu yana ilk defa olmaktaydı.

Biz CHP, MSP koalisyonundan yana çıktık (ben şahsen, o zaman Emekçi Partisi yoktu) Selamet Partisi tabii bir iktidar sınavı geçirmeden önce, özellikle 1973 seçimlerinde hücumlarını işbirlikçi sermayenin baş temsilcisi durumunda bulunan AP ye yöneltmesi genelikle, darbelerini, Demirel Partisi üzerinde yoğunlaştımması, ve Po-

pülist bir propoganda gütmesi tabii kendi terminolojisi kendi anlayışı içinde ilginçti. Ve 8 aylık iktidarı sırasında CHP nin tüm davranışları ilericiydi. MSP'nin ki hep gericiydi denemez. Şüphesiz çok önemli konularda böyleydi ama bazı konularda da tam tersineydi durum. Özellikle iktisadi politika konusunda zaman zaman kabine içinde MSP'li bakanlar daha Millici bir tutum içindeydiler örneğin CHP'nin Maliye Bakanına kıyasla. Biz 1973 Ekim seçimlerinde ortaya çıkmış olan Selamet Partisini 12 Mart Faşizminin sorumluluğunu taşımakta olan öteki sağcı partilerle aynı sepete koymadık. Ve bu tutum doğruydu. Bu gün dünyada İslamiyeti ideolojik dayanak yapan, antiemperyalist hareketler var. Bir El Fetih olayı var. El Fetih'in tabanı yoksul köylüdür. Ve El Fetih'in radyo programı Bismillah ile başlar, Allahın adı ile başlıyorum, Halk devriminin adı ile başlıyorum, diye devam eder. Ve en elverişsiz şartlarda, tabanında genellikle çok geri durumda bir yoksul köylülük olduğu halde, bu El Fetih, Filistin Ulusal Kurtuluş hareketi yönetimi o malzeme ile emperyalizme ve siyonizme karşı tutarlı bir mücadeleyi sürdürebilmekte, ve Orta - doğunun o çapraşık ortamında Suudi Arabistandan, Baas Partisine kadar varan o çapraşık ortamda mücadeleyi sürdürebilmekte, bu mücadelesi ile her gün dünya basının manşetlerinde yer alabilmektedir. Ve bu hareket İslamiyeti resmen bir ideolojik dayanak olarak kabul etmektedir. Bir Nasır olayı var. Bir Cezayir devrimi var. Cezayir de 11 milyon nüfuslu bir Cezayir halkı 7,5 yıl süren bir savaşta 1,5 milyonunu şehit veriyor ve yarım milyonun üstünde bir gücü temsil eden Fransız ordusunu yenilgiye ugratıyor ve bağımsızlığını elde ediyor. Ve bunu yönetenler de İslamiyeti ideolojik temel olarak kabul ediyor. Dünyadaki bu gelişmenin Türkiyede hiç bir yansıması olmayacak mı? Elbette ki olacaktır. Ve Türkiyede üretim ilişkilerinin bugünkü geri düzeyinde, özellikle tarım bölgelerinde, belirsiz bir sınıf bilinci içinde olan ve işbirlikçi sermaye ve onun arkasında bulunan emperyalizme karşı tutum içinde bulunan, ama o içinde bulunduğu bunalımdan ötürü kurtuluşu kutsal inançlara sarılmakta bulan bir kitle var. Bu kitlenin özlemlerinin politika yapısında bir yansımasına rastlanmadık bu güne dek Türkiye'de. Çünkü burjuva demokrasisi yoktu. Nasıl ki, işçi sınıfının özlemlerinin, yoksul köylünün özlemlerinin temsilcisi bir sosyalist harekete parlamenter politikada tanık olmadıysak İşte biz MSP'nın böyle bir parti olabileceği düşüncesiyle onu aynı sepete koymadık çünkü 1973 seçimlerinde o kitlenin özlemlerine tercüman olmuşlardır propagandalarında CHP'nin daha sağındadır şüphesiz ama öteki partilerden daha millîci bir hareket ve parti sayılabilir.

Olaylar ve gelişmeler Selamet Partisinin yönetiminin iyi sınav

veremediğini yani İslâmiyeti br ideolojik temel alan anti-emperyalist az çok tutarlı bir politika güden bir hareketin başı olarak iyi sınav veremediklerini göstermiştir. Ve özellikle bu son seçimde AP ile birlikte CGP. ile MHP ile birlikte gayri Millî bir koalisyonun üyesi olarak seçimlere katılmış olması tabii o koalisyon ortaklığının gereğini bir ölçüde yerine getirmesi, bu parti yönetiminin o sözünü ettiğimiz dini inançlarına bağlı emekçi tabana tam ters düştüğünü göstermiştir ve bunun da cezasını görmüşlerdir. Önemli ölçüde gerilemiştir MSP.

Ancak gene Demokrasi olacaksa Türkiye'de ve Türkiye toplumunda tüm eğilimler politika alınında yansıyacaksa serbestçe, tüm sınıf ve zümreler ve tabakalar kendi güçleriyle orantılı olarak tarihsel gelişimi etkileyebilecekse mutlaka dünyadaki ilerici Arap ülkelerinde görüldüğü gibi İslâmiyetin ilerici bir yorumu ile anti-emperyalist bir politika güden bir akım da olacaktır. Gene dönelim CHP'ye.

Şöyle bir görüş var sol çevrelerde, deniyor ki yakın gelecek Halk Partisinindir. Halk Partisi kitleleri harekete getirebiliyor. Önümüzdeki seçim döneminde, iktidar olacak, demokrasiyi daha da geliştirecek; bu demokratik ortamda sosyalist parti güçlenecek, işçi sınıfının öncü birliği niteliğinde, yoksul köylünün safhında kök salmış güçlü bir Sosyalist Parti durumuna geçecek ve ilerdeki seçimlerden birinde Halk Partisini de altederek oyların çoğunluğunu alarak iktidar olacak ve Türkiye'ye Sosyalizmi getirecek. Bu görüş yanlıştır. Demokrasi mücadelesi Türkiye gibi ülkelerde bağımsızlık mücadelesinden ayrılamaz. Türkiye bağımlı ve demokratik bir ülke olamaz. Türkiye bağımsız ve antidemokratik bir ülke olamaz. Türkiye bağımsız ve demokratik bir ülke olur. Ve Türkiye ancak sosyalizme yöneldiği takdirde ve sosyalizm yolunda ilerlemeler sağladığı takdirde bağımsızlık ve demokrasi ilkesini gerçekleştirir. Yani Millî Demokratik Devrimin başlıca görevlerini yerine getirmiş olur. Biz bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini NATO'dan yana CENTO'dan yana AET'den yana, Halk Partisine havale ederek demokrasi bekliyorsak, büyük hayal kırıklığına uğrayacağız. Bunu bilelim' Türkiye'de de siyasî demokrasi ve tabii onun ayrılmaz parçası olan bağımsızlık, tüm devrimci güçleri seferber eden çetin mücadelelerden sonra elde edilecektir. Ve bu mücadelede sosyalistler, işçi sınıfının öncü birliği olarak sosyalist örgüt tayin edici rol oynar. Yoktur başka çıkar yol. Öyle Halk Partisinin lûtfu ile olmaz bu iş. Bunu iyice anlayalım. Ama gene de önümüzdeki seçimde Halk Partisinin oyların çoğunluğunu alıp, iktidar olmasını isterim. İsterim, iktidar sınavını versin diye Halk Partisi, ve bu partinin bu günkü niteliği ile,

hiç bir zaman ne bağımsızlık sorununu ne demokrasi sorununu kökünden çözemiyeceği anlaşılsın diye isterim.

Egemen güçlerin, yani başta işbirlikçi sermaye ve onun taşradaki müttefiki büyük toprak ağalarının ve arkalarında duran emparyalizmin hiç niyetleri yoktur Türkiye'de demokrasiyi yaşatmaya. Onlar sömürü ve tahakkümlerini sürdürebildikleri sürece, o düzen altında, demokrasiden yanadırlar. Siyasî demokrasi engel gözüktü mü onu rafa kaldırırlar. Bütün dünyada bu böyle olmuştur. Şili'den tut Yunanistana kadar. Ve Türkiye'de 12 Martta böyle olmuştur. Bir daha olmayacağını kimse garanti edemez. Evet işbirlikçiler açık faşizmi hortlatmak çabasındadırllar. Bütün bu faşist saldırıların anlamı budur. Bütün bu siyasî gelişmelerin anlamı budur. Ve bu özlemleri ABD emperyalizminin son zamanlarda tezgahlamış olduğu Orta doğudaki tırmanışa paralel düşmektedir. Biliyorsunuz Arap-İsrail çatışması eninde sonunda Amerikaya yaradı. Cenevre andlaşmasıyla Sina'ya yerleştirdi öncülerini uzman adı altında. Vietnam'da da böyle uzman göndererek başlamıştı. Kıbrıs'ta Türk-Rum çatışması gene Amerikalıların işine yaradı. Bu gün devralıyorlar İngiliz üslerini ve bunları genişletmektedirler. Zaten kendilerinin daha önce de orada tesisleri vardı. Ve hükümetin, halkın baskısıyla, Amerikan ambargasuna karşılık Amerikan üslerini kapattığı yolundaki beyanına rağmen, bu gün, bilindiği gibi, NATO üsleri adı altında üslerde durum eski hamam eski tasdır. Ve İncirlikte özellikle son aylarda geniş yapı işlerine girmişlerdir Amerikalılar. Bu üsse askeri birlik, malzeme ve silah yığınağı yapmaktadırlar. Orta-doğu da tırmanış halinde olan ABD emperyalizmi ile Orta-doğu halklarının ve bu arada Türkiye halkının demokrasi özlemlerinin gerçekleşmesi paralel gitmez. Ya Amerikan emperyalizmi gerileyecektir, kovulacaktır dünyanın bu kesiminden ve ülke halkları demokrasiye bağımsızlığa kavuşacaktır. Ya tersi olacaktır. Bugün faşiszmi tezgâhlıyanların eylemleri bu genel Orta - doğu siyaseti çerçevesine uymaktadır. Ve bu faşist çetenin boy hedefidir bu gün CHP de. Bu belli bir şey. CHP ile aramızda ideolojik farklar ne olursa olsun, yani dayandığımız iki partinin sınıf karekteri ne olursa olsun, biz tutarlı demokrasi savaşçıları olarak ve tüm demokratik güçlerin saf birliği etmelerinin faşizmi yenilgiye uğratmanın birinci şartı olduğunun bilincinde olarak, CHP ile bir anti-faşist cephede yanyana durmaya hazırız. Ve CHP, eğer Kuvayı Milliyeci geçmişine Kemalist dönüşümcü tarihine sadık kalacaksa ve bugün dayanmakta olduğu emekçi halk yığınlarının özlemlerine küçük burjuva ölçüleri içinde de olsa tercüman olacaksa, daha tutarlı bir anti-emperyalist, ve antifaşist mücadeleyi sürdürmek zorundadır. Haksızlık etmemek için şunu da söyleyelim 8 aylık iktidarı dö-

neminde CHP'nin başında bulunduğu koalisyon hükümeti haşhaş konusunda olsun, Kıbrısa ilk çıkartma konusunda olsun ABD emperyalistlerine direniş bakımından iyi sınav vermiş sayılabilir. Bu partiyi sağındaki öteki partilerden ayırt etmemizin kökeninde bu da yatar. Ama şu da bir gerçektir ki, özellikle Kıbrısta ilk çıkartmadan sonra Kissinger'in B planına uygun bir biçimde davranılmış ve çok önemli tavizler verilmiştir. Emperyalizme... Ama emperyalizm besbelli ki bunlarla yetinmemektedir. Ve daha büyük tavizler istemektedir.

S. Türk solunda önümüzdeki dönemlerde beklenebilecek gelişmeler ne olabilir? Bu konudaki fikirleriniz, önerileriniz nelerdir?

C. Türkiye solunun birinci meselesi toparlanmak, sosyalizmin bilimini eylem kılavuzu bilen sosyalist soldan söz ediyorum tabii... Topraklanmak örgütsel birliğini gerçekleştirmektir, işçi sınıfı ve emekçi taban üzerinde. Biz bunu böyle bildiğimiz için tek sosyalist parti çağrısında bulunduk. Çağrımız hem partiler içinde örgütlenmiş sosyalistlerdir hem henüz partileşmemiş, ve şimdilik partileşmeyi gerekli görmeyen sosyalist çevreleridir. Ve dediğimiz de budur. Bu birlik Türkiye işçilerinin ve yoksul köylülerinin özlemidir. Bu birlik doğrultusunda tabanın aşağıdan yukarıya baskısını örgütlendirin hangi örgütte olursanız olun, hangi çevrede olursanız olun. Öyle ki ayrı ayrı örgütlerin başındakiler, dayandıkları tabandan kopmamak için bu birliği gerçekleştirmeye mecbur kalsınlar. Ve dediğimiz, bölünme kural oldu mu, beş parçaya da bölünsen bu beş parça yeni bölünmelere gebedir. Yakında olur on parça, on parçaya da bölünsen o bölünmeler de yeni bölünmelere gebedir. Ama birlik kural oldu mu, o zaman kimsenin haddine değildir başını alıp saflardan ayrılmak. Ve biz, bu düşünceyle, birlik kural olsun diyoruz ve kaçınılmaz olarak yeni bölünmelere gebe beş sosyalist parti değil diyoruz. Kaçınılmaz olarak toplumdaki emekçi yığınların saflarındaki ayrı ayrı eğilimleri yansıtan görüşleri çatısı altında barındıran, bu görüşler arasında demokratik santralizm ilkesine uygun olarak diyalogu kurabilen, bu diyalogdan güç kazanan, diyalog sonucu devrimci çizgiyi en doğru biçimde, en açık biçimde saptayabilen işçi sınıfının öncü birliği niteliğinde yoksul köylünün saflarında kök salmış tek sosyalist parti. Budur bizim görüşümüz. Hangi işçi ile konuştuksa hangi köylü ile konuştuksa bizden bunu istedi. Biz onların özlemlerinin sözcüleriyiz. Herhalde diğer örgütlerin başlarındakiler aynı çevrelerle, aynı emekçi yığınları ile temastadırlar. Sanmıyorum onlara bu bölünme sürsün diyen olsun. Ve elbette kendilerine düşen tarihsel görevi yapmanın sorumluluğu içinde, ayrı ayrı örgütlerin, çevrelerin temsilcisi durumunda olan arkadaşlar bu konuda gerekeni yapacaklardır. Yapmak zorunda kalacaklardır.

Arnavutluk Halk Cumhuriyetinin 30. kuruluş yıl dönümü (11 Ocak 1946)

Arnavutluk beş yüzyıla yakın bir süre Osmanlı imparatorluğunun askeri feodal rejiminin baskısı altında kaldı. Arnavutlukta milli baskı ve feodal sömürüye karşı gelişen mücadele 28 Kasım 1912'de bağımsızlığın ilanına yol açtı. Bu sırada Arnavutluk şehirlerde ve daha az bir ölçüde köylük bölgeler de kapitalist ilişkilerin gelişmesinin başlangıç aşamasında olduğu yarı-feodal geri bir tarım ülkesi idi.

Bağımsızlıktan sonra devletin başına geçen toprak ağaları ve burjuvazinin baskı ve sömürüşü, yabancı işgali ve birinci Dünya savaşının yıkıcı etkileri Arnavutluk halkının yaşamını dayanılmaz hale getirdi. 1923 Martında binlerce şehirli ve köylü halkın ayaklanması 10 Haziran 1924'de devrimci güçlerin zaferi ile sonuçlandı. Fan Noli başkanlığında bir burjuva demokratik hükümet iktidara geldi. Devrimci, anti-feodal ve anti emperyalist karakterdeki Haziran Devrimi burjuva demokratik hükümetin kararsızlık ve sınıflar arası uzlaşma siyaseti yüzünden yenilgiye uğradı.

24 Aralık 1924'te Ahmet Zogo'nun yönettiği karşı devrimci Arnavutluk kuvvetleri Tiran'a girerek Fan Noli hükümetini devirdiler. İktidara gelen yeni rejim, Arnavutluk'ta cumhuriyet ilan etti. 1928 Eylülünde cumhuriyeti krallığı dönüştürerek Ahmet Zogo kral ilan edildi.

Toprak ağalarını ve gerici burjuvazinin bu anti demokratik diktatörlüğü onbeş yıl sürdü. Feodal kalıntıları koruyan, toprak ağalarının ve kapitalistlerin sömürüsünü pekiştiren, bu diktatörlük içte ve dışte halk düşmanı ve gayri milli bir siyaset izedi. Her tür demokratik direnişi kanlı terörle karşılayıp yabancı sermayeye kapıları ardına kadar açtı. İktisadi ve siyasi anlaşmalarla Arnavutluğu faşist İtalyanın dümen suyuna soktu. İtalyan sömürgeciliği, feodalizmin güçlü kalıntıları milli ekonomik siyasetten yoksunluk ülke sanayisinin gelişmesini engelledi. Arnavutluk İtalyan emperyalizminin yarı-sömürgesi Avrupanın en geri tarım ülkesi olarak kaldı.

ARNAVUTLUK KOMÜNİST PARTİSİ

Zogo diktatörlüğünün bu halk düşmanı ve gayri milli siyaseti anti-emperyalist demokratik güçlerin muhalefeti ile karşılaştı. İşçilerin ve köylülerin ağır vergilere, zulme karşı direnişleri gelişti. İşçi dernekleri kuruldu. 1928'de ilk komünist gruplar kurulmaya başladı. 1941 yılına kadar demokratik muhalefete bu komünist gruplar etkin biçimde katıldılar. Bu dönemde Arnavutlukta resmen tanınmış bir siyasi parti bulunmadığı için ülke içindeki komünist gruplar henüz Komintern'le düzenli ilişkiler kuramamışlardı. Komintern mevcut grupları birleştirecek bir örgütlenme merkezinin kurulması için çalışmalarını sürdürüyordu. 1937'de, Komintern Balkan Şubesinin insiyatifi ile Moskova'da yurt dışındaki Arnavut komünistler toplantısı yapıldı. Bu toplantı sonunda Komintern tarafından da onaylanan şu kararlar alındı:

1 — Arnavutlukta demokratik ve anti faşist nitelikte bir gizli örgüt kurulacak.

2 — Bu örgüt komünistlerden ve yurtsever milliyetçilerden kurulu bir mezkez komitesinin yönetiminde olacak.

3 — Bu komitenin komünist çekirdeği yurt içinde çalışan beş kişiden oluşacak.

4 — Örgüt, halk cephesininn kurulması için uygun bir başlangıç noktası olacak.

Komünist gruplar konusunda Komintern, şu gerçekten hareket ediyordu:

Eski hücreler kitlelerden kopuktu ve kendi kabuğuna çekilmişlerdi, bu yüzden de yeni çizgiyi uygulama yeteneğinden yoksundular. Dolayısıyla bu hücreler ve onların yönetici organları, geçici olarak dağıtılmalı ve legal derneklerde çalışılarak kitleler arasında sağlam dayanaklar yaratıldıktan sonra bir parti temeli üzerinde yeniden örgütlenilmeli idi. Komünistler arasındaki temaslar kişisel olmalıydı. Parti kuruluncaya kadar komünist örgütleme merkezinin görevleri, merkez komitesinin komünist çekirdeği tarafından yerine getirilmeliydi. Komünistlerin asgari programı iki ana görevden meydana geliyordu: (a) Milli Hakların Savunulması mücadelesi ve (b) halk kitlelerinin en acil taleplerinden hareket ederek demokratik hakların savunulması mücadelesi. Bu, aynı zamanda yeni örgütünde siyasi platformu olacaktı. Yeni örgüt, milli bağımsızlığı savunmak için faşist boyunduruğa karşı mücadeleden yana olan bütün sınıflarda, sosyalist tabakalarla ve unsurlarla işbirliği yapacaktı.

Yeni çizginin ülkedeki komünist örgütlere yayılmasını İşkodra Komünist grubunun önderleri önlemeye çalıştılar. Bunlar ilke olarak, milli devrimden değil doğrudan doğruya sosyal devrimden yana olduklarını, emperyalizme karşı olmakla beraber milliyetçilerle işbirliği yapmaya niyetli olmadıklarını; aşamalı ve dolambaçlı eylemlerden değil, zamanı gelince doğrudan eylemden yana olduklarını vb. ileri sürerek yeni çizgiyi reddettiler.

Tiran troçkist örgütü de yeni çizgiye karşı çıktı. Onlar da diğerleri gibi, Yurtsever milliyetçilerle işbirliğini ve halk cephesinin kurulmasını işçi sınıfına ihanet sayıyordu.

Korça Komünist grubu ise 1938 Martında yeni çizgiyi uygulamak için hücrelerini dağıttı.

7 Nisan 1939'da faşist İtalyan birlikleri Arnavutluğa saldırarak ülkeyi işgal etti. Kral Zogo Arnavutluktan kaçtı. İtalyan işgali, gerici hakim sınıfların kesin desteğini gördü.

Özgürlük ve bağımsızlıklarını kaybetmek Arnavutluk halkını sarstı; geleneksel ve coşkun yurt sevgilerini, milli gururlarını derin-

den etkiledi. İstilâcılara karşı nefretleri günden güne arttı. İşçi hareketi anti-faşist siyasi nitelik kazandı. İşçiler ve öğrenci gençlik anti-faşist direnişin ön safında idiler. Milli kurtuluş hareketinin başlaması komünistlerin birliğini yeniden gündeme getirdi. Anti-faşist savaş, o zama kadar komünist saflarda hüküm sürmüş olan sekterizmi ve grupçuluğu temellerinden sarstı. Başarısızlıkla sonuçlanan sayısız denemeden sonra komünist grupların partiyi kurma toplantısı 8-14 Kasım 1941'de Tiran.da gizli olarak yapıldı. Grupları birleştirme ve **Arnavutluk Komünist Partisi'**ni (AKP) kurma kararı alındı. Çoğunluk bölünmelere son verme ve sağlam bir ideolojik ve örgütsel birlik ve militan bir siyasi çizgi temeline dayanan tek bir Marksist-Leninist parti kurma kararında olduklarını belirttiler.

Partiyi yönetecek bir geçici merkez komitesi seçildi. Grupların önde gelen eski önderlerinden hiçbirinin yönetime seçilmemesi şarta bağlandı. Grupçuluk zihniyeti içlerine işlemiş olan grup önderleri uzun süre Arnavutluk Komünistlerinin tek bir partide birleşmesine engel olmuşlardı.

Partinin, ülkenin içinde bulunduğu tarihi dönemdeki stratejik hedefi, şöyle ifade edildi:

> **«Arnavutluk halkının milli bağımsızlığı ve faşizmden arınmış bir Arnavutlukta demokratik halk hükümetinin kurulması için savaşmak.»**
>
> **«Arnavutluğun hür olmasını gerçekten isteyen bütün milliyetçilerle (*) ve faşizme karşı dövüşmek isteyen bütün dürüst Arnavutlarla birleşin.»**

«... Halkı mücadele içinde bütün yurtsever ve anti-faşist güçleri kapsayacak genel bir silahlanmaya siyasi ve askeri bakımdan hazırlamak...» görevini yerine getiren AKP'nin önderliğinde beşbuçuk yıl süren milli kurtuluş savaşından sonra, işgal altındaki bütün bölgeler kurtarıldı. 29 Kasım 1944'te anavatanın tamamen kurtulduğu ve halk devriminin zafere ulaştığı ilan edildi.

MİLLİ KURTULUŞ SAVAŞININ BLANÇOSU

> «Milli Kurtuluş Savaşı, sonuna kadar bir anti-faşist ve demokratik devrim olarak kaldı. Ama bu devrimin bağrında, burjuvazinin siyasi iktidarının yıkılması... Komünist parti önderliğinin gerçekleştirilmesi vb. gibi sosyalist devrim unsurları da gelişti..
>
> Yeni siyasi iktidar sadece devrimci güçlerin demokratik diktatörlüğünden meydana gelmiyor, aynı

zamanda bağrında proletarya diktatörlüğünün hızla gelişen unsurlarını da taşıyordu..

Milli Kurtuluş savaşının tarihi zaferi sonucunda, devrim, sadece siyasi alanda gerçekleştirilmişti. Demokratik, anti-emperyalist devrimin iktisadi ve sosyal meseleleri savaştan sonra çözülecekti. Milli Kurtuluş Savaşındaki temel sosyal güçler, işçi sınıfı ve yoksul ve orta köylülüktü. Şehirlerdeki küçük ve orta burjuvazi de saşavaşa katılmıştı.»

Zaferden sonra sosyalizmin inşası çalışmalarına girişen AKP sosyalizm yolunda parlak başarılar elde etti. 11 Ocak 1946'da Arnavutluk Halk Cumhuriyeti ilan edildi Yarı-sömürge geri bir tarım ülkesi olan Arnavutluk bugün bağımsız, ileri tarım-sanayi ülkesi durumuna yükselmiştir.

8-22 Kasım 1948'de toplanan AKP birinci kongresi partinin adını Arnavutluk Emek Partisi (AEP) olarak değiştirdi. AEP bugün sınıfsız toplum için mücadele eden Arnavutluk halkına önderlik ediyor.

Biz, uluslararası proleter devrimci hareket içindeki tartışmalardaki tutumu ne olursa, olsun, Arnavutluk proleter devrimcilerinin tecrübelerine saygı gösteriyor, eleştirisel bir tavırla gerçekleştirmekle yükümlü olduğumuz devrimimiz açısından gerekli dersleri çıkartıyoruz. Bizim için yararlı olan tecrübeleri alır, ülkemiz devriminin ilerlemesini zorlaştıran tecrübeleri taklide yeltenmeyiz. Diğer ülkelerin olumlu tecrübelerini devralma durumunda, bunları ülkemizin somut şartlarına uygun olarak değiştirir, tadil eder, ve ondan sonra yaratıcı bir ruhla uygularız.

Proleter devrimci partilerin sosyalist kamptaki tutumuna bakarak, o ülkeler halklarının kanı pahasına kazandığı başarıları ve devrimci tecrübeleri kötülemek veya görmezlikten gelmek proleter devrimci bir tutum değildir.

Arnavutluk Halk Cumhuriyetinin kurtuluşunun bu yıl dönümünde bu ülke proleter devrimcilerinin tecrübelerine sorumlu devrimciler olarak bakış açımız bu eleştirisel tavırdır.

Dip Not: Alıntılar Arnavutluk Emek Partisi Tarihinden yapılmıştır.

(*) **Milliyetçi**, ülkesini seven onun yabancı boyunduruktan kurtulmasını isteyen, ama daha ileri devrimci amaçlar gözetmeyen yurtseverlere genellikle verilen addır. Fakat toprak ağalarının aşiret ağalarının reislerinin ve gerici burjuvazinin saflarından gelen sahte yurtseverler de **milliyetçi** adına sahip çıkmışlardır. Gerici ve hain unsurlarla gerçek yurtseverleri ayırtedebilmek için, gerçek yurtseverlere «dürüst milliyetçiler» ya da «yurtsever milliyetçiler» deniliyordu. (AEP Tarihi Cilt I. s. 96)

Küba Devrimi 17 yaşında*

25 EKİM 1956 günü Meksikadan kalkan Granma adlı küçük bir tekne (Yat) Küba'ya doğru yola çıktı. İçinde 82 silahlı ve kararlı devrimciyi taşıyan bu teknenin azgın dalgaları yenerek Küba sahillerine ulaşacağına inanmak güçtü ama bu 82 yürekli adam inanıyorlardı.

Başlarında 26 Temmuz 1953 deki başarısız, ama gözüpeklik ve yiğitlik örneği Moncada kışlası baskınının ünlü lideri Fidel Castra vardı. İçlerinde savaş sırasında ünlü birer gerilla lideri ve büyük devrimciler olarak parlayan Camillo Cienfuegos, Che Guevara, Raul Castro gibi devrimciler bulunuyordu.

İçlerinde bir daha vardı, bizim devrimcilerimizin pek bilmediği ama Küba emekçi halkının hiç bir zaman unutamayacağı yi-

(*) Yazı hazırlanırken Gelişim Yayınlarının Devrimler ve Karşı Devrimler Ansiklopedisinden yaralanılmıştır.

ğit şehidi; ki onun adı Frank Pais'dir. Frank Pais şehirlerdeki hareketi örgütleyen yaman bir örgütçüdür. Meksika'ya çıkarma eylemini şehirlerdeki hareketle birliğinin planlanması için Meksika'ya gelmiştir. Kastro ve arkadaşları planlarını çıkarmayı izleyecek genel bir ayaklanma üzerine yapmaktadırlar. Oriente bölgesinin direniş şefi Frank Pais bu nedenle aralarındadır ve birlikte dönmektedirler.

Binbir güçlükle dolu, tehlikeli bir yolculuktan sonra Granma 2 Aralıkta Küba kıyılarına yanaştı. Yolculuğun getirdiği yorgunlukla karaya çıkan 82 adam ummadıkları bir saldırıyla karşılaştılar. Büyük kayıp verdiler. 12 adam ve 9 tüfekle Sierra'ya çıkabildiler. Çıkarmayı izleyeceğini planladıkları genel ayaklanma gerçekleşmedi. Yanlızca Frank Pais'nin emrindeki militanlar Santiago'da ayaklanarak şehrin bazı kesimlerini ele geçirdiler. Ama ayaklanma yanlızca Santiago ile sınırlı kalınca onlarda geri çekilmek zorunda kaldılar.

Olayların bu şekilde gelişmesi sonucu Kastro ve arkadaşları artık dağda idiler. Bu ilk bakışta umutsuz bir çıkış gibi görünebilir ama onlar Küba'da için için yanan devrim ateşinin farkında idiler ve Küba halkını tanıyorlardı. Halk Amerikan emperyalizminin ve işbirlikçilerinin azgın sömürüsü ve Batista yönetiminde somutlaşan zulm altında artık bu düzende yaşanmaz diyecek duruma gelmişti. 50 bin kişilik derme çatma kukla ordusu ve sömürge tipi polis teşkilatına yaslanan Batista, hızla ülkeyi yönetemez hale geliyordu.

Batista yönetiminden hoşnutsuzlar zinciri işçilerden, köylülerden, liberal burjuvalara hatta büyük burjuvalara kadar uzanıyordu. Bu sonuncular hiç değilse nötürleşiyorlardı. Batista sınıf desteğini yitiriyordu.

Özellikle şehirlerde emekçi kitleler hayli teşkilatlıydı ve komünist partisinin devrimci zamanlarında örgütlü mücadelelerden geçmişlerdi. Köylüler 1930 larda komünistlerle birlikte toprak uğruna mücadele etmişlerdi. Öğrenciler güçlü bir şekilde örgütlüydüler.

Kısacası Küba için için kaynıyordu. 82 adam dağa 12 kişi olarak çıkmıştı, Frank Pais geri çekilmek zorunda kalmıştı, ama Küba devrim için gebe idi.

Bu olayları takiben, Üniversite öğrencilerinin «Devrim Yönetimi» adlı örgütü başkanlık sarayına saldırdı. Saldırı başarısızlıkla sonuçlandı. Başta Üniversite öğrenci Fedarosyonu başkanı Jose Antonio Echeverria olmak üzere örgüt üyelerinden çoğu öldü. Aynı gün Batistanın misillemesinde Portito Ortodosso (liberal Muhalefet Partisi) başkanı Pelayo Cuervo öldürüldü.

Yargıç Manuel Urrutia (devrimden sonra Cumhurbaşkanı) tutuklananları dikta rejimine başkaldırma hakkına sahip oldukları gerekçesiyle beraat ettirdi. Küba artık böyle bir toplumdu.

Nitekim 12 arkadaşıyla dağa çıkan Fidel, orada Crescencio Perez'i buldu. Perez, Sierra Maestra'daki kahve toplayıcısı köylülerin lideriydi. Köylüler kahve yetiştiren toprak sahipleri tarafından işlerinden atılmışlardı ve bulundukları bölgeden ayrılma emriyle karşı karşıyaydılar. Fidel ve Perez birleştiler. Bu gerilla savaşının gerçekleşmesi ve başarısı için gerekli ve çok önemli bir birleşmeydi.

Gerillâ savaşı başladı. İlk büyük başarı Livero garnizonunun bozguna uğratılması oldu. Dağlar arasında sıkışıp kalmış olan Batista ordusu garnizonları gerillalara karşı koyamıyacaklarını anlayınca geniş bir alanı devrimci isyancılara bırakarak geri çekildi. İsyancılar bu kurtarılmış bölgedeki toprak sahiplerinin ürünlerini halka dağıttılar, toprak reformu uyguladılar, köylüleri eğittiler.

Batista telaşlanmıştı ve bu telaşla önemli yanlışlıklar yaptı. Gerillaları tecrit etmek amacıyla Sierra Maestra çevresinde yaşıyan binlerce köylüyü belli bir bölgeye taşımaya kalktı. Köylüler evlerinden alınıp tek örgütlerle çevrili kamplara konuluyordu. Bu harekete şehirlerde özellikle Santiago'da öyle bir tepki doğdu ki, Batista geri dönüş yapmak zorunda kaldı. Batistanın bu yanlış girişimi köylüleri tümüyle devrime kazandırdı.

Küba'nın objektif durumu buydu. Komünist partisinin pasifist yönetimi kitlelerin yükselen devrimci eylemini yönetecek durumda değildi. Gerilla savaşı bütün ülke tarafından benimsendi.

30 Temmuz 1957 günü hareketin Oriente bölgesi şefi Frank Pais (ki öldürüldüğünde 23 yaşında, bütün bölgenin sevdiği genç bir devrimci önderdi) polis kurşunuyla can verdiğinde bütün bölge göz yaşı döktü. Pais'nin cenaze töreni dev bir siyasal gösteri oldu. İşçiler fabrikaları terk etti, dükkanlar kapılarına kilit vurdu. Bu eylem bütün adaya yayıldı ve her türlü engelleme girişimlerine karşın bu genel grev 5 gün sürdü.

Batista iktidarı zor durumda kaldı, Genel grevi izleyen ve giderek yükselen coşkulu hareketler, Batistaya karşı güçler arasında sağlam bir cephe oluşturalamadığından kesin sonuç vermedi. Daha sonra yine böyle bir cephe oluşturulmadan yapılan 19 Nisan 1958 genel grevi başarısızlığa uğradı.

Costro'nun «26 Temmuz Hareketi» (Moncodo kışlası baskının anısına bu adı kullanıyorlardı) adlı örgütü liberallerle cephe birliğine girdi. Daha öncede söylediğimiz gibi büyük burjuvaların bir kısmı bile hızla nötürleşiyordu. Batistanın derme çatma ordusunda da huzursuzluk baş göstermiştir. Deniz erleri arasında isyan çıktı.

Bu sırada Camilo Cenfuegos bir avuç gerilası ile Sierrada ordu birliklerini bozgundan bazguna uğratıyor yaylaları ele geçiriyordu. Oriente bölgesinde Sierra Cristalde Raul Costro'nun Komutanlığın-

da yeni bir cephe açıldı. 1930 larda komünistlerle toprak uğruna mücadeleye katılmış bölge köylüsü Raul Costro ve gerillalarıyla birlikte savaşıyordu.

Dikta hükümeti en sonunda Sierra Maestra'ya 300 gerilacının üstüne 10.000 asker yolladı. 1958 Haziran başından Temmuz sonuna değin süren çarpışmalardan Batista ordusu yenik çıktı. Askerler gerektiği gibi döğüşmek istemiyorlardı. İkinci bir saldırı yine aynı akibete uğradı. Halk bününüyle devrimi destekliyordu. Che ve Camillo yönetimindeki isyancı ordular adanın kuzeyine ve Havana'ya doğru ilerliyordu. Hemen hiç bir direnmeyle karşılaşmadan adının ortasındaki Casvillas bölgesine ulaştılar.

Batista son bir taktiğe baş vurarak Cumhurbaşkanlığı seçimlerini yenilemeye gitti. Kendisi adaylığını koymuyordu. Ama bu oyunda boşa çıktı, halk seçimleri boykot etti.

Savaş Fidelin büyük zafer kazandığı Oriente'nin Cuisa kasabasıyla Çhe'nin zirhlı bir treni yolundan çevirip parlak bir başarı kazandığı Las villas bölgesinin Santa Clara şehrinde sürüyordu. Bu savaşlar halkın kin ve nefretiyle karşılaşan ordu birliklerinin teslim olmasıyla sonuçlandı.

1 Ocak 1959 günü Fidel «Bütün iktidar ve yetki isyancı ordunun hakkıdır.» parolasıyla Küba halkını altı gün sürecek ve hayatı felce uğratacak olan genel greve çağırdı. Batista rejimi çökmüş durumdaydı. Fidel, genel grevden yararlanarak hiç bir engelle karşılaşmadan isyancı taburlarla Havana'ya girdi.

Küba halkı için sömürü ve zulüm günleri artık sona eriyor insanca yaşamanın mutluluğunu ilk kez tadacakları yeni bir dönem başlıyordu. Ulusal kurtuluş savaşını zaferle kapatıp 17 yıldır sosyalizmin yolunda yürüyen Küba halkına ne mutlu! Türkiyenin emekçi halkı Küba'nın yiğit ve kahraman halkının geçirdiği deneylerden gereken dersleri çıkarmayı ve gerektiği gibi yaralanmayı bilecektir.

Yaşasın tüm dünya halklarının Ulusal Kurtuluş Savaşları!

En başta kendi gücüne güven

CUÇE'NİN TUTARLI GELİŞTİRİLMESİ VE KİTLE ÇİZGİSİNİN YÜRÜTÜLMESİ MESELESİ

Sosyalist devrim ve sosyalizmin kuruluşundaki tüm zafer ve başarılarımız, partimizin marksist-leninist önderliği ve halkımızın partinin çizgi ve politikasını gerçekleştirmek için verdiğ kahramanca mücadele sayesinde kazanılmıştır.

Devrimci kavgayı ve Kore Halkının kurduğu eseri doğru yürütmek için, Cuçe'nin tutarlı geliştirilmesi, partimiz için herşeyden önce önem taşımaktaydı.

Cuçe'yi geliştirmek, devrimin ve kuruluşun tüm sorunlarını ülkemizin gerçekliği ile uyum içinde müstakilen ve esas olarak kendi gücümüzle çözme ilkesine bağlı kalmak demektir. Dogmatizme karşı çıkmada, marksizm-leninizmin genel doğrultularını ve uluslararası devrimci hareketin tecrübelerini kendi ülkemizin tarihi koşullarına ve ulu-

sal özelliklerine uygulamada gerçekçi ve yaratıcı tavır budur. Budur yabancıya yönelme eğiliminden vazgeçmede, «kendi gücünle yaratmak!» ruhunu ifade etmede, kendi sorununu sorumluluğunu kendin taşıyarak herhalikarda çözmede takınılacak bağımsız tavır.

Kore komünistleri devrimi Kore'de yürütmektedirler. Kore devrimi, Kore komünistlerinin baş görevidir. Kore gerçeklerini tanımadan ve ona bağlı kalmadan Kore devriminin gerçekleştirilemiyeceği açıktır. Marksizm-Leninizm ancak ülkemizin gerçekleriyle bağdaştırıldığı zaman, devrimimizin güçlü silahı haline gelebilir.

Kore devriminin sahipleri, partimiz ve halkımızdır; Kore devriminin zaferini belirleyici faktör kendi güçlerimizdir. Yabancıya yönelme eğilimi varoldukça, elbette ki devrimin gerçekleştiremiyeceği ve yabancıların da bizim adımıza Kore devrimini yapamıyacakları açıktır. Uluslararası yardım ve destekde devrim için önemlidir; fakat en başta kendi kendimizin efendileri olarak biz çaba gösterir ve mücadele edersek, ancak o zaman devrimi ilerletir ve zafere götürebiliriz.

Dünyada büyük ve küçük ülkeler vardır; uzun bir mücadele tarihi olan partiler vardır, olmıyanları vardır. Ancak bütün partiler tamamen bağımsızdırlar ve eşit haklara haizdirler; bu temel üzerinde karşılıklı sıkı bir işbirliği içinde çalışırlar. Her parti ülkesinin somut durum ve şartları altında devrimci mücadelesini sürdürür. Bu mücadelesiyle uluslararası devrimci hareketin tecrübelerinin zenginleşmesine ve bu hareketin gelişmesine katkıda bulunur. Cuçe ideolojisi komünist hareketin bu ilkelerine uygundur ve dolaysız olarak kaynağını bundan alır.

Ülkemizin verileri ve koşulları, devrimimizin karmaşıklığı ve zorluğu nedeniyle, Cuçe'nin geliştirilmesi meselesi, Kore komünistleri için özel önem taşıyan bir sorun haline gelmiştir.

Partimiz revizyonizme karşı, marksizm-leninimin saflığı uğruna kararlı mücadele vermiştir. Aynı zamanda dogmatizme ve çanak yalayıcılığa karşı cephe almak ve Cuçe'yi geliştirmek için bütün gücüyle çalışmıştır. İdeolojide Çuce, politika ve ekonomide bağımsızlık, ülkenin bizim tarafımızdan müdafaası! Bunlar partimizin şaşmadan sarıldığı tavırlardır.

Marksizm-Leninizmin ilkelerine güvenle sıkı sıkıya sarılan partimiz, Kore gerçekliğinin incelenmesi ve analizine dayanarak, bağımsız olarak politikasını tesbit eder. Biz, marksizm-leninizmin ilkelerine ve ülkülerine ve ülkemizin gerçekliğine uyan şeyleri cesaretle pratiğe dönüştürür, kendimizi hazır reçete ve tezlerle sınırlandırmayız.

Biz diğer ülkelerin tecrübelerine saygı gösterir, fakat bunlara karşı daima eleştirisel bir tavır takınırız. Böylece bizim için faydalı olan

tecrübeleri alır, bizim için gereksiz veya zararlı olanları ise bir kenara bırakırız. Diğer ülkelerin olumlu tecrübelerini devralma durumunda, bunları ülkemizin gerçekliğine uygun olarak değiştirir, tadil eder ve bundan sonra uygularız.

Dünya komünist hareketi konusunda ve özellikle modern revizyonizme karşı mücadelede partimiz, bağımsız tavıra tutarlılıkla sıkı sıkıya bağlı kalmaktadır. Biz modern revizyonizme karşı kararlı mücadele veriyor, bu mücadeleyi daima kendi gerçekliğimize uygun olarak ve kendi bağımsız karar ve kanaatlarımıza dayanarak geliştiriyoruz. Biz, ancak bu tavıra sahip çıkarsak, revizyonizme karşı mücadeleyi doğru sürdürebileceğimiz, marksizm-leninizmin saflığınınkorunmasına ve dünya komünist hareketinin birlikteliğinin (yekvücutluğunun) pekiştirilmesine pratik bir katkıda bulunabileceğimiz görüşündeyiz.

Cuçe ideolojisi-politik alanda sıkıca kök salmazsa, bağımsız düşünme yeteneği felce uğrar, hiçbir inisyatif gösterilemez ve nihayet, neyin doğru neyin yalnış olduğu tesbit edilemiyeceğinden, körü körüne başkalarına sarılmak zorunda kalınır. Özgürlük ve bağımsızlık kaybolur sa, revizyonizm ve doğmatizm her tür ve gönürümden sağ ve sol oportünizmden kök salabilir ve nihayet devrim ve kuruluş yok edilebilir. Zamanında bizim ülkemizde de doğmatizm ve çanakyalayıcılığı ile aşılanmış kadrolar vardı; bu insanların çalışmalarımıza az zararı olmamıştır. Doğmatikler gerçekliğimizi incelemiyor, onu görmek istemiyor, yabancı tecrübeleri olduğu gibi devralmayı ve mekanik bir şekilde taklit etmeyi deniyorlardı. Bu kişiler sadece başkalarına bakmaya ve onları taklit etmeye alışmışlardı ve en sonunda, bizim olan herşeyin kötü ve yabancı herşeyin iyi olduğunu iddia eden ulusal hiç birşeyciliğe (nihilizm) kaydılar. Bu eğilim kendini en çok ideolojik alanda göstermiştir. Demokratikler partimizin politikasını incelemez, onun açıklama ve propagandasını yapmaz, bilakis başkalarının sözlerini papağanlar gibi tekrarlardı. Hatta bunlar halkımızın mücadele tarihini ve devrimci geleneklerini inkar edecek kadar ileri gittiler. Bilim adamlarını felce uğratmayı, eğitimde tamamen yabancı olanı devralmayı ve bunu öğrencilerimize aşılamayı, edebiyat ve sanatta sadece yabancı olanı yaymayı ve milli olandan tümden vazgeçmeyi denediler.

Doğmatizimin zararlılığı ülkemizde en belirgin olarak savaş sırasında görüldü; savaştan sonra ise, sosyalist devrimin ve sosyalizmin kuruluşunun hızlı gelişmesiyle iyice çekilmez oldu. Dahası var, bu zamanlarda revizyonist akımların doğmatizm üzerinden sızdıkları bilincine vardık.

Bundan çıkarak partimiz, 1955 yılından kararlılıkla Cuçe'nin geliştirilmesi yoluna gitti ve bunun gerçekleştirilmesi için ideolojik mücadelesini enerjiyle sürdürdü. 1955 yılı, partimizin doğmatizme karşı tu-

tarlı mücadelesinde bir dönüm noktası olmuştur. Sosyalist kampta boy gösteren revizyonizme karşı etkin mücadeleye de bu sıralarda başladık. Böylece doğmatizme karşı mücadelemiz, modern revizyonizme karşı mücadelemizle birleşti.

Cuçe'nin gelişmesi için, kadroların ve parti üyelerinin marksist-leninist eğitimlerinin güçlendirilmesi ve aynı zamanda bunların partinin görüşleri ile, çizgi ve politikasının bilgisiyle iyice donatılması herşeyden öne önem taşımaktadır. Partinin düşündüğü gibi düşünmeleri, partinin politikasını esaslı bir şekilde incelemeleri ve çalışmalarını bunlara dayanarak sürdürmeleri, feragatla partinin politikasını gerçekleştirmek yolunda savaşmaları için bütün kadro ve parti üyeleriyle ideolojik çalışmaları enerjiyle yürütmekteyiz. Tecrübelerimiz, partinin saflarında sıkı bir ideolojik ve örgütsel birlik varoldukça, doğmatizmin yenilebileceğini, revizyonizmin sızmasının önlenebileceğini, bütün çalışmaların partinin gayelerine uygun olarak mükemmelen sürdürülebileceğini göstermektedir.

Aynı zamanda bütün parti üyelerinin ve emekçilerin, ülkemizin dününü ve bugününü, halkımızın devrimci ve kültürel geleneklerini daha yoğun öğrenmeleri için kararlı çaba sarfettik. İdeolojik alanın her kesiminde-bilim, eğitim, edebiyat ve sanatta-kendimize özgü olanı esas olarak almayı, ulusal geleneksel ve en iyi ulusal mirası devralmayı ve gelişmeyi, diğer ülkelerin ilerici kültürünü de bir bütün olarak değil de, bize göre hazırlayarak devralmayı başardık.

Bu tedbirler bizim insanlarımızın gurur ve bağımsızlık bilincini önemli ölçüde yükseltti, yabancı olanı mekanik bir şekilde taklit etme eğilimine cephe almalarını sağlamadı ve onlarda herşeyi kendi ülkemizin gerçekliğine uygun olarak yapma çabasını uyandırdı. Cuçe'nin yerleşmesi sonucu bilim ve teknik çok hızlı bir gelişim kaydetti, halk ve kadro eğitimi nitel değişimlere uğradı; halkımızın yaşam ve duygularına uyan yeni sosyalist milli kültür yeşerdi ve gelişti.

Partimizin ideolojik-politik alanda Cuçe'yi geliştirdi, aynı zamanda iktisadi alanda «kendi gücünle yaratmak!» ilkesine ve bağımsız bir ulusal ekonomi kurma çizgisine sıkı sıkıya bağlı kaldı.

Eğer «kendi gücünle yaratmak!» ruhu yoksa, kendi gücüne güven de eksik olacak, kendi ülkemizin iç yedeklerinin harekete geçirilmesi için yeterli çaba gösterilmiyecek ve bunun sonucu olarak büyük devrimci eser yaratılmayacaktır. Biz kore devrimini kendi gücümüzle yürütmeye, sosyalizmi ve sınıfsız toplumu kendi emeğimiz ve ülkemizin kaynaklarıyla ülkemiz de kurmaya hazır olarak, devrimci mücadeleyi ve kuruluşu sürdürüyoruz.

Biz tabi ki uluslararası yardım ve desteğin önemini küçümsemeden kabul ediyor ve diğer ülkelerin yardımını gerekli görüyoruz. Ancak

biz, uygun bir uluslararası şansı bekleme ve bu arada kendi devrimci mücadelesini yavaşlatma yada sadece diğer ülkelerin yardımına güvenme ve özçaba göstermeme şeklindeki yanlış ideolojik görüş açısını ve yanlış tavrı reddediyoruz. Devrimci mücadelede ve de kuruluşta temel ilke «kendi gücünle yaratmak!» olmalı, dışardan gelen yardım ve destek ikincil olarak değerlendirilmelidir. Mücadele böyle ruhla yürütülürse, ancak o zaman devrim ve ülkenin inşası azami hızlandırılabilir ve devrimci hareketin gelişimine dünya çapında katkıda bulunabilir.

Savaştan sonra yeniden kuruluş döneminde ülkemiz kardeş ülkelerden yaklaşık olarak 500 milyon Ruble (550 milyon Dolar) değerinde iktisadi ve teknik yardım aldı. Bu tabi ki ülkenin onarım ve inşaasına çok faydalı oldu. o zamanlar dahi, halkımızın güçlerini ve iç kaynaklarımızı azami harekete geçirmeyi kendimizi temel ilke edinmiştik. Bununla beraber kardeş ülkelerin yardımlarını en etkin şekilde değerlendirmeye çalışıyorduk. Savaştan sonra onarım ve kuruluşta gerçekten kendi öz güçlerimiz belirleyici rol oynamışlardır. Ülkemizin savaş sonrası döneminde iktisadi kuruluştaki başarılarına daha fazla değinmenin gereği yoktur.

Böylece «kendi gücünle yaratmak» ilkesine göre milli ekonomimizin sağlam ve bağımsız temelini yarattık.

Zengin, güçlü ve uygar bağımsız bir ülkeyi kurmak için, iktisadi bağımsızlık gerekli önkoşuldur. Bağımsız bir ulusal ekonomi olmaksızın, ülkenin siyasi bağımsızlığı güvenilir bir şekilde sağlanamaz, üretici güçler geliştirilemez ve halkın hayat koşulları düzeltilemez.

Sosyalizm, sınıf sömürüsünün ve ulusal eşitsizliğin tamamen yok edilmesi ile eş anlamlıdır. O, ekonominin, bilimin ve tekniğin her yönde gelişmesini gerekli kılar. Bu nedenle de, sosyalist ekonominin karmaşık gelişimli, bağımsız bir ekonomi olması, pek doğaldır.

Biz, ülkelerarası iktisadi işbirliğine karşı çıkma ve sosyalizmi tecrit olmuş bir şekilde tek başına kurma niyetini katiyen taşımıyoruz. Bizim karşı çıktığımız, «iktisadi işbirliği» ve «uluslararası işbölümü» bahanesiyle, diğer bir ülkenin ekonomisinin bağımsız ve topdan gelişimini frenlemeyi ve böylece bu ülkenin ekonomisini güdümüne almayı amaçlıyan büyük devlet eğilimleridir. Biz, her ülkenin kendi milli ekonemisini kurması temeli üzerinde diğer ülkelerle işbirliği yapmak zorunda olduğu ve ancak bundan sonra ülkelerarası iktisadi işbirliğinin tam eşit haklar ve karşılıklı çıkarlar prensiplerine göre durmadan yaygınlaştırılabileceği ve geliştirebileceği görüşündeyiz.

Bugün ülkemiz ekonomisini esas olarak kendi tekniği, kendi kaynaklaları, kendi kadrolarının ve halkının gücüyle ilerletmekte, ağır ve

hafif sanayi mamüllerine olan yurtiçi ihtiyacı tarım ürünleri ihtiyacını da yine esas olarak kendi üretimiyle gidermektedir.

Ülkemizin diğer ülkelerle olan iktisadi ilişkilerine gelince; bunlar dış ticaret ve dengeli mübadele gibi çeşitli diğer biçimlerde ve tam eşit haklarla karşılıklı çıkar ilkelerine bağlı olarak karşılıklı işbirliğiyle gerçekleştirilmektedir.

Milli ekonomimizi sağlam ve bağımsız bir temel kavuşturduktan sonra, sonra, ülkeyi daha zenginleştirimemize, güçlendirmemize ve halkımızın hayat koşullarını düzeltmemize imkân veren öz iktisadi temele sahip olduk. Diğer ülkelerle iktisadi işbirliğini daha da geliştirme ve yaygınlaştırma olanağını yarattık. İktisadi bağımsızlığımız ayrıca ülkenin siyasi bağımsızlığının sağlanmasının ve savunma gücünün arttırılmasının güvenilir maddi temelini teşkil etmektedir.

Devrim ve kuruluşta partimizin yönetim sorunlarının en önemlilerinden biride, Cuçe'nin geliştirilmesi yanında kitle çizgisinin gerçekleştirimesi olmuştur.

Partimiz tüm eylemlerinde tutarlılıkla devrimci kitle çizgisini izlemiştir; sosyalist devrim ve sosyalizmin kuruluşunu hızlandırmanın belirleyici teminatını, halk yığınlarının yaratıcı güçlerini azami harekete geçirmede ve onların heyecanını, insiyatif ve yeteneklerini her yönde geliştirmede görmektedir.

Kaderini kendi eline almış ve yeni hayatın kuruluşu için mücadeleye gırişmiş olan halkımızın büyük devrimci heyecanına ve tükenmek bilmeyen yaratıcı güçlerine dayanarak, partimiz, sosyalist devrim ve sosyalizmin kuruluşunda muazzam başarılar elde etmiştir. Zorluk ve sınavlarla karşılaştığı zaman, bunların üstesinden gelmeyi bilmiştir; çünkü partimizin halk yığınlarına güvenmiş, danışmış, güç ve zekasını harekete geçirmiştir.

Kitle hareketini geliştirmek suretiyle, kuruluşta birçok büyük ve çetin işin de başarıyla üstesinden geldk. «Her alet yapan mikaneden bir tane daha» hareketi, yerel endüstri işletmelerinin inşaası, sulama için doğanın büyük çapda değiştirilmesi, harebeye dönmüş olan şehir ve köylerin yeniden inşaası! Tüm bunlar kitle hareketinin, bütün halkı kapsayan hareketin yardımıyla başarıldı.

Ülkemizde bilim ve teknik de, bilim adamları ve teknik elemanların işçi ve köylülerle yaratıcı işbirliği sonucu, hızla kitle hareketi haline dönüşmüştür. Profesyonel yazar ve sanatçılarla geniş yığınların edebi ve sanatsal yaratıcılığının karşılıklı etkisi sonucu, edebiyat ve sanatımızın her geçen gün daha da gelişip ilerlemektedir.

Kitlelere dayanma ve geniş yığınları harekete geçirme yöntemi, devrimci ve aktif bir yöntem, potensiyel (olması, ihtimalı) güç ve ola-

nakların tümünün devrim ve kuruluş için azami harekete geçirelebileceği bir yöntemdir.

İktidara gelmeden önce ve geldikten sonra, devrimci savaş ve kuruluş esnasında, marksist-leninist parti, daima kitle çizgisini sürdürmelidir. Ancak iktidarı devraldıktan sonra, partinin kitle çizgisine ters düşmesi tehlikesi mevcuttur. Kuruluşundan itibaren partimiz, kurtuluştan sonra iktidardaydı; yöneticilerimizden birçoğu geçmişte devrimci mücadele ve kitlelerle yapılan çalışmalarda hemen hemen hiç edinememişlerdi. Bu nedenle yöneticilerin çalışma yöntem ve stillerinin düzeltilmesi, kitle çizgisinin gerçekleştirilmesi bakımından, bizim için özel önem taşıyan bir sorun olmuştur.

Bürokratizmi yok etmek ve kitlelere karşı, devrimci tavır takınılmasını sağlamak için, partimiz, yöneticiler içinde enerjik bir ideolojik mücadele başlattı. Yığınlarla sıkı ilişkiler kurmayı, onlara danışmayı, onlardan güç alıp öğrenmeyi, onları harekete geçirerek önünde duran görevleri çözmeyi içeren devrimci çalışma yöntemini uygulamayı bütün yöneticilerin kavraması için, o, durmadan çaba sarfetmiştir.

Ülkemizde Çongsan-Ri Metodu diye adlandırılan çalışma yöntemi, partimizin kitle çizgisinin, sosyalizmin kuruluşunun yeni gerçekliğine uygun olarak somutlaştırılması ve daha da geliştirilmesidir. Üst organların alt organlara, üstlerin astlarına yardım etmesi, siyasi çalışmanın ön planda tutulması ve böylece yığınların harekete geçirilmesi yoluyla devrimci görevlerin üstesinden gelinmesi Çonğsan-Ri Metodunun temelini teşkil etmektedir.

Çiğsan-Ri Metodu yaygınlaştırarak yöneticilerin çalışma yöntem ve stillerini önemli ölçüde düzeltmeyi, parti devlet ve iktisat organlarının çalışmalarında büyük bir dönüşüm sağlamayı başardık.

Devrimci heyecanın yükseltilmesinde, halk yığınlarının yaratıcı güçlerinin geliştirilmesinde siyasi çalışmayı ön plana çıkarmak, en önemli sorundur.

Komünistler daima halkın çıkarlarının korunması için, halkın mutluluğu için mücadele ederler ve bunun için de geniş halk yığınlarını uyandırmak ve harekete geçirmek zorunludur. Sömürü ve baskıdan kurtulmuş emekçilerin bu düzende bilinçli heyecan ve inisyatif ile ülke için, toplum için ve kendi mutlulukları için çalışmaları, sosyalizmin önemli bir üstün vasfı olarak görülmelidir.

Yığınlarla siyasi çalışmayı iyi sürdürmek, onların bilinçli olarak kendi kendilerini devrimci görevlere amade kılmaları için, işte bunun için komünistlerinin ve sosyalist düzenin özüne tekabüleden etkin bir çalışma tarzıdır.

Siyasi çalışmayı küçümsemek, için sadece mesleki, iktisadi ve tek-

nik yanına sarılmak, emekçilerin ideolojik-politik bilinçlerini yükseltmemek ve yanlız maddi çıkarları etkin kılmak temelden yanlıştır.

Partimiz, her türlü çalışmada siyasi çalışmayı ön planda tutma ilkesine şaşmadan bağlı kalmıştır.

Her devrimci görevin gerçekleştirilmesinde, ilk önce tüm parti üyelerine ve yığınlara partinin bu görev ile ilgili politikasını tutarlılıkla açıkladık ve kavramalarını sağladık. Partinin politikasını yürütme yollarını enine boyuna tartışmaları ve gerçekleştirilmesi yolunda yüksek siyasi bilinç ve heyecanla mücadele için çaba sarfettik. Emekçilerin sınıf bilinçlerini, ideolojik-politik bilinç seviyelerini yükseltmek için, onların komünist eğitimlerini, partinin politikası ve devrimci geleneklere uygun anlamdaki eğitimle bağıntı içinde sürdürdük.

. Siyasi çalışma, bu insanlarla yapılan çalışmadır ve parti çalışmasının temelini teşkil eder. Parti öncülükten vazgeçerse, yığınları harekete geçirmek, sosyalizmi ve sınıfsız toplumu kurmak olanaksız olur. Sadece partinin her alanda öncülüğünün pekiştirilmesi ve parti çalışmasının durmadan güçlendirilmesi sayesinde, biz, siyasi çalışmayı ön planda tutma ilkesini başarıyla pratiğe dönüştürebildik.

Biz, siyasi çalışmayı, insanlarla sürdürülen çalışmayı-parti çalışmasının temelini- bu şekilde sıkıca ele aldık ve böylece emekçilerimizin devrimci heyecanını ve yaratıcı güçlerini azami ölçüde geliştirme. çalışmada kitlesel kahramanlık ve coşku başlatma olanağını elde ettik.

Partinin öncü rolünü yükseltmek; siyasi çalışmayı kesinkes ön planda tutmak ve iktisadi, teknik çalışmayla doğru bağdaştırmak; emekçilerin siyasi bilincini, bilinç seviyesini daima yükseltmek ve bununla maddi çıkarların ilintisini doğru düzenlemek! Partimizin, kitleleri sosyalizmi kurmak uğruna harekete geçirmede, esas yöntemi budur.

Kitle çizgisinin gerçekleştirilmesinde, çeşitli halk tabakaları mensuplarını eğitmek, eğitimden geçirmek ve parti etrafında kenetlemek, partimizin en önemli sorunlarından biriydi.

Cumhuriyetimizin kuzey kısmında halkın siyasi birliği ve birlikteliği, sadece kuzeydeki yeni hayatın kuruluşunun belirleyici teminatı değil, aynı zamanda anavatanımızın birleşmesi ve Kore devriminin zaferi için en önemli etkenlerden biridir.

Partimizin, kuzey kesimindeki halkın çeşitli tabakalarını sıkıca parti etrafında kenetlemek ve devrimci üssümüzü daha güvenilir siyasi bir güç haline getirmek için, daima ısrarla sarfetti.

Japon emperyalistlerinin uzun seneler süren sömürü tahakkümü, ülkenin bölünmesi ve en önemlisi savaş esnasında düşmanlar tarafından yaratılan ayrılık, halkın sosyo-politik yapısını çok karmaşık hale sokmuştur. Ancak biz bu olguyu, devrimi sadece her bakımdan ide-

al insanlar ile gerçekleştirmek ve menşei ya da sosyo-politik yaşamları karmaşık olanları ise kenara itmek için, gerekçe olarak alamayız.

Partimiz bu konuda, bir avuç düşman unsurunun dışında, tüm insanları devrim için kazanmak ve burada da sınıf çizgisini kitle çizgisiyle sıkıca bağdaştırmak yönüne gitmiştir. Sosyalist düzen zafere ulaştıktan, partinin gücü kesinlikle arttıkdan, partinin kitleler içindeki itibarı ve kitlelerin de partiye olan güveni yıkılmaz bir duruma ulaştıktan sonra, düşman sınıfın bilinçli gerici unsurları hariç, herkesi eğitme yeni eğitimden geçirme olanağının doğduğunu, gördük.

Bu nedenle biz, menşei ve sosyo-politik yaşam yolları karmaşık olan insanlara da, bunlar bugün partiyi destekliyor ve coşkuyla çalışıyorlarsa, caseretle güveniyoruz; bunları kendimize çekiyor ve şikayetsizce çalışabilecekleri koşulları yaratıyoruz.

Hayat partimizin bu rotasını bütünüyle ve tam olarak doğrulamıştır. Bu rotayı sürdürerek çeşitli halk tabakalarından geniş yığınları eğitme ve yeni eğitimden geçirme olanağını bulduk ve bu eseri başarıyla devam ettiriyoruz. Halkmızın yapısının karmaşıklığına ve düşmana cepheden karşı durmamıza rağmen, parti bugün halk yığınlarını demir gibi etrafında kenetlemiştir; toplumumuzda mutluluk dolu ve iyi bir atmosfer hakimdir.

Bütün halkı kapsıyan ve ülkemizde hızla yayılmaya devam eden Çollima Hareketi, kitle çizgisinin en parlak gerçekleşmesidir.

Çollima Hareketi, iktisadi kuruluşta ve kültürel gelişmede kollektif yenilikçiliği, kitlelerin eğitimi ve yeni eğitim çalışmasıyla, organik bir şekilde birleştiren bir kitle hareketidir. Çollima Hareketi süresince halkımızın tüm bilgeliği, coşkusu ve yaratıcı güçleri her yönden serpilmekte, iktisat, kültür, ahlak ve ideolojinin her alanında değişimler yapılmakta, ülkemizde sosyalizmin kuruluşu alışılmıştan öte hızlanmaktadır.

Çollima Hareketi sosyalizmin kuruluşunda partimizin genel çizgisidir. Bu çizginin, özü, tüm emekçileri komünist ruhla eğitmek ve yeni eğitimden geçirmek, bu şekilde onları parti etrafında daha sıkı kenetlemek, onların devrimci coşku ve yaratıcı yeteneklerinin gelişmesine yardımcı olmak ve böylece sosyalizmi daha iyi ve daha çabuk kurmaktır.

Biz Çollima Hareketini yaygınlaştırmaya, derinleştirmeye ve geliştirmeyen devam edeceğiz; bu şekilde de ülkemizin kuzey kısmında sosyalizmin kuruluşunu ilerleteceğiz.

Dipnot: Kore Emek Partisinin Merkez Komitesi genel sekreteri ve Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Başkanı Kim İl Sung'un bu yazısının orjinal başlığı; **Cuçe'nin tutarlı geliştirilmesi ve kitle çizgisinin yürütülmesi meselesidir.**

SEVİM BELLİ

Şevki Akşit'i anıyoruz

Şevki Akşit arkadaşımızı geçen yılın 22 Şubatında, kendisinden daha çok şeyler beklediğimiz bir sırada toprağa vermiştik. Aradan geçen bu bir yıl içinde, onu, sevgi dolu koskoca yüreği ile, kül yutmayan derin bir kavrayışla bezenmiş aydınlık kafası ile, kendine özgü uslubu, şakacılığı ve «hınzır» esprileri ile, hepsinin üstünde davasına kayıtsız şartsız bağlı sarsılmaz proleter devrimci kişiliği ile yanıbaşımızda hissetmediğimiz, ama aynı zamanda suskunluğunun, bu büyük boşluğun acısını ta yüreğimizde duymadığımız an olmadı desek yeridir. Geride bu kadar canlı bir anı ve bu kadar büyük bir boşluk bırakmak kolay değil.

Yaşamı da kolay olmamıştır Şevki Akşit'in. Ülkemizde proleter devrimcilerine düşen kaderden o da payını almıştır bol bol, otuz yıl boyunca. Ama O, en zor zamanlarda bile devrimci tebessümünü yitirmeyen, özveride, zora karşı durmada hiç bir zaman kendi kendisi ile pazarlığa girmeyen sapına kadar yiğit bir devrimci idi.

Yaşamın en ufak ayrıntılarına kadar her şeye proleter devrincisinin açısından bakmayı başarabilen nadir kişilerdendi Akşit. Dünyı görüşü, varmak istediği büyük hedefin perspektifi onun tüm yaşamına kumanda etmiştir.

Şevki Akşit, işçi sınıfımızın davasını genç yaşında benimsmiş, ondan sonra da her zaman bu savaşın içinde, devrimci onuruna hç bir gölge düşürmeden hep hazır bulunmuştur.

Ölümünden kısa bir süre önce, 1975 Yılbaşı mesajında «nankö· işin gönüllüsü olmayı» öneriyor bize Akşit. (Emekçi Sayı 5. Mart 1975) Yaşamının da felsefesi olan bu çok önemli noktayı en güzel biçimde özetliyor. Gerçekten, vermede iddialı, almada tok gönüllü olmayı savundu o her zaman. Sıradan biri sanılmamak gibi bir aydın kaygısına capılmadı hiç. Hatta, böylelerine tepki olarak inadına kendini silik göstermeye çalıştığı, bir bakıma bunda aşırılığa bile kaçtığı olurdu.

İlişkilerinde, ince bir ilgi ve anlayışla gerektiğinde sert ele;tiriyi ve bağışlamazlığı, uysallıkla dikkafalığı, hatta kavgacılığı, alçak gönüllülükle burnundan kıl aldırmaz bir gururu bir arada yürütebilniştir Şevki Akşit. Sonuna kadar güvenilir bir dost olmuştur her zamar.

Hiç bir şeyi üstün körü geçmez, kılı kırk yarardı. Pürüzler, bulanıklıklar giderilinceye kadar tartışmadan hiç bir konunun yakasnı bırakmazdı. Adeta, kendi gözü ile görmeden, eliyle tutmadan ınınmaz görünen şüpheciliği, her şeyde bir bit yeniği arama alışkanlığı breyciliğinden değil, 'en doğrusunun bulunması yolundaki titizliğinden ileri gelirdi. Doğru bellediğini ölesiye savunurdu. Bağımsız ve uzlaşmız karakterini, disiplinli ve saygılı bir hareket anlayışı ile bağdaştrabiliyordu.

O, karmaşık konuları yalınlaştırarak, püf noktalarını vurgulıyarak ve zekice buluşları ile süsleyerek capcanlı bir sohbete döndürmede usta idi. Kitabilik, bir takım ezberlenmiş kuru formülleri aktarmak yoktu onda. Böyle nice öğrenci yetiştirmiştir.

Türkiye Emekçi Partisinin program çalışmalarında çok büyik katkısı olmuştur Akşit'in. Ne yazık ki hastalığı çalışmalarını sürdürmesine el vermedi. Uzun ve çetin yılların süzgeçinden geçmiş yetenekeri ile daha ne kadar verimli olacaktı, varlığı ne kadar gerekli idi. Aradan geçen yıl bu inancımızı fazlasıyla doğrulamıştır.

Şevki Akşit'in renkli kişiliğinin, olaylı yaşamının anlatısı, herhalde onu yakından tanıyanların hepsinin katkısı ile yapılacaktır ve nutlaka yerine getirilmesi gereken bir görevdir bu. Şevki Akşit gibi devrimciler her köşe başında bitmiyor. O'nu genç kuşaklara tanıtmak gerek, her yönü ile. Bizim burada yaptığımız, ölüm yıldönümünde taptaze anısını bilmeyenlere, dilimiz döndüğünce, aktarmak. Onun her zaman doğru yolda yürüyen tutarlı ve eğilmez kişiliği bize örnek olsun.

Mustafa Suphi'yi anarken

28-29 Ocak 1921 gecesi, yani bundan tam 55 yıl önce, bilimsel sosyalizmin ışığında Türkiye işçi sınıfı hareketinin ilk siyasi örgütlenmesine girişen büyük önder Mustafa Suphi ve ondört yoldaşı burjuvazi tarafından Karadenizin karanlık sularında katledildi. Katledilenler arasında Türkiye Komünist Partisi sekreteri Ethem Nejat da vardı. Geriye kalan onüç devrimcide partinin seçkin yöneticilerinden idiler.

Bu katliamla, burjuvazi, Türkiye işçi sınıfının en seçkin ilk önderlerini yokederek, işçi sınıfının hareketine önemli bir darbe vurdu.

Mustafa Suphi ve yoldaşları, Türkiye'ye, Kurtuluş Savaşına katılmak, milli demokratik devrime işçi sınıfının damgasını vurarak, onu sosyalizm yolunda ilerletmek için gelmişlerdi. Çünkü Mustafa Suphi ve arkadaşları, işçi sınıfı ve yoksul köylülüğün, bilimsel sosyalizmin klavuzluğunda, örgütlü mücadelelerinin kudretini kavramış ve ona inanmışlardı. Onlar 1917 Ekim Devrimini yakından izlemişler ve onun önemini, anlamının derinliğini sezmişlerdi.

Enternasyonalist bir ruhla, bütün dünya işçi sınıflarının ve ezilen halklarının mücadelelerinin parlak geleceğini görebilmişler ve bu enternasyonalist ruhla, kendi ülkelerinde emperyalizme karşı mücadeleyi sosyalizm yolunda ilerletmek için, vatan toprağına dünmüşlerdi. Mustafa Suphi ve yoldaşları, devrimi gerçekleştirebilmek için, ayaklarının vatan toprağına basması gerektiğinin bilincindeydiler. İşçi sınıfının öncü müfrezesinin ancak işçi sınıfının bulunduğu yerde, ayni ülkede olması gerektiğini biliyorlardı.

Ve geldiler. İşte bu nedenle tehlikeli idiler. Ve burjuvazi onları katletti. Ama yükselttikleri bayrak elden ele ve her geçen gün daha çok ellerde dalgalanarak günümüze değin geldi. Mustafa Suphi'lerden Şefik Hüsnü'lerden devraldığımız o bayrak, bir gün mutlaka hakettiği yere çekilecektir.

Aşağıda büyük önder Mustafa Suphi'nin katılmak için geldiği ve gelir gelmez öldürüldüğü, Birinci Kurtuluş Savaşımızla ilgili görüşlerini yansıtan bir yazısını aldık. Anısı önderimiz olsun.

MUSTAFA KEMAL PAŞAYA MEKTUP (*)

Büyük Millet Meclisi Başkanı
Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

1. Süleyman Sami yoldaş aracılığı ile gönderilen mektubunuzun içeriği gerek Rusya'daki teşkilatlarımızın, gerek Üçüncü Enternasyonal çevrelerinde iyi etki yaratmış, ezilen memleket ve halkımızın kölelik ve yoksulluktan kesin olarak kurtulmasına yönelmiş ortak amacımız, elbirliği ile çalışması konusundaki azmimiz güçlenmiştir Bunun düşünceden uygulamaya geçmesi için Türkiye'de de her tarafta ve hemen kendiliğinden doğmaya başlayan komünist teşkilatların kanunî bir şekle sokulması gerekir. Gerek bu hususu sağlamak, gerekse genellikle ilişki kurmak üzere zatıâlilerinin de önerisine uygun olarak geniş yetkiye sahip heyet bugünlerde yüksek huzurunuza erişmek üzere yola çıkmaya hazırlanmaktadır.

2. Kiyam ordularının doğu cephesindeki başarılı hareketleri burada iyi etkilerde bulunmuş ve ancak son zamanlarda yüksek tarafınızdan hiç bir ilişki ve bağlantı kuryesinin de gelmemesi dikkati çekmiş olduğundan durumu inceleme ve daha güçlü ilişkiler kurmak üzede Meldıvani yoldaşın başkanlığı altında bir kurul tarafınıza gönderilmiştir.

Ermeni sınırlarını aşan, sözü geçen hareket münasebetiyle kamuoyunda oluşan bazı tereddytler tebligatımızın sayesinde teşkin

---

(*) Atatürk ve Komünizm, R. Nuri İleri, s. 202-206.

edilmiş ve bu hareketten Ermeni işçi ve köylü halkının zarar görmeyeceğini, amacın ise arada itilaf devletleri ajanlığını yaparak birçok dolan ve cinayetten çekinmeyen Taşrak Hükümetinin bastırılmasına yönelmiş olduğu tebliğ edilmiştir.

Tarafımızdan yapılan bu tebliğat kamuoyuna iyi tesir etmiş olmalı ki, Türklerin barbarlığı hakkında eskiden beri alışılağelmiş propağandalar bu defa baş göstermememiştir. Hatta Ermeni Komünistleri yayınlarında Türk Askerî hareketine taraftar görünmeselerde savaşın çıkmasında, Anadolu isyancılarını haklı gösterecek havadisler yayınlamaya devam etmektedirler.

Herhalde «Ermeni kıtali» şeklinde Rusya ve Avrupa proleteryasının fikirlerini Anadolu hareketinin aleyhine ayaklandırabilecek olaylara yer verilmeyerek, bizim de yalancı çıkarılmamızı ricayı gereksiz saymıyoruz.

3. (General) Vrangel'in başarısızlığı, Anadolu'nun ise Batı ve Doğu cephelerini sağlaması üzerine İngilizlerin de Büyük Millet Meclisi Hükümetiyle anlaşma münasebetlerine giriştiği yolundaki vaadin son günlerde kuvvet bulmasıyla, bunun da böyle bir anlaşmanın Anadolu kıyamcılarına şimdiye kadar kazandıklarını birdenbire kaybettireceğini, İngilizlerin Anadolu'yu Sovyetler üzerine sevkettirebilecek maddî ve manevî her vasıtadan mahrum bulunduğu ancak kıyamecıların Rusya ile daha güçlü ve faal bir ilişkiye girişmek istediklerini söyledik ki, bu fikirlerde hata etmediğimizi sanıyoruz.

4. Partimiz tarafından Anadolu harekatına yardım olmak üzere, kuruluşunu önceden haber verdiğimiz «Türk Kızıl Alayı» Merkez Komite üyesinden Mehmet Emin yoldaşın kumandası altında takriben üç hafta önce Nahcıvan yoluyla Kazım Karabekir Paşa emrine girmek üzere gönderilmiş ise de, bu sırada Doğu Cephesinin saldırıya geçmesi Taşnakların Nahcıvan yolunu kapatmalarına sebep olmuş, askerin Anadoluya erişmesi mümkün olamamıştır; ancak alayımızın Kerüsid'den başlayarak Pazar Çayına doğru yaptığı harekât başarıyla sonuçlanmış ve düşman kuvvetinin büyük kapıylarına sebep olmuştur, askerlerimizden 11 ölü ve 20 kadar hafif yaralı vardır. Halen kışın şiddetle sürmekte olmasından dolayı askerlermiiz Agran'da istirahata çekilmiştir. Delicen yoluyla yollanmaları için gereken çalışma yapılmaktadır.

5. Büyük Millet Meclisinin Azerbeycan'da temsilcisi Memduh Şevket bey Bakû'ya gelir gelmez, görevlerini başarıyla yapma olanakları sağlanmış ve kendisi tanınmış devrim büyükleri ile ve bu son günlerde burada bulunan Rusya Halk Komiserleri Şurası üyesi Stalin yoldaşla tanıştırılmıştır.

Stalin yoldaşla iki saat kadar devam eden bu görüşme sonu-

cunun Memduh Şevket Bey tarafından arzedilmiş olduğunu tahmin etmekle beraber, iki üç noktayı buraya eklemeyi gerekli buluyoruz.

Stalin yoldaş bir kere Rusya Şuralar Hükümetinin Anadolu'daki millî ayaklanma hareketine, bütün Doğu milletleri için uyulacak bir örnek olarak baktığını ve bu hareketi pekleştirmek için her fedakarlığı yapmaya hazır olduğunu söyledikten sonra şimdiye kadar büyük ölçüde fiili yardımda bulunulmadıysa bunun nedenini Anadolu'yla esaslı bir bağlantının ancak son günlerde kurulabilmiş olmasıyla izah ediyor. Diğer yönden Anadolu hareketi başladıktan sonra Kızıl Ordunun tarafsız kaldığı hakkındaki sözlerin etkili olmadığı, bugün Nahcıvan cephesindeki hareketin önemlice kuvvetleri işgal ettiği gibi, Kırım işi (Biter bitmez) ilk planda Kafkasya hareketine Kuvvet verileceği bildirilmiştir. Stalin yoldaş üçüncü önemli bir meseleden daha söz etti:

Enver Paşa ve arkadaşlarının Rusya'da iyi karşılanmaları bunların kıyamcı Anadolu için çalışmaları şartıyladır. Kendilerine maddî yardımlarda da bulunulduğuna göre, bunların Anadolu cephesini bozarak, iç ihtilaflar yaratmalarına teşebbüsleri ihtimali var mıdır? Böyle yardımlarda devama mani bir sebeb var mıdır? Memduh Şevket Bey sebeblerini açıklamış ve Enver Paşa ve arkadaşlarına yardında devam olunabileceği cevabını vermiştir.

6. Buralarda eskiden beri Komünist adı altında faaliyette bulunan Dr. Fuat (Sabit) Bey'in Anadolu hareketini - milliyetçilikten uzak göstermek şartıyla - proğramsız bir çoban hareketi olarak incelemeğe çalışması ve esasen komünistlikle de ilgisi olmaması itibarıyle, teşkilatımızla ilişkisi kesilmiştir. Sözü geçen Kişinin sonradan Bekir Sami Beyin birkaç zaman evvelki bir fikir yoklamasına dayanarak kendisini Anadolu Büyük Millet Meclisi Hükümetinin Rusya'daki elçisi olarak ilân ile bir de mühür kazdırarak, Azerbeycan hükümetinden 4 milyon ruble talebine kalkışması durumu bir şekle sokmuştur. Rusya Şuralar Hükümetine temsilci olarak yollanacak kişinin millî ayaklanma hareketinde mevki kazanmış, faal devrimciler arasından seçilmesi uygun olur fikrindeyiz.

7. Teşkilatımız Bakû Kongresinde (10-15 Eylül 1920 bir program ve teşkilat tüzüğü kabulu ile parti haline geçtikten sonra memlekette hemen izleyeceği siyaseti saptamıştır. Türkiye Komünist Partisinin Büyük Millet Meclisi Hükümetini, emperyalist devletlerle savaştığı müddet süresince bütün gücüyle desteklemeye, savaş cephelerinde zaaf ve dağılmaya sebep olacak her türlü aşırılıktan kaçınmaya karar verdiği gibi, zulum ve iğtisaba karşı mücadele hislerinin halk sinesinde derinleşmesini sağlamak üzere parti, faliyete geçmeğe

lüzum görmüştür ki, bunun kanuni şekilde cereyan etmesi için Büyük Millet Meclisi Hükümetince gereken müsadenin esirgenmeyeceği ümid edilmektedir. TKP (Türkiye Komünist Partisi) hakkında mektubumuzu takdim eden yoldaş bilgi verecektir.

Emperyalizm esaretinden ve Büyük Millet Meclisi Hükümetinin bu yolda açılan devrim cephesinde şeref mevkii tutmakta başarısını temenni ve saygılarımızla teyid eyleriz.

Türkiye Komünist Partisi
Başkan: Mustafa SUPHİ
Sekreter: Ethem NEJAT
Merkez Heyeti

Türkiye'de tarım kredisinin düzenlenmesi

Mustafa Suphi'nin 1910 yılında hazırladığı doktora çalışması, kendisinin sosyalist olmadan önce geldiği halkçı çizgiyi göstermesi bakımından ilginç bir tarih belgesi niteliğindedir.

Aşağıya Mustafa Suphi'nin bu çalışmasını aynen alıyoruz.

Osmanlı Anayasanın büyük rehberi Mithat Paşa 1861 yılında Niş valiliğine tayin edildiği zaman, memleket, mutlak bir keşmekeş içindeydi. Türklerin eski sivil ve askerî düzeni zayıflamış, dış kışkırtmaların doğurduğu iç karışıklıklar halkı tedirgin etmekteydi. Güvenlik ve ulaştırma olmadığı için, sosyal ve ekonomik hayat düzensiz ve karmakarışıktı.

Tedbirli, ileriyi gören bir insan olan Mithat, yerinde incelemeler yaptıktan sonra, önce ülkeyi korku içinde bırakan eşkiya ile ilgilendi; sonra da tefecilerin, köylü kanını emen bu sahici sülüklerin,

uğursuz ticaretine sonvermeye çalıştı. Zaten fakir olan köylü, aşırı faizlerin ağırlığı altında, tam anlamıyla eziliyordu; tefeciliğin kaldırılması, demek ki, geciktirilemezdi.

Halk arasında özel teşebbüs yeterince gelişmiş olmadığından halkın çıkarlarını korumak, savunmak için hükümet tarafından bir karşılıklı yardım kurumu meydana getirilmesi gerekiyordu. Mithat Paşa'nın tasarısı tam da buydu, ama fikrini ancak Tuna eyaletine tayin edildikten sonra gerçekleştirebilecekti.

Bugün Bulgaristan'ın kuzeyi ve Sırbistan'ın doğusu ile çevrilmiş bulunan Tuna eyaleti, tabiatın her türlü ayrıcılığı ile bezenmiş, ama büyük kısmı bomboş, geniş bir ülke idi. Mithat Paşa köy yollarını yaptırırken bu tarıma açılmamış geniş topraklardan yararlanmak yolunu da bulmuştu. Genellikle kamuya ait olan bu toprakları işlettirdi ve bunların geliri yerel (mahallî) kredi sandıklarının kurulmasına yardımcı oldu.

Çiftçilere yardım etmek amacını taşıyan bu mahallî sandıklar, böyle kurulmuşlardı.

İki yılık deneme (1864-1866) bu kuruluşun iyiliklerini ortaya koymuştu. Paşa bu deneme yıllarında, bu sandıkların işleyişini yakından gözetti ve 1866 sonlarına doğru, ayrıntılı bir raporunda bu kuruluşun bütün İmparatorlukta yayılmasını önerdi. Bu rapor, açık ve özlü bir tüzükle birlikte, Bâb--ı-âli'ye sunuldu.

Sonuç, gecikmedi: Osmanlı imparatorluk hükûmeti bütün imparatorlukta bu sandıkların kurulmasını zorunlu kılan bir kanun çıkardı. «Menafi-i Umumiye Sandıkları» adını taşıyan bu sandıklar Ziraat Bankasının başlangıcı oldu.

Ziraat Bankası

Mithat Paşanın girişimi ile böylece kurulmuş bulunan sandıkların bir merkeze bağlılığı azdı. Görevleri genellikle onursal (fahrî) olan yöneticilerinin para işleri fikrinden yoksun bulunmaları, işleri, pek ilgili olmayan yetkili bir kaç memurun eline bırakmıştı. Bunların yolsuzluklarına yönetimdeki düzensizlik katılınca Osmanlı Hükümeti bu sandıkları yeniden kurmak kesin zorunluğunu anladı. 15-27-Ağustos 1888 tarihli ve padişahın iradesi ile onaylanmış bir kanun (Menafi-i Umumiye Sandıkları'nın yerine, 20 yıllık bir süreden sonra, daha merkezi ve bu yüzden daha kontrol altında bir organizma meydana getirdi. Bu organizma Ziraat Bankası idi.

Osmanlı Ziraat Bankası, sözgelişi, «Menafi-i Umumiye Sandıkları»nın mirascısı oldu. Ondan, anlaşılmaz muamele defterleri, kesin dayanağı olmayan alacak ve borçlar, ama bir de çok gelişmiş haklar ve yüklemeleri miras olarak devraldı.

Ziraat Bankası'nın merkezi İstanbul'da idi, taşrada da şubeleri vardı. Böylece «Menafi-i Umumiye Sandıkların»dan tamamen başka bir kuruluş vardı.

Ziraat Bankasının amaçları:

1 — Çiftçilere avans para vermek,

2 — Faiz karşılığı mevduat kabul etmek,

3 — Tarımla ilgili para işlemlerine katılmak idi. (1)

BANKANIN İŞLEMLERİ

Ziraat Bankasının çiftçilere verdiği avansların vadesi üç aydan bir yıla kadar veya bir yıldan beş yıla kadardır.

Bu, tarım kredisi kurumlarının ayırdedici niteliklerinden biridir. Çünkü tarım kredisi, biraz sonra bizzat yönetmeliğin metninde de göreceğimiz gibi, prensip olarak işletmenin cari giderleri için verilir ve M. Gide ile birlikte şunu tesbit etmek gereklidir: Alacakların ancak bir yılın sonunda, hatta bazen çok daha uzun bir zaman sonunda toplanması tarımın tabiatında vardır.

Bu şartlar altında tarım kredisinin, borç para alan çiftçiye ekimini toplayıp borcunu ödemek amacıyla satmak imkânını sağlayacak bir vade ile verilmesi zorunludur.

Osmanlı Ziraat Bankası, bu düşünce düzeni içinde, müşterilerine karşı geniş bir tarzda hareket eder.

Osmanlı Ziraat Bankası sadece çiftçilere ve, sadece aldıkları krediyi toprak işletmelerine yatırmaları şartı ile kredi verir.'

Fakat bir borç alma mukavelesi imzalanması için bu şartları yerine getirmek yetmez. Bu borcu ipotekle veya ipoteğe bağlı teminatla güvence altına almak gereklidir.

İpotek meselesi, Türkiye'de karışık bir meseledir. Bu, toprakların mahiyetinden doğar.

Bu meseleye yanaşmadan önce bununla ilgili metinlerin anlaşılması için Türkiyede'ki mülkiyet düzeyini kısaca anlatmak gereklidir.

MÜLKİYET

Mülkiyetin kaynağı, Türkiye'deki bütün öteki kurumlar gibi, İslâm hukukunda bulunur.

İslamlıkta, fetedilen topraklar fetih şartlarına göre değişen bir düzene tâbi tutulur.

Bir antlaşma imzalanması halinde üzerinde anlaşmaya varılan şartlar bu toprakların tâbi tutulacağı düzeni tayin ederdi.

---

(1) Bütün ekleriyle birlikte Ziraat Bankası yönetmeliği.

Bu topraklar zor kullanarak fethedilmişlerse, ganimet olurdu ve fethedenler Beyt-ül Mal arasında 1/5-4/5 oranında paylaşılırdı.

O zaman toprağın bir kısmı, bir haraç ödenmesi şartı ile, o toprağın müslüman olmayan eski sahibinin elinde de bırakılabilirdi.

Türkler, Küçük Asya'yı ve Arabistan'ı istilâ ettikten sonra bu kanunu uyguladılar. Bunun sonucu olarak bir çok toprak kategorileri meydana çıktı: Önce tam mülkiyetin konusu olan Arazi-i Memlûke yahut sadece arazi gelirdi; bu fethedenlerin toprağını ve müslüman olmayan mülk sahiplerinin ellerinde kalan toprakları ihtiva eder.

Bu toprak türü herhangi bir mal gibi tasarruf edilir. Satılabilir, herhangi birine verilebilir veya serbestçe ipotek edilebilir. Sonra Miri Arazi (Arazi-i Emiriye) gelir; bu, fethedilen topraklardaki 1/5 Beyt-ül Mal (Hazine) payından meydana gelmiştir.

Miri Arazi meselesinde toprak hazineye ait olduğundan toprağın mutasarrıfı sadece bir kiracıdır ve belli bir kira ödenmesi gereklidir.

Bu toprağın mutasarrıfı bundan tam olarak yararlanabilir; fakat Napolyon Medeni kanununun 544. Maddesinin dediği gibi «En mutlak tarzda» onu tasarruf edemez. Örneğin onu bozup yıpratamaz. Bundan başka toprağın mutasarrıfı, hazineye kirasını ödemek amacıyla toprağı ekip biçmek, verimli kılmak zorundadır.

Toprağı kiraya verebilir; hatta asıl mal sahibinin yani kadastro görevlisi tarafından temsil edilen devletin rızası alınmak şartı ile satabilir.

Fakat toprağın mutasarrıfı toprağı, hiçbir sebep olmadan, üç yıl boyunca işlemezse devlet bu toprağı başka birine verebilir.

Bu Miri Arazi iki büyük katagori'ye ayrılabilir. Birincisi şimdiye kadar anlattığımız gibi işletilen toprakları ihtiva eder ve buna Arazi-i Emriye-i Sırfa adı verilir. (2)

Böylece sahibi oldukları gayrı menkuller mülk ise, onların bunları ipotek etmeleri gereklidir. Fakat bunlar mukataalı denen vakıfların bir kısmını teşkil eden gayrı menkuller ise bu gayrı menkullerin toprağı vefalı satış yolu ile intikal etmeleri ve orada olup mülk olan yapılarla ağaçlar ipotek edilmelidir.

Eğer bu gayrı menkuller Arazi-i Emriye denilen topraklardan veya Tahsisat denen vakıf topraklarından iseler vefalı satış yolu ile ipotek edilecekler ve 4. Maddede tarif edildiği gibi borçlu, şubenin müdürüne veya yetkili memuruna Vekâlet-i Devriye ile, geri alınmaz bir vekâlet yolu ile yetki verecektir.»

Öncêden yaptığımız incelemeler sayesinde durum iyice açıktır.

---

(2) Daha başka kategoriler varsa da bunlar konuşmaya yabancıdır.

Bu maddeye göre borcu garanti edebilecek dört kategori toprak vardır.

Bunlara:

1 — Tam mülkiyet konusu olan Mülk toprak.

2 — Mukataalı denilen dini vakıf topraklar.

3 — Tahsisat denilen dini vakıf topraklar.

4 — Arazi-i Emriye denilen Miri topraklar.

Fakat son iki kategorinin esas itibariyle, ve daha önce yaptığımız açıklamalara göre, miri arazi adı altında, Miri-Vakıf ve Tam Miri olarak ayırdedilip yeniden belirdiklerini söylemeliyiz.

İşleri daha kolay anlamak için bu garanti türlerini ikiye ayırmak gereklidir:

Doğrudan doğruya garanti: Nisbeten kısa ve basit işlemlerle; Mülk ipoteği ve mukataaalı ipoteği. Mukataalı toprak bir satış yolu ile ipotek edilmiş ise bu aslı vakıf olduğu için ve vakıflar prensip olarak borç ödemediği içindir. Fakat herhalde bu kategoride doğrudan doğruya ipotek edilmiş binalar ve ağaçlar vardır.

Dolaylı Garanti: Tahsis ve Miri Arazi ancak vefalı satış yolu ile borcu garanti edebilir. Bundan başka bu satışı yapmak için devletin rızasını almış olmak gereklidir. Bu yüzden, banka, kendisinden borç para alan müşterisinden geri dönülmez vekâlet yolu ile yetkiler ister.

Geriye sadece bu yetkilerin bizzat banka adına değil, fakat bir önceki maddede anlatıldığı gibi şubelerin müdürleri veya yetkili memurlar adına istenmesi kalır. Bu, medeni hukuktaki bir boşluktan ileri gelir.

TÜRKİYE'DE TARIM VE ZİRAAT BANKASININ ROLÜ ÜZERİNDE GENEL DÜŞÜNCELER

Kuruluşunu ve işleyişini incelediğimiz Ziraat Bankasının rolü konusunda yargıya varmak için Osmanlı İmparatorluğu'nda tarımın gelişmesini, ayrıntılarıyla değilse bile, hiç değilse genel bir tarzda bilmek çok gereklidir.

Fakat resmi istatistiklerin ve özel çalışmaların yokluğu yüzünden bunu açık ve kesin bir tarzda başarmak zordur.

Ziraat Madenler ve Ormanlar Nezareti Ziraat Şubesi Müdürü M. Strati bu konuda kendisine sorduğumuz bir soruya karşılık, bize istatistikler veremiyeceğini çünki istatistiklerin henüz yayınlanmadığını üzülerek bildirdi.

Bu sebeple biz kendi şahsi araştırmalarımızla bulduğumuz rakamlara ve bilgilere ve başka yazarların incelemelerine dayanmak zorunda kaldık (3).

Türkiyenin biricik kaynağı tarımdır ve daha uzun zaman böyle kalmakta devam edecektir. Birkaç un değirmeni sahibi, sabun imalâthanesi, sahibi, iplik evi sahibi tuğla yapım evi sahibi ve birkaç memur dışında Osmanlı İmparatorluğunun 30 Milyona yakın hesap edilen nüfusu, esasen çok da verimli olan topraktan yaşar.

M.V. Berard, Macedoine'sında Osmanlı toprağını şöyle anlatır: «Buğday için ova, yemiş bahçeleri ve bağlar için teras tepe, ormanlar için dağ, sulama için su kaynakları ve ürünlerin alınıp satılması için çok yakın olan deniz; öyle görünüyor ki insanın, toprağın ve suyun çalışmasını gözeterek, kendini yaşamaya bırakmaktan başka işi yoktu».

Makedonya için doğru olan, Küçük Asya için, Arap türküsünde yeryüzü cenneti diye sunulan Suriye, Filistin ve Mezopotamya için de doğrudur...

Bu ülkelerin başlıca ürünleri buğday, arpa, yulaf, mısır, pirinç, kenevir, yonca, tütün, tönbeki, afyon, pamuk, bal, zeytin, sebzeler ve meyvalar, kuru üzüm, kuru incir, vb. dir.

M.R.G. Levy'nin topladığı belgelere göre (Revue des Deux Mondes dergisi'nin 10 Şubat 1910 sayısında Osmanlı maliyesi üzerine çıkan yazı) 1005 (1905 olması akla yakındır-Ç.) de bütün Türkiye 18 Milyon Kental metrik buğday, 34 Milyon Kental metrik arpa, yulaf ve mısır üretmiştir.

Adana bölgesi yılda 20 bin ilâ 50 bin balya pamuk üretmektedir. Bu pamuğun hemen hemen tekelini bir Alman şirketi ele geçirmiş bulunmaktadır. (4)

Türkiye'den hemen hemen dokuz defa daha küçük toprağı olan Fransa'nın yılda ortalama (1896-1905) 89 Milyon kentâl has buğday, 82 Milyon kentâl arpa, yulaf, vb. ürettiği düşünülürse memleketimizde tarımının ne kadar geri kalmış bulunduğu anlaşılır. Ne kadar geri kalmış ve ne kadar az verimli olursa olsun Osmanlı zenginliğini tarım meydana getirir.

Maliye meselesine gelince, bütçenin en büyük kısmının ziraî kaynaklar tarafından beslendiğini görüyoruz.

1908-1909 Bütçe yılının 25 Milyon liranın biraz üzerinde değer-

---

(3) Büyük Ansiklopedi'de «Türkiye» maddesi-M. CI. Huard geozaphie de la Turgure-M.V. Guinet Bulledin de la Chovlere française de Coustantinople Georraphie Universelle-Elisel Reclus.

(4) economigue-Buboi Zergomaral, pag. 493.

lendirilen kaynakları, 6 Milyon lira öşür ve 1 Milyon 800 bin lira hayvanlar vergisi ihtiva etmektedir. Şarap ve alkol, ipek, balık resimleri gibi daha birkaç kaynak da hesaba katılırsa, tarımdan gelen gelirler İmparatorluk bütçesinin üçte birini geçer.

Böylece, yenileşme ve kalkınma yolundaki bu ülkede ziraî kredinin rolünün ne kadar büyük olacağı anlaşılır.

Kredi, muhakkak ki geleceğin zenginliğini ve refahını yaratır; fakat Türkiye'de tarım geri kalmış ise bunun sebebinin, orada herşeyin geri kalmış bulunması olduğunu beirtmeliyiz. Bilgisizlik modern makinelerin işlemesine engel oluyor. Bu şartlar içinde özgür ve bağımsız bir kredi kurmak mümkün müdür? Mümkün olsa bile, bu türden kurumlara yabancı olan bu ülkede kredi, tarımın gelişmesine önemli bir yardımda bulunabilir mi?

Şu halde tefeciliğin bitirip tükettiği bu ülkede tarım kredisinin gelişmesi mümkündür ve böyle bir halk için ilerleme ve refah âleti olabilir.

1323 yılında bankanın kullanılabilir sermayesi 514.295.577 kuruştur.

Aynı yıl bankanın çiftçilere verdiği borç para toplamı 435.656. 445 kuruş 15 paradır. Kullanılabilir sermayeye oranla bu, % 85 oranında bir işlem demektir. Bundan da bankanın kendi aktif sermayesinin çok büyük bir kısmını işe yatırdığı sonucu çıkar.

Fakat bu 20 yıllık hayatı boyunca banka kaç çiftçiye ve ne kadar borç para verebilmiştir?

1323 (1907) hesap raporunda, 1889 den 1908 yılına kadar borç verilen paralar toplamının 1.194.894.697 Kuruş 23 Paraya yükseldiğini görüyoruz. Bu, yuvarlak rakamla, 1.582.424 çiftçi arasında dağıtılmış 274.815.758 Frank tutar. Büyük kısmı itibariyle geçim tasası içinde kıvranan çiftçilerden meydana gelen 30 Milyon nûfuslu bir halk için bankanın yaptığı hizmet, çok önemsiz görünmektedir.

Almanya'da Ziraat ve Hak kredisi 5-6 milyar Mark civarında işleme sahiptir.

Fransız çiftçileri karşılıklı tarım kredi sandıklarının her gün daha verimli hale gelen kuruluş ve çalışmaları sayesinde 1907 yılında 70.708.456 Frank kullanmışlardır.

Osmanlı rakamları Alman ve Fransız rakamlarına oranla gerçekten mûtevazı görünüyor; özellikle Osmanlı Ziraat Bankasının 945.835.308 kuruş yani 200 Milyon Frank civarında bir sermaye biriktirmeğe muvaffak olduğu görülünce bu, daha da belirginleşiyor. 19 yıllık ömür içinde verilen borç para toplamının 274.815.758 Frank olması para dolaşımının yavaş olduuğ fikrini veriyor.

Fakat yanlış anlamayı önlemek için şunu hiç bir zaman göz

önünden uzak tutmamak gerekir ki, bu toplam sermayenin kullanılabilir kısmı 514.249.577 Kuruş, yani yaklaşık olarak 120 milyon frank civarında bir rakam tutar.

Başka bir bakımdan, İmparatorluğun genişliğine oranla yaptığı hizmet çok sınırlı kalan bu kurum, herşeye rağmen gene de çok önemlidir. Kredi yoluyla iyilik yapan bu biricik organın değerini bir kez daha belirtmek için eski rejimin çok kötü şartlarını hatırlamak gerekmez mi?

Bu kurum bugünkü siyasi rejimde köy halkına büyük hizmetlerde bulunmak için yerini bulmuştur.

Onun iyi kurulmasını ve zenginleşmesini sağlamak için, önce ve sadece, asıl amacına yabancı bütün işlemlerine son vermek ve hazineden istediği parayı ona geri vermek gereklidir. Hazine, Ziraat Bankasına, faizsiz 4.500.000 Türk lirası borçludur.

Hicaz ve göçmenler gibi ek görevler bugün artık banka işlemleri içinde önem taşımıyorlar.

Hazinenin aldığı paralara gelince, Maliye Nazırı bunları az zaman önce dalgalı borçlar arasında saydığına göre bu prayı bankaya kısa zamanda olağanüstü bir yolla geri vermeyi görev saymakta olsa gerektir.

Bu ilk iki islahat hem kolay hem de yararlıdır. Gerçekten bu gibi kurumların tarihi incelenirse başarısızlıklarının sadece kendi ana tüzüklerine aykırı kalkışmalar yüzünden meydana gelmiş olduğu görülür.

Bundan başka borç para verme şartları ve takip yolları ile ilgili, yapılması gereken başka düzeltmeler ve iyileştirmeler vardır ki daha özel olarak incelenmeleri gerekir.

Bankanın daha önce açıklamış bulunduğumuz babaca bir niteliği olmasa idi verdiği avansların garanti temeli olarak ipoteğin kullanılmasına karşı mücadele ederdik. Çünkü, bilindiği gibi, ipotekli kredi geçmiş çağlar boyunca yalnız borç veren yararına harikalar yaratmıştır. Bundan başka Türk çiftçisi bilgisiz olduğu için, borç aldığı parayı misafir evini veya mâlikânesini genişletmek için kullanması çok mümkündür; bu da onun yıkımına yol açar. Banka, bu tehlikeyi bir belgenin köy ihtiyarları tarafından önceden incelenmesi ile önlemek iddiasındadır. Demek ki böylece çift garanti sağlanmış oluyor. Ama bu garanti yeterli midir?

Köylü borcu kendi garanti ettiği için, borç alma isteği üzerine, ihtiyarlar, onun lehinde bir görüş belirtmekte tereddüt etmezler. Köylülerin arasındaki saf dayanışmanın kaçınılmaz sonucu budur. Osmanlı Bankası aynı köylüler arasında olağanüstü hallerde zincirleme kefilliğe dayanan sorumluluğu kurmuştur. Fakat, kredi verilirken

açılması göz önünde bulundurulması gereken durum, esas itibariyle, normal durumdur. Kredi ancak güvenlik içinde zenginliği geliştirir. Buhranlar esnasında ise, belki, ancak hayatı kurtarabilir.

Bu garanti, şahsi garantidir. Fransada bu sorumlu şahsın, genellikle, bir sendika veya bir zirai kredi kurumu olduğunu görüyoruz.

Depolar ve emtea senetlerinden başka girişimler yaratmağa çalışmak, benzer kredi kurum ve dernekleri ve mekanizmaları kurmaya girişmek, Osmanlı Ziraat Bankası için sosyal ve ekonomik görevdir.

O zaman bankanın rolü, mahallileştirilmiş bütün kolları ile birlikte, ayrıca büyük ve önemli olacaktır. O takdirde banka ekonomik bir rolü ifa edecek ve bu mali bir rol kazanmak olacaktır. Çünkü tarım üzerine işlemler bu kurumların kurulmasından sonra başlar ve tarım spekülâsyonu, dolaşım hızıyla orantılı olarak gelişir.

Birkaç çizgiyle taslağını ortaya koyduğumuz bu mekanizmanın harekete geçirilmesi için 10 milyon T.L. lık sermaye yeterli değildir. Hazineye, bankaya olan borcunu ödedikten sonra; bir başka görev düşmektedir. Bu da, bankanın sermayesinin arttırılmasına hizmet edecek kaynaklar bulmaktır.

Osmanlı Bankası son zamanlarda Devlet bankası olmak kesin imtiyazını elde ettiğine göre, Ziraat Bankasına Paris ve ya Londra borsalarından faiz karşılığı yıllık bir para bulması onun için çok ağır olmayacaktır. Fransa Bankası bu konuda ona örnek olabilir. (Bu banka bölge zirai kredi sandıkları emrine Devlet garantisi altında 40 milyon frank vermiştir).

Bundan başka uzun vadeli işlemler için değerli evrak çıkarılması ve kısa vadeli borçlar için de ödeme tarihini vade olarak taşıyan bonolar çıkarılması ilgi çekici olur. Fakat faiz fiatı ne olacaktır? Türkiyede çiftçiler tasarruflarını toprak satın almaya yatırdıklarına göre, bu çıkarılacak senetlerin müşterileri kim olacaktır? Bunlar tekrar tekrar incelenmesi gereken meselelerdir.

Sözlerimize son verirken, yurdumuzun refahını ve güvenliğini geliştirmek için en barışçı vasıtanın rızai kredi olduğunu bir defa daha söylemek isteriz. Türkiyede bugün yeni rejime sağlam temeller yaratılmasına çalışıyorsa, bu kurumu asla ihmal etmemek gereklidir.

Amacımız, bu verimli ve işlenmemiş toprakları, makineler ve tohumlarla, Türk çiftçileri gibi yorulmak bilmez emekçilerin emrine vermek, onların refahını sağlamak ve onları meşrutiyet rejimine sadık iyi vatandaşlar yapmaktır.

Mısır komünist partisinin siyasi raporu

Son aylarda Arap dünyasında bir Mısır Komünist Partisinin kuruluşu ile ilgili haberler yayınlandı. Haziran 1975'te bu örgütün merkez sekreterliği, Mısır'daki genel durumun bazı yönlerini parti açısından yorumlayan bir rapor çıkardı. Bu rapor Ağustos ayı içinde Lübnan'daki As Safir gazetesinde de yayınlandı.

Halk kitleleri arasında sağlam kökler salamamış olması nedeniyle 15 Mayıs 1971'de Nasırcı sola indirilen güçlü darbeden sonra Mısır politikasındaki gerilemeleri veren rapor Marxism Today dergisinin Aralık 1973 sayısından özetlenerek alınmıştır.

Dünya emperyalizmi ve bölgesel gerici akımlar, son yıllarda askeri, ekonomik, ve politik alanlarda bir birini izleyen yenilgilere uğruyorlar. Günden güne halklar, ilerici güçler ve ulusal bağımsızlık akımları zaferden zafere koşuyor ve düşmanın elinden bir biri ardından mevziler alıyor.

Amerikan emperyalizmi Vietnamda büyük bir bozguna uğradı. Yunanistan'da askerî diktatörlük yıkıldı. Portekiz'de faşist rejim dağıldı. Habeşistan'da imparatorluk düzeni sona erdi. Kıbrıs'taki meşru Makaryos hükümetine karşı uygulanan emperyalist plan başarıya ulaşamadı. Bölgesel seçimlerde İtalyan Komünist Partisi büyük başarı sağladı. NATO ittifakı içinde çelişkiler büyüdü. Kapitalist dünyada işsizlik yoğunlaştı ekonomik krizler arttı ve Latin Amerika'da devrimci mücadele daha büyük boyutlara erişti.

Fakat Mısır'da baştaki yöneticiler, tarihin akımına ters yönde yürümekte, gericiliğe sıkıca sarılmakta inat ediyorlar ve her alanda adım adım geri gidiyorlar.

ULUSAL SORUN

Baştaki yöneticiler, Amerika'nın bölgedeki rolü konusunda ipotek altına girdiler ve bölgedeki bunalım konusunda Amerika'nın çözüm yolunu benimsediler. İsrail'i adım adım tanımak ve bölgede İsrail devletiyle bir arada yaşamak yolunda hazırlık içindeler. Sina'da bir kaç kilometrelik çöl karşılığında İsrail'le bölgesel ve ayrı bir çözüme gitmeyi reddetmediler.

DIŞ POLİTİKADA

Baştaki yöneticiler, Sovyetler Birliği ile «stratejik işbirliği»nden gittikçe daha çok uzaklaşıyorlar. Sovyetler Birliği'ne karşı kampanyaları kışkırtıyor ve Mısır'ın sosyalist kamptaki ülkelerle ilişkilerini zayıflatıyorlar.

Onlar, aktif şekilde Amerikan emperyalizmini temize çıkarmaya çalışıyorlar. Barış umutlarını yok eden Amerikan etkisine ve onun halk devrimlerinin «barış ve detant» hizmetindeki eylemlerine «karşı yürüttüğü emperyalist provakasyonlarına çağrıda bulunuyorlar. A.B.D.'ni Arapların ve Mısır'ın sadık dostu olarak tanıtıyorlar.

İran gibi emperyalist ajanlığını benimseyen rejimlerle ilişkileri güçlendiriyorlar. Bununla da kalmayıp Şili'ye resmî bir dosluk heyeti göndermeye ve bu ülkede yalnızlığa terk edilmiş olan faşist cuntaya yardıma hazırlanıyorlar.

ARAP POLİTİKASINDA

Baştaki yöneticiler, en gerici Arap rejimleriyle işbirliğini güçlendirip .Kahire-Riyat anlaşmasını gerçekleştirirken, öte yandan, Suriye ile ilişkileri zayıflatıyor, Filistin direnişiyle bağlarını koparıyor ve Libya ile uyuşmazlıkları sürdürüyorlar.

Ulusal taahütlerden vazgeçme eğilimleri gün geçtikçe artıyor.

Emperyalizmin manevralarını, Lübnan'ın bütünlüğüne ve Filistin direnişine karşı yönelen gerici reaksiyonları gizliyorlar. Filistin direnişiyle ulusal demokratik güçler ve gerici akımlar karşısına tarafsız bir tavır alıyorlar.

DEMOKRASİ SORUNUNDA

1 OCAK 1975'de askeri fabrika işçilerine, mahale tekstil işçilerine, Dekernes Fellanlarına ve daha başkalarına yaptıkları gibi demokratik eylemleri baskı altında tutuyorlar. Mısır'daki sol güçlere

karşı tekrarlanan tevkiflerle bir yıldırıma savaşı yürütüyorlar. İlerici basını ezmek istiyorlar. Salcu gazeteciler işlerinden atılırken basının en kıritik noktalarına sağcı unsurlar yerleştiriliyor. Yüksek Basın Konseyi temsilciliği için Gazeteciler Birliği'nin tercihi görmemezlikten geliniyor. Mısır Öğrenci Genel Kongresi'nin karar altına aldığı program hasır altı ediliyor ve yerine öğrencilerin demokratik hakları ve örgütlenmeleri üzerine ağır kontroller getiren program empoze ediliyor.

Sosyalist Birlik üyeliği için adaylar listesinden bir çok ilerici eleman çıkarılıyor.

SOSYAL VE EKONOMİK ALANDA

Özel sektör yatırım oranı 1974'de 30 Milyon Mısır lirası iken 1975'de 100 Milyona yükseldi.

Özel sektör 40 bin tona kadar petrol tankeri, 15 bin tona kadar kargo gemisi, yolcu gemisi işletme hakkı ve ülke içi ulaşımda ortaklık hakkı verildi.

Hükümetten, özel sektör mütaahitlerine verilen maksimum iş kapasitesi 100 bin Mısır lirasından 500 Bin M.L. sına çıkarıldı. Mısır özel sektörü başka Arap yatırımcılarıyla, aynı önceliklere sahip kılındı. Kamu sektöründeki işletmelerin ortaklıkları, kamu sektörünü devre dışı bırakacak ölçülerde özel sektöre devredilebilir ve satılabilir oldu. Bu, devletin sahip olduğu büyük ticaret firmaları için de geçerli kılındı.

Yabancılara ve Araplara Mısır'da toprak sahibi olma hakkı verilerek, egemenlik ilkesi zedelendi. Bu uygulama, toprak fiyatının çok büyük ölçüde artmasına, dolayısıyla ileride kira değerlerinin yükselmesine neden oldu.

Yüksek gelirlerden daha düşük vergi alarak, yabancı sermayeyi çekme eğilimleri gelişti. Çok uluslu tekelçi şirketlere bütün kapılar açıldı. Ticaret temsilciliği firmalarına yeniden izin verildi.

Yabancı bankalara, Mısır para piyasasında yeniden iş görmek hakkı verildiğinden yerli bankalar haksız rekabet tehdidi altına itildi. Yabancılara, Mısır'lılarla ortaklaşa bankalar kurdurtularak, yabancı bankaların Mısır bankacılığı üzerinde kontrol kurması kolaylaştırıldı.

1973-74 Yılı içinde 11'i Amerikan olan, yabancı petrol şirketleriyle 12 anlaşma imzalandı.

Toprak reformu, tarımdaki kira bedelini artıracak biçimde değiştirildi. Kiracı çiftçilerin kovulması ve ürün üzerinden kira ödeme sistemi yeniden getirildi. Hakem kurulları kaldırıldı.

Yabancı yatırımlarla ilgili yasalarla yabancı şirketler, çalışma yasalarının denetiminde çıkarıldı. Mısır ekonomisini emperyalist ekonomik bloklara (Ortak Pazar gibi) bağlama çabaları artırıldı.

Bütün bu gelişmeler bir dizi çok önemli soruyu akla getiriyor:

— Apansız bir karşı devrime doğru yaklaşıyor muyuz?

— Mısır'da baştaki yöneticilerin sınıfsal yapılarında bir değişiklik mi oldu?

— Baştaki yöneticiler ulusal niteliklerini yitirdi mi?

Bu günkü duruma bir son vermek için bu soruların bilimsel ve gerçek yanıtlarını bulmak zorunludur.

15 MAYIS 1971'DEN BU YANA HAKİM OLAN ÇİZGİ

Gerçekte bu gün Mısır'da olup bitenler, 15 Mayıs 1971'den beri, yönetici kadronun sıkıca izlediği çizginin, doğal ve mantıkî sonucudur.

O tarih, Nasır'cı Sola güçlü bir darbe'nin indirildiği gündür. Nasır'cı Sol, kamu sektöründe yönetici role sahip, Millileştirme politikasına bağlı ve ondan çıkarı olan bürokrat burjuvaziyi temsil ediyordu. Nasır'cı Sola indirilen darbeden sonra yönetici kadrolar, aşağıdaki sınıf ve tabakalarla işbirliğine girdiler:

1 — Toprak burjuvazisi (kırsal alan zenginleri). Bunlar Sosyalist Birlik'in yönetimindeki kilit noktalara egemendirler ve Millet Meclisinde çoğunluğa sahipdirler (Sayed Mar'ci, Mohammed Hamed Mahmud, Youssef Maka di, Mahmut Abu Wafia, Ahmed Younes, Mohammed Osman İsmail, Ahmed al Qasmi v.b.).

2 — Devlet mekanizmasının, kamu sektörünün ve politik örgütlerin en tepesinde yer alan bürokrat ve teknokratlar. Bu tabaka, yüksek maaşları, temsilcilik ödenekleri, komisyonları ve rüşvetleriyle bir dizi avantajlara sahipdir. Bunlar para birliktirir ve ticaret, endüstri ya da parazit bazı eylemlere yatırım yaparlar. Çıkarlarını özel sektöre sıkıca bağlamış olduklarından, bu kesime getirilmek istenen sınırlamalardan daima rahatsız olmuşlardır. Batı sermayesine kapıların açılmasına, kapitalist firmalardan koparacakları komisyonları hesap ederek, beklerler.

3 — Ticaret, gayri menkul ve parazit gelir alanlarına yatırım yapan büyük sermaye çevreleri. Bunlar, üretim eylemlerine değil, hızlı kazanç sağlayan spekülasyon, karaborsacılık ve kaçak mal ticaretine yönelmişlerdir.

Nasır'cı Sol'la mücadelede, yukarda özetlenen işbirliğinin attığı ilk adım, Marksist solu pasifize etmek için, bir kaç Marksisti Sosyalist Birliğin yönetim görevlerine ve bazı bakanlıklara atamak oldu. Yönetici otorite, millileştirmelerden ve istimlaklardan zarar görmüş olan, bazı eski sınıf ve tabakalarla da uzlaşmaya çalıştı. Kendi kadrolarından bir çoğu bu millileştirme ve el koymalardan muaf tutuldu.

YÖNETİCİ OTORİTEYİ DESTEKLEYEN YENİ GÜÇLER

Ekim 1973 savaşından sonra özellikle, Kissinger'in bölgeyi ziyareti, silahlı kuvvetlerin birbirinden uzaklaştırılmasına yönelik ilk anlaşmanın imzalanması, Amerikan barış formülünün kabulü ve ekonomik liberalizme açılışla birlikte, yönetici otoriteye yeni toplumsal güçler katıldı:

1 — Büyük sermaye sahibi iş adamlarının temsilcisi Osman Mohammed Osman, konut ve inşaat işleri sorumlusu yapıldı.

2 — Millileştirme ve istimlâk uygulamalarından zarar gören geleneksel büyük sermayedârlar ve toprak sahipleri ve Amerikan emperyalizminin ajanları olarak eskiden beri bilinen unsurlarla yeni bağlar kuruldu.

3 — Devletin yüksek kademelerindeki kadrolardan, yönetici kliğin oğul, kardeş ve akraba ortaklıklarından oluşan komprador elemanlar türedi. Bunlar büyük tekelci firmaların direktörleri ve komisyoncuları oldular.

Yönetici kadrolardaki bu değişim, bir dizi ekonomik ve politik etkenin sonucuydu:

1 — Büyük toprak sahipleri ve feodal aileler, toprak reformuna uygun olarak, fazla topraklarını satma hakkının verilmesi sonucu toprak burjuvazisinin büyük çapta genişlemesi.

2 — Orta burjuvazi ve ticaret burjuvazisi içinde gittikçe artan sayıda elamanların; spekulasyonlar, karaborsa ve ihraç-ithal sınırlamalarından, çok büyük oranda yasa dışı kazançlar elde ederek palazlanması ve büyük burjuvazinin katlarına tırmanması. Bunlar kamu sektörünü, bu sektörce üretilen malları ucuza kapatıp pahalıya satarak sömürdüler. Bu toplumsal tabakaya karşı hiç bir sınırlama ve yasaklama tedbiri getirilmedi.

3 — Toplumdaki kapitalist ilişkilerin özüne dokunmamış olan 1961 millileştirme hareketleri, Mısır burjuvazisinin, yatırımlarını üretici olmayan alanlara kaydırdı. Böylece burjuvazi ekonomik gelişimini ve etkinliğini artırıyordu.

4 — Gittikçe artan sayıda teknoktrat ve bürokrat, sınıf çıkarlarını özel teşebbüste birleştirerek ortak projeler geliştirdiler.

5 — Eski zengin aileler ve yönetici otorite arasında gittikçe yaygınlaşan evlenmeler sınıf bağlarının güçlenmesine yardım etti.

6 — Eski sağ kanatla, sağcı Nasır'cılar bağımsız kalkınmaya doğru her eğilimi ağır baskılar altına aldılar.

a) Nasır rejiminin 1967 yenilgisiyle içine düştüğü krizi sömürmeye çalıştılar. (Zekariya Muhiddin Yüksek İcra Kurulundan, ilerlemeye mola verip, özel sektörü genişletmeyi ve ekonomiyi açmayı istedi).

b) Nasır'ın ölümünden sonra, bütün fırsatları değerlendirmeye ve kullanmaya çalıştılar. (Devrim Konseyini yeniden canlandırma teşeb büsü ve bütün otoriteyi ona devretme: Sadat'ın onayına sunulan malum rapor v.b.).

c) Ekim savaşının kazançlarını sağ kanadın yararına kullandılar. (Abdül Nasır aleyhine açık kampanya çağrısı, Temmuz Devrimini yıpratma, kamu sektörünü, işçi sınıfı ve köylülerin elde ettiği hakları kaldırma v.b.).

1967'de sağ kanadın manevraları, 9 ve 10 Haziran halk hareketleri ve General Abdül Nasır ve Nasır'cı Sol kanadın direnişleri sonucu başarıya ulaşmamıştı. Fakat Nasır'cı rejimin bu dönemde sağ kanada verdiği 1968'de özel sektöre geleneksel ihraç malları dışında bütün maddeler için ihracat yapma hakkı tanınması, gibi belli ödünler sağ kanadın güçlenmesine yardım etti. Özel sektorce ihraç edilen mal değeri, 1966-67'dekinden 1.716 bin Mısır M.L artma göstererek 1967-68 de 4.370 bin M. Lirasına erişti.

7 — Nasır'ın sahneden yok olmasından sonra, yönetim kademelerindeki kadrolar içinde ortaya çıkan bölünme, Nasır'cı Sol'un zararına döndü. Bunun nedeni Nasır'cı solun, halk hareketleri içinde sağlam kökler salma-

mış olması ve halk desteğine güvenmeden hesaplarını merkez ve sağ kanatla yapmasıydı.

8 — Ekim savaşının sağladığı avantajlarla, baştaki yöneticiler kendi politikalarını adım adım kolayca örgütleye bildiler.

9 — Ekim savaşından bu yana, Amerikan emperyalizmi aktif şekilde hedeflerine doğru ilerlemektedir. Ame rikan emperyalizmi, gerici ajanlarının eski yerlerine dönmesini sağladı (Ali ve Mustafa Amine'ler ve Ahmet Abul Fatih basındaki yerlerine döndü. Yurt dışındaki Müslüman Kardeşler'den gurupların hiç biri ceza verilmeden yurda girmeleri sağlandı, Zohair Garrana, Sabahabashi v.b. eski çehreler yeniden sahneye çıktı).

REJİMİN MİLLİYETÇİLİĞİ SORUNU VE BUNA KARŞI TAVRIMIZ ÜZERİNE

Günden güne daha açık şekilde anlaşılıyorki, yöneticiler Nasır rejiminin ilerici-milliyetçi çizgisinden sapmaktadırlar, Haziran devriminin toplumsal ve ekonomik adımlarından geriye dönmektedirler, halk kitlelerin elde ettiği mevziler yıkılmaktadır ve kapitalist sistemle bağlar güçlendirilmektedir.

Fakat bu, Mısır'da yönetimsel otoritenin ajanlık düzeyine düştüğü, dolayısıyla görevimizin bunlardan kurtulmak üzere mücadele etmek olduğu anlamına mı gelir?

Gerçekte, yönetici otorite ve ona karşı tavrımızı belirlerken iki aşırı yoklaşımdan kaçınmak zorundayız: bunlardan biri, yönetici kadroların bütünüyle ulusal ihanet içinde olduğu ve yıkılması gerektiği görüşünü savunan aşırı sol, diğeri de bu kadroların rayına girdiği sürekli değişim çizigisini, bölgedeki emperyalist politikalarla bağların güçlenmesini görmezlikten gelen, dolayısıyla yönetim otoritesini bütünüyle milliyetçi kabu eden aşırı sağın yaklaşımıdır.

Bu iki aşırı yaklaşım, olayların gerçek yüzünü görmeyi ve yönetim ittifakının homojen olmayan çok sınıf ve tabakaları bünyesinde taşıdığı olgusunu ihmal etmekten kaynaklanmaktadır.

Bunlardan bazılarının hain ve ajan haline geldikleri gerçektir.

Diğerleri, milli burjuvazinin tipik karakterine uygun olarak, emperyalizmle uzlaşmada bir orta yol bulmak, bölgede emperyalizmin kıdemsiz ortakları rolünü oynamak hayalleri peşindedir. Bunlar, emperyalizme ve İsrail'e karşı uzun süreli bir savaşın politik ve sosyal sonuçlarından, böyle bir savaşın sınıf mücadelesine getireceği pers

pektiflerden ve Filistin direnişinin Arap ulusu üzerindeki gittikçe artan ilerici rolünden kaynak alan korkunun etkisi altındalar.

Fakat yönetici ittifak içinde, çeşitli derecelerde, Nasır'cı-milliyetçi çizgiye inanan tabakalar var. Bunlar bu çizginin yönetici ittifakla bir çatışmaya varmayacak noktaya kadar izlenmesinden yanadırlar.

Bizim görevimiz, bu ittifak içinde çeşitli tabakaların tavırlarını ayırt etmek ve aralarındaki çelişkilerden yararlanmaktır. Bu çelişkileri, bütün olarak ikincil niteliğine karşın, zaman zaman ittifakın başta gelen kadrolarını etkileyen politik hareketleri gündeme getirdikleri sürece, ihmal edemeyiz, önemlerini görmezlikten gelemeyiz. (Aziz Sıdık ve grubunun, daha sonra Aziz Hegazi ve gurubunun uzaklaştırılması).

Bunu yaparken, ittifak içinde etkinliğini artıran güçlerin, bir uzlaşmanın ajanları ve partizanları olduğu ve milliyetçi güçlerin ittifak içindeki ağırlığının ve etkisinin azaldığı gerçeğini unutmamak zorundayız.

YÖNETİM OTORİTESİ İÇİNDEKİ MİLLİ GÜÇLER

Bütün bir yönetici kadroyu hainler gurubu olarak görmek, hâlâ bunlar içinde milliyetçi tabaka ve elemanların varlığını ihmal eden bir tavırdır. Bu aynı zamanda, bazı eleman ve tabakaların kararsız tabiatını da görmemezlikten gelmek demektir. Şu anda bunlar, yönetici kadronun emperyalizmin ve siyonizmle uzlaşma doğrultusundaki tavırlarını benimsiyorlar. Ama yarın eğer, Amerika ve İsrail'in katı durumları değişmezse, Arap kitleleri bölgede ve bütün olarak Orta-Doğu'daki teslim planlarına başarıyla karşı durur ve onu felce uğratırsa, bu tavır değişir.

Hatta yönetim otoritesini, emelleri ne olursa olsun siyonizm ve Amerikan emperyalistleriyle tam bir uzlaşmaya vardıklarını düşünsek bile, böyle bir durumda, çeşitli tabakaların konumları, yeni çelişkiler, mücadeleler ve etkinlikler doğuracaktır.

ABD içinde, bölgedeki Amerikan çıkarlarının savunulması açısından İsrail'e güvenmek, ama aynı zamanda dost Arap rejimlerini de desteklemek isteyen güçler vardır. ABD'deki başka güçler ise sadece İsrail'i ve siyonizmi desteklemekten yanadırlar.

İsrail'de, Araplar ne çapta taviz verirse versin, ılımlı bir çözümü istemeyen aşırı siyonistler vardır. Mısır'da yönetim otoritesi muhtemelen, teslimiyetçi bir anlaşmaya giderken, silahlı kuvvetler içindeki milliyetçi, akımlar Mısır ve Arap dünyasındaki halk kitlelerinin tepkilerini sözönüne almamazlık edemez. Yönetici otoritenin Ekim

savaşıyla kazandığı itibar, günden güne eriyor ve ödünlerle dolu olarak dünya kapitalizminin ve özellikle Amerikan kapitalizminin bir yolu izlemekte direnme gücü giderek azalıyor. Öte tarafta genel içinde bulunduğu ciddi bunalımlar, yönetici ototenin ABD ile bağlarını güçlendirmekten ve ekonomiyi batıya açmaktan umduğu kazançları sınırlıyor. Amerikan atına oynayanların bir çok güzel rüyası yıkılıp gidecek.

Gelecek için, yönetici otoritenin ülkeyi süreklediği kaygan ve tehlikeli yolu görmezlikten gelmek, atılan geri adımları, saati tersine işletme çabalarını savunmak ya da anlaşmaları bütünüyle milliyetçi olarak nitelemek, sağ kanadın kuyrukçuluk politikasından bir farkı olmayacaktır.

Bizim görevimiz, yurtsever çizgiden sapmayı hedef alan işçi ve köylülerin yararına ters düşen her adımı, teşhir etmek, emperyalizmin planlarını aktif şekilde uygulayan ajan güçlere karşı mücadele etmek ve bunları yönetim ittifakından uzaklaştırmaya çalışmak, bölgede emperyalizmin değirmenine su taşıyan uzlaşmacı, teslimiyetçi gelişmelere karşı, ittifak içindeki milliyetçi tabakaları güçlendirerek, direniş noktasına çekmektir.

GÖREVLERİMİZ

Partimiz, marksizim-Leninizm kılavuzuyla önümüzdeki dönemde olayların gelişme çizgisini saptayarak gelecek için hazırlanmaktadır.

İşçi sınıfının ve köylülerin, ezilen kitleleri kazandığı mevzilere karşı planlanan kirli darbeler ve hızla artan hayat pahalılığı kentlerde ve kırlık bölgelerde, toplumsal çelişkileri keskinleştirecektir. Partimiz gelişmeleri sürekli olarak yakından izlemek, sürprizler ile karşılaşmadan, açık ve doğru politikayı saptamak zorundadır.

Sınıfsal işbirliği yerine partimizin varlığını açıklaması ve eylemlerinin gelişmesi, egemen sınıfın demokratik güçlere karşı yürüttüğü yıpratma savaşını yoğunlaştıracaktır. Partimiz, geçmiş deneylerden dersler çıkararak, bu darbeleri karşılamaya hazır olmak zorundadır. Temel parti örgütlenmesini hızla gerçekleştirmek, güvenlik kurallarına sıkı sıkıya bağlı kalmak ve partinin ideolojik ve örgütsel birliğini titizlikle geliştirmek, güçlendirmek zorundayız.

Gerici sağ kanat güçlerinin ve aşırı dindar gurupların eylemlerini artırması, müslüman kardeşlerin yeniden örgütlenmeye ve eyleme başlamaları, faşist bir darbeye doğru umutları artırıyor. Partimiz böyle bir tehlikenin bilincinde olmak, karşı durmaya, direnmeye ve değişen her durumda mücadeleyi sürdürmeye hazır olmak zorundadır.

Yönetici ittifak içinde belli kesimler, ülkeyi yolun sonunda teslim olmaya varan çözümlere doğru hızla itiyorlar, diğerleri, «yeniden değerlendirilen Amerikan politikası» diye adlandırdıkları çözüme saflıkla inanıyorlar. Bu durumda yönetim otoritesi, asık bir Amerikan kısmi barış formülünü kabul edebilir.

Partimizin görevi, sağ kanadın bu yöndeki adımlarını açığa çıkarmak ve teşhir etmektir.

Amerikan hükümetinin, bölgedeki yeni politikasını açıklamaktaki kararsızlığına rağmen, emperyalizmin çeşitli manevralarından, Filistin direnişe yönelen yeni kitlesel katliamlardan, Lübnan'ın bütünlüğünü parçalamayı, dinsel ve etnik guruplar arasındaki savaşı körükleyerek ülkeyi bölmeyi amaçlayan girişimlerden ve güney Lübnan'a yönelen İsrail saldırılarının artmasından, bu politikanın haberci belirtilerini açıkça görebiliyoruz. Orta Doğudaki yeni Amerikan politikası, emperyalizmin bu bölgedeki stratejisini ve çeşitli taktik tavırlarını değiştirecektir. Partimiz bu gerçeği açığa çıkarmak, teşhir etmek ve Amerikan politikasının açıklanmasından önce buna zemin hazırlamak üzere sağ kanadın girişeceğinden kuşku olmayan yanıltıcı manevraları bozmak zorundadır.

Partimizin her hangi bir kısmı çözüme karşı tavrı, ilkesel bir tavırdır: Bölücü, kısmi çözümlere karşıyız. İsrail'in tanınmasına, İsrail ile bir barış anlaşması kararına, kahraman Filistin halkının ana yurdunun toprakları üstünde kendi geleceğini belirleme ve kurtarılmış ülke toprakları üzerinde, demokratik bir devlet kurma haklarını engellemeyi amaçlayan, her türlü koşulu içeren taahhütlere karşıyız.

Öyle görünüyorki önümüzdeki dönemde yönetim otoritesi, Arap Sosyalist Birliğin içinde -belli sınırlarla- daha çok sayıda platformlara ve yeni gazetelerin yayınlanmasına ses çıkarmayarak, kendisine liberal bir görüntü vermeye çalışacaktır. Fakat bu adımlar çok dar sınırlar içinde, ittifakı oluşturan sınıf ve tabakalar çerçevesinde olacak ve Mısır'daki politik hareketleri denetleme hedefini gözetecektir. Bu nedenle, böyle girişimler demokrasiye açılma olarak nitelenemez. Ama biz bunlara karşı tecrit edici değil, elden geldiğince avantajlar sağlayacak yönde tavır almak zorundayız.

Önümüzdeki dönemde, partimizin çizgisi ve mücadele biçimi, kitlelerin hazır olduğu mücadele düzeyinden daha yüksek yada daha düşük düzeyde olmamalıdır.

GELECEK DÖNEMDEKİ GÖREVLERİMİZ

Partimiz, önündeki dönem için aşağıdaki temel görevleri öngörmektedir:

1 — Ödünç ve teslimiyete giden gelişmeleri açığa çıkarmak teşhir etmek bölgesel ve tüm Arap dünyası düzeyinde devrimci ve yurtsever güçleri emperyalist Amerikan planlarına ve çözümlerine karşı mücadeleye çağırmak.

2 — Arap ulusal kurtuluş hareketi içinde Mısır'ın sorumluluklarını ve ilerici Arap güçlerini birleştirilmesi yolundaki aktif ve yapıcı bir rol oynama görevini, terketme eğilimlerini teşhir etmek ve bu eğilimlerle mücadele etmek. Mısır'ın Amerikan emperyalizmine ve onun bölge sorunlarıyla ilişkin planlarına karşı duran ilerici ve milliyetçi Arap ülkeleriyle (Irak, Suriye, Libya, Cezayir, Demokratik Yemen) ilişkilerini düzeltmek ve güçlendirmek için mücadele etmek.

Bu son nokta ile ilişkili olarak, Mısır İstihbarat Servisinin Libya'ya yönelttiği ve bir papağan gibi durmadan tekrarladığı suçlamalarla dolu saldırıları belirtmek gerekir. Bu suçlamalar, Mısır'ın tekelci Askeri yardımlardan uzaklaşıp Sovyetler ve diğer Sosyalist ülkelerle dostluk ilişkileri kurduğu sıralarda emperyalistler tarafından Mısır'a karşı kullanılıyordu.

Bunlara rağmen kişisel saldırılardan ve rejimi yıkma çağrılarından kaçınmak zorundayız.

3 — İşçi ve köylülerin kazandığı hakları aktif biçimde savunmak, kitleleri kendilerini bekleyen tehlikeye karşı harekete geçirmek ve demokratik özgürlüklerin aşındırılmasına karşı durmak.

4 — İşçi ve köylü ittifakının kuruluşunu hızlandırmak, yönetim otoritesinin uyguladığı politikanın doğuracağı uygun ortamdan yararlanarak halk güçleri cephesinin gerçekleşmesini hızlandırmak ve ittifakı daha geniş bir toplumsal temele yaymaya çalışmak.

Cephenin kuruluşunu, halk kitlelerinin talepleri doğrultusunda yapılan günlük mücadele içinde gerçekleştirmek, sendika ve başka kitle örgütlerinin yönetimini militan devrimci ellere devretmeye çalışmak zorundayız. Aynı zamanda ulusal demokratik güçlerin çeşitli kesimleri arasında ilişkilerin yoğunlaşmasını ve aralarında yapıcı dialogların gelişmesini sağlamalıyız.

* * *

Ülkemiz kritik bir dönem yaşıyor. Yönetim otoritesi içinde gücünü artıran sağ kanat açık politik örgütlenme hakkını alarak; işçi, köylü ve çalışan kitlelerin halklarına yönelen saldırılarını yoğunlaştırıyor.

Mısır işçi sınıfının, köylülerin ve çalışan halkın partisi olan partimiz, devrimci kamp içindeki tek örgütlü politik güç olarak sahneye çıkıyor.

YAKINDA YENİDEN ÇIKIYOR

Millileştirileceklerdir

Türkiye'ye gelen yabancı sermaye şu üç kanun himayesindedir:

1 — 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu,

2 — Petrol Kanunu,

3 — Türk Parası Kıymetini Koruma Kanununa dayalı 17 sayılı Karar.

Türkiye'ye yabancı sermayenin hangi kanun veya kararla girebileceği bilinmesine rağmen, bunlardan yararlanarak kurulmuş şirketlerin tümünü tesbit edebilmek mümkün değil. Bundan dolayı, bu konuda araştırma yapan işveren çevreleri bile araştırmalarını sunmadan önce şöyle diyorlar: «yabancı sermayeli kuruluşlarla ilgili bilgilerin çoğu kamu kuruluşlarınca açıklanmadığından... bilgi derlemede araştırmacılar özel imkânlarını kullanma durumunda kalmışlardır...»

İşbirlikçi burjuvazi olabildiği kadar yabancı sermayeye açılmak istiyor, ancak, şikayetleri yabancı sermayenin ileri teknoloji, getirmemesi. İşbirlikçi burjuvazi halkımızın daha fazla sömürülmesine aracı-

lık etmeye can atıyor. Aşağıda listesi verilen şirketler, yukarıda da söylediğimiz gibi tam liste değil. Ayrıca bilinmesi gereken bir konu da şirketlerde hisseleri bulunan yabancı sermayenin hissesi oranından daha fazla etkinliğe sahip olmasıdır.

Emekçi'nin 2. sayısında incelediğimiz 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu ile Türkiye'ye gelen yabancı sermaye şu kolaylıklardan yararlanıyor:

1 — Kambiyo kontrol sisteminin kısıtlamalarına rağmen 62224 sayılı Kanun yabancı sermaye sahiplerine kârlarını ve ana sermayelerini transfer etme imkânı verir.

2 — Memleketimizde ithalât ve döviz tahsisi kota sistemi ile yapıldığı halde, yabancı sermaye sahipleri, ayni sermaye olarak getirecekleri teşebbüsle ilgili makina ve techizat gibi mallarını ithal edebilirler.

3 — Lisanslar, patent hakları, alameti farika gibi gayri maddi hakların ve hizmetlerin ana yabancı sermaye olarak kabulü ön görülmüştür.

4 — Yerli sermaye ve teşebbüslere tanınan bütün haklar, muafiyetler ve kaynaklardan aynı sahalarda çalışan yabancı teşebbüsler de aynı koşullar içinde yararlanırlar.

Şirketin Adı Konusu	Yabancı Sermayenin Top. Sermaye Oranı (%)
Altınyunus Çeşme Turistik Tes. A.Ş. Otel — Turizm	25
Aga Türk San. ve Tic. A.Ş. Kimya San. Asetilen disporutoksit dezot ve oksijen imalı	66
Abbot Laboratories companía Anonima Kimya İlaç Sanayii	100
Auer İmalat A.Ş. Madeni eşya Sanayi	50
Agro Merc Zirai Mücadele İlaçları Ldt. Şti. Zirai Mücedele ilâç İmali	50
Anadolu Çimentoları T.A.Ş. Taş Toprak San. Çimento San.	56.73
Apex Kimyevi Maddeler İmalatı A.Ş. Kimya San. Kimyevi Madde İmali	36.50
A.E.G. Eti Elektrik Endüstrisi Makine Elektrik San.	51
Akdeniz Gübre San. A.Ş. Suni Gübre İmali	40
Atlas Copco Makinaları A.Ş. Makina San. Kompresör, delici ve kırıcı tabancalar ve teferruatın ima.	67
Akdeniz Turistik Tesisleri A.Ş. Turizm, Antalya Kemer Bucağı Tatil Köyü ve Tesisleri	75
Anadolu Cam Sanayii A.Ş. Cam İmali, Cam Yünü	20
Birleşik Alman İlâç Fab. Ltd. Şti. Kimya İlâç ve Mühtahzarlar	77.5

Şirketin Adı	Konusu	Yabancı Sermayenin Top. Sermaye Oranı (%)
Bayer Tarım İlâçları San. Ltd. Şti.	Kimya San.	100
Bostay Tarımsal Ürünleri Değerlendirme Ltd.	Gıda San.	25.19
Böhler Sert Maden ve takım San. ve Tic. A.Ş.	Madeni Eşya San., torna ve matkap Üçları	34
BMC San. ve Tic. A.Ş.	Taşıt araçları San.	26
Bayer Türk Kimya San. Ltd. Şti.	İlâç İmali	100
Bastaş Birleşik Aydınlatma San. ve Tic. A.Ş.	Makina Elektrik (Florans lamb. İmali)	49
Basf — Sümerbank Türk Kimya San. A.Ş.	Kimya Sanayii	60
Beynelmilel Otelcilik Turizm A.Ş.	Otelcilik ve Turizm İşletmeleri	98.57
Bimaş Birleşik İnşaat ve Müh. A.Ş.	Fizibilite etüdler ve diğer Ekonomik etüdler	40
Böler Kaynak Elektrotları A.Ş.	Elekt. Çubukları İmali	33.73
Carlo, Erba İlâç Fab. Ltd. Şti	Kimya sanayi	100
Chrysler San, A.Ş.	Nakil Vasıtaları İmali San.	60
Cecat Perlit ve San. A.O.	Perlit Tesisleri	21.50
Cedko San. ve Tic. A.Ş.	Yapıştırıcılar Kuruyucu Plaster bantlar imali	51
Çinef Çiçek ve Nebatat Esansları	Esans imali	75
Çukurova Makina ve İmalat A.Ş.	Zirai Makina İmali	10.62
Continental Export	Nakliye	50
Ciba Geigy İlâç San. A.Ş.	İlâç San.	75
DYO Sadolin Sentetik ve Selülosik Boya A.Ş.	Boya vernik Kimya San.	40
Dewilüx Komandit Şirketi	Vernik Boya ve kimyevi maddeler İmal	33.35
Derby Plastik Fab. A.Ş.	Plastik Mamül ve eşya İmalı	38.93
Dosan Konserve San. ve Tic. A.Ş.	Meyva ve Sebze konserve imali	19.23
Elektrik Kömürleri Ldt. Şti.	Makina elektrik - Fırça ark. pil Kömürü imali	33.33
Er. Squib Sons İlaçları A.Ş.	İlaç ve müstahzarlar	92.17
Etitaş Elektrik Teçhizatı İmali T.A.Ş.	Transformötör imali	24.90
Eternit San. A.Ş.	Taş, Toprak san, amyant su borusu imalatı	48
General Elektrik Türk A.O.	Ampul İmali	66
Grasso Soğuk Hava Tesisatı San. A.Ş.	Soğuk Hava Depoları	75
Goodyear Lastikleri T.A.Ş.	İç ve Dış lastikleri kara nakil vasıta,ları, vantilatör kayışları	66

Şirketin Adı	Konusu	Yabancı Sermayenin Top. Sermaye Oranı (%)
Gaz Aletleri T.A.Ş.	Madeni Eşya San.	35
Hicson Emprenge Maddeleri	Kimya San.	33
Himtaş Hidrolik İşler Mühendisliği İn. ve Tic.	İnşaat	20.83
İzoçam Tic. ve San. A.Ş.	Cam pamuğu imali	15
İstanbul Turizm ve Otelcilik A.Ş.	Turizm, Otelicilik	55.56
İstanbul Talih Oyunları Ltd. Şti.	Eğlence, Turizim	95.24
Kervansaray A.Ş.	Turiz m(Hizmetler)	100
Kortenbanch İstanbul Şemsiye San. A.Ş.	Şemsiye İmali	50
Luxor Lamba Fitil İmalatı Ltd. Şti.	Lamba Fitili imali	90
Lanye Böwler Dik Tür bin Pompaları San. ve Tic.	Diktürbin, derin kuyu, su pompaları Tic.	50
Migros Türk Tic. A.Ş.	Ticaret	50.55
Mannesman Sümerbank Boru Endüstrisi T.A.Ş.	Madeni Eşya İmali (dikişli boru imal)	57.14
Madeni İnşaat İşleri T.A.Ş.	İnşaat işleri	1.16
Metelum Ltd. Şti.	Madeni Eşye Sanayii	50
Mafnesit A.Ş.	Ham Magnezit, fırınlama	100
M.A.N. Kamyon Otobüs A.Ş.	Kamyon, Otobüs imali	30.185
Makina Takım End. A.Ş.	Makina San.	26.07
Mako San. ve Tic. A.Ş.	Elektrik imali (Tazyiklihava teçhizatı imali)	58
Naylon Tex Tic. ve San. A.Ş.	Dokuma Sanayii	6.67
Northerm Elektrik Telekominikasyon A.Ş.	Santrol teçhizatı makine elektrik san.	51
Nasaş Aliminyum San. ve Tic. A.Ş.	Aliminyum levha ve sulya imali	15.1
Oerlikon Kaynak Elektrodları ve Çubuk San.	Kaynak Elektrodları imali	10
Otamarsan Otobüs ve Motorlu Araçlar San. A.Ş.	Nakil vasıtaları sanayii	36
Otak-Renault Otomobil Fab. A.Ş.	Taşıt Araçları	44
P. Robertat ve S. Konur Güy Yağı ve İtriyat San. A.Ş.	Gül Yağı İmali	58
Pfizer İlaçları A.Ş.	Kimya İlaç San.	60.36
Pepsi Cola Mamülleri Ltd. Şti.	İçki Sanayii	100
Permaşarp Çelik San. A.Ş.	Madeni Eşya Sanayii	15
Roche Mühtahzarları San. Dtd. Şti.	İlâç San.	100
Santral Dikiş San. A.Ş.	Dokuma San.	75

Şirketin Adı	Konusu	Yabancı Sermayenin Top. Sermaye Oranı (%)
Sandoz İlâç Sanayii A.Ş.	İlâç San.	80
Simko Tic. ve San. A.Ş.	Makina Elektrik San.	51
Sifaş Sentetik iplik Fab. A.Ş.	Polimerizasyon, Naylon ipliği imali	11.58
Sondoz Kimya San. Ltd. Şti.	Zirai mücadele ilaçları imali	100
Simsen. İnşaat Mühendislik A.Ş.	Mühendislik, müşavirlik hizmetleri	40
Sulzer Bronthers Ltd. Şti.		45
Turyağ Türkiye Yağ Mamulat San. A.Ş.	Her nevi yağ mamulatı ile her nevi Sabun imali	58.13
Türkiye Çimento San. A.Ş.	Çimento İmali	10
Türkmasan Türk maden San. A.Ş.	Madencilik, İlâç ve müstahzarları	43.66
Türk Traktör ve Ziraat Makinaları A.Ş.	Ziraat Makinaları imalı	25
Türk Philips San. A.Ş.	Radyo, TV, vs. imali.	100
Türk Boraks Madencilik A.Ş.	Taş ocakları maden işletimi	19.5
Tohum İslah ve Üretme Türk A.Ş.	Şeker pancar tohumu istihsal, islah	51
Türk Hocehst San. ve Tic. A.Ş.	İlâç San.	93.66
Türk Robert Bosch Gmbh	Dizel Motorları için enjektör imali	60
Türk Pirelli lastikleri A.Ş.	Tekerlek lastiği imali	51
Türk Heykel Kimyevi Maddeler San. ve Tic. A.Ş.	Kimya San.	66.66
Türk Kablo A.Ş.	Kablo İmali	62
Türk Ytong San. A.Ş.	İnşaat Malzemesi	5
Türk Siemens Kablo ve Elektrik San. A.Ş.	Elektrik kabloları	59
Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.	Bankacılık	11.55
Turtel Turistik Tesisleri Ltd. Şti.	Hizmet(Turistik tesisler	74
Tütünteks Tic. A.Ş.	Tütün San. (Yaprak tünün işleme İhracat)	75
Türk Otomativ Endüstrisi A.Ş.	Taşıt Araçları San.	10
Türk Genarel Elektrik Endüstrisi A.Ş.	Elektrik ampülü, flarasan lamba imalı	51
The Coca Cola Export İst. A.Ş.	İçki San.	100
Türk Tuborg Malt San. A.Ş.	Bira ve Malt	60
Tofaş Türk Otomobil Fab. A.Ş.	Otomobil İmali ve Satışı	41.5
Tat Konserve San. A.Ş.	Konservecilik (Gıda)	2
Tümaş Türk Müh. Müt. Müs. A.Ş.	Mühendislik Hizmetleri	40
Tekirova Enternasyonal Turizm A.Ş.	Turizm Hizmetleri	60

Şirketin Adı	Konusu	Yabancı Sermayenin Top. Sermaye Oranı (%)
Türk Alman Turizm A.Ş.	Turizm Otelcilik	67.5
Tüstaş Sınaî Tesisleri A.Ş.	Müşavirlik, İhracat, İthaat	25
Türk Dış Ticaret Bankası	Bankacılık, ticaret	25
Uniroyal Endüstrisi T.A.Ş.	Tekerlek Lastiği İmali	· 60
Ünitherm Üniversal ısı tekniği A.Ş.	Makina San.	35.64
Wyeth Laboraturları A.Ş.	İlâç San.	98
Viking Kağıt Seluloz San. A.Ş.	Kağıt San.	57.36
Van Lack Ldt. Şti.		68
Sace Elektrik Endüstrisi	Elektrik Makinaları San.	11.25
Nissas Motor Co.		40
Ford Motor		31.67
Miba Sinter Metal		46
Sabri Tığlı		46.8
Mototrak (Agria-Werke)		50
Unılever İş Tic. ve San. Ldt. Şti.	Nebati Margarin yağ imali	80

Kanyak : Yabancı Sermaye Araştırması

Serhat Hürkan (AYÖD üyesi)

Gençlik mücadelesi üzerine notlar(*)

Bugün, devrimci gençlik mücadelesinin küçümsenmesi gibi bir yanlış eğilim vardır. Bu, çok çeşitli siyasi-ideolojik gerekçelerle yapılmaktadır. Başlıcaları, gençlik mücadelesinin rolünü ve imkanlarını abartan başka bir zıt görüşten kaçınırken, bu kez, gençliği küçümseyen, «hiç» yerine koyan bir anlayışa düşmek; gençlik eyleminin tabanını oluşturan dürüst, samimi birçok gencin siyasal ve eylemsel yetersizliklerinden hareketle, bu gençleri mücadele içinde eğitmek yerine, küçümsemek ve karalamaktır.

Devrimci gençlik hareketi, yakın geçmişte ve günümüzde emperyalizme ve faşizme karşı, ulusal ve demokratik güçler içinde, en aktif, etkili, birleşik mücadele veren kesimlerdendir.

Gençlik mücadelesinde temel taktik, faşist saldırganlara ve destekleyicilerine karşı, onları azami ölçüde tecrit ederek, başını devrimci gençliğin çektiği, faşist olmayan, diğer ilerici gençlerin tümünü seferber eden geniş bir kitle mücadelesini sürdürmektir. Devrimci gençlik hareketi, ulusal ve demokratik güçlerin ülke düzeyinde sürdürdüğü uğraşla, yakın, sıkı bağlar kurmalıdır.

Gençlik hareketi, esas olarak, üniversite, yüksekokul ve yurtlarda oluşup, gelişmektedir. Bu nedenle, faşistlere kaptırılan her okul ve yurdun geri alınması için ve faşist saldırısına maruz her okul ve yurdun savunulması için azami gayret gösterilmelidir. Bu uğurda harcanan çabalar ve katlanılan fedakarlıklar asla boşuna sayılamaz. Elinde hiç bir okulu, yurdu kalmamış, tümünün denetimini faşistlere kaptırmış bir gençlik hareketi nerede gelişecektir? Gençlik mücadelesini yönetme sorumluluğunu taşıyanların okullar ve yurtlar konusunda, uzun vadeli, kapsamlı ve etkili hazırlıklar yaparak, faşistlerin bu konudaki planlarını bozmak için çaba harcamaları zorunludur.

DEV-GENÇ 12 Mart 1971'den önceki dönemde anti emperyalist, anti-faşist yurtsever gençliğin kitlevi teşkilatıydı. DEV-GENÇ'in o zamanlar, koşullar gereği üstlendiği, gençlik eyleminin sınırlarını geçen görevleri, bu günkü gençlik örgütlenmesinin yüklenmesi sözkonusu değildir. Ama, militan bir gençlik örgütü olarak, DEV-GENÇ'in mücadelesinden, örgütsel işleyişinden çıkarılacak, örnek alınacak çok değerli tecrübeler vardır. DEV-GENÇ pratiğini çeşitli düzeylerde yaşayanların, bu tecrübeleri, günümüz devrimci gençliğine kavratması boyunlarına borçtur (Ama kendine yontmadan ve kısır çekişmelere yolaçmadan, eyleme ışık tutacak, ilerletecek biçimde)

Devrimci gençlik mücadelesinde, önderlik sorumluluğunu yüklenme iddiasında olan her genç, mutlaka mücadelenin en önünde tehlikeye, fedakarlığa en yakın durumda bulunmak durumundadır. Burnunu kanatmadan, faşist baskı ve teröre göğüs germeden gençlik önderliği yapılamaz. Gençlik eylemi içindeki, hiçbir militan, kendini «proletarya hareketinin en üst düzeydeki görevleri için, şimdilik harcanmaması gereken» biri gözüyle göremez. Böyle düşünenlere düşen, gençlik içinden ayrılıp, uygun gördükleri diğer alanlarda çalışmaya gitmektir. Ama, ayrıca şunu da bilmek gerekirki, gençlik mücadelesinde militanlık görevini hakkıyla yapamayanların daha üst düzeydeki görevleri başarabileceklerini düşünmek hayaldir.

Gençlik hareketi, mücadelesini ve hedeflerini, emekçi halka, bütün ulusal sınıf ve tabakalara duyurabilmek; tüm gençliği ve faşistlerce aldatılanları bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine kazanabilmek için propagandaya büyük önem vermelidir. Bu uğurda, tüm propaganda biçimlerinden yararlanmalıdır. Bildiri dağıtmak, afiş asmak, yazılar yazmak, demeçler, broşürler yayınlamak vb. gibi propaganda imkanlarının küçümsenmesi, kullanılmaması son derece hatalıdır. Bu, «sol» görünümlü gerekçelerle yapılan dahi, özünde devrimci gençliğin sesini halka ve geniş gençlik kitlesine duyurmaktan vazgeçen, devrimci gençliğin tecritine yolaçan bir davranıştır. Pro-

paganda yapmayan ciddi bir hareket olamaz. Üstelik, unutmamak gerekir ki, bugün, bildiri, afiş, yazı gibi demokratik eylemleri gerçekleştirebilmek için, ağır faşist baskı ve terörü göğüslemek gerekmektedir. Propagandanın bazı biçimlerini küçümseyip, tek bir biçimine ağırlık verilmesini düşünen devrimcilerin, canlı hayat tecrübesinin kanıtladığı bu gerçekler karşısında, görüşlerini düzeltmeleri gerekir.

Gençlik örgütlenmesinde merkeziyetçilik konusu şöyle ele alınmalıdır: Çok katı, demir gibi değil. Ama, herkesin aklına eseni yaptığı laçkalık da değil. Şöyle: Tüm örgüt üyesi devrimci gençler, örgütü yöneten arkadaşları sorumlu yöneticiler olarak tanımalıdırlar. (Gençlik önderi ile gençlik yöneticisi arasında bir ayırım yapmak gerekir. Militan, tecrübeli, siyasi düzeyi ileri **önder** nitelikli gençler çeşitli nedenlerle, örgüt yönetiminde görev alamamış olabilirler. Gençlik önderi niteliklerine sahip olmadan gençliği yönetmek imkansıza yakın bir zorluk taşıdığı için, yönetim görevlerini üstlenenler, önderlik vasıflarını mücadele içinde kazanmak için çaba harcamalıdırlar. Önderlik niteliklerini edinebilmesi için, militan olarak uzun dönemli gayret göstermeleri gereken arkadaşların, aceleci bir tavırla yöneticilik görevlerine talip olmaları, bir halk deyimiyle «cin olmadan şeytan çarpmaya kalkışmak»tır. Ve pratikte acı sonuçlar vermektedir.) Örgütü yönetenler de, mensup oldukları siyasal grubun değil, tüm örgütün yöneticisi gibi davranmalıdırlar. (Yani, «çamurdan olsun, bizden olsun» anlayışından uzak kalmalı, her gençlik eyleminde, mücadele etmek isteyen, gönüllü bütün devrimcileri, siyasal eğilimlerine bakmaksızın seferber edebilmeli, görev ve sorumluluğu dağıtırken, gene siyasal eğilimlerine bakmaksızın, en ehil ve yetenekli arkadaşları seçebilmeli, gençlik mücadelesinin tabanını oluşturan bütün militanlarla, olabildiğince, yakın ve sıcak omuzdaşlık bağları içinde olmalıdırlar.) Kararlar eylemin izin verdiği ölçülerde tartışmalarla, demokratik danışmalar yoluyla alınmalıdır. Alınan karar da tüm üyeleri bağlamalıdır. Kararı yanlış bulanların, organlarda-uluorta değil-eleştirilerini sürdürmeye hakları vardır. Kararlarını tüm üyelerine uygulatamayan, uygulamayan üyeleri için tedbir alamayan bir örgütün, örgüt olma niteliği yok sayılır. (Hiç şüphesiz, devrimci gençlik örgütlenmesini yönetenlerce alınacak kararlar, tabandaki militanların nabzı elde tutularak alınmazsa, gençliğin mücadele şevkini, istediğini öldürecek nitelikte olursa, kısaca gençlik kitlesinin önünde giden, ona yol açan kararlar değilde, gençliğin önünü kesen kararlar olursa uygulanma olanakları ve saygınlıkları giderek, azalarak yokolur.)

Demokrasi uygulamasına gelince: Örgüt içinde, tüm üye genç-

lerin görüş, eleştiri ve önerilerini serbestçe ortaya koymalarına olanak sağlanmalıdır. Eleştirilerin yozlaşıp, dedikoduya, arkadan adam karalamaya dönüşmemesi için, mutlaka eleştiri-özeleştirinin yapılabileceği bir platform yaratılmalıdır. (Genel üye toplantıları, okullarda düzenli aralarla yapılacak eleştiri-özeleştiri toplantıları gibi) Söyleyecek sözü olan herkes yada her siyasal grup, fikirlerini bildiri, broşür, kitap, afiş, pul vb. yollarla özgürce ifade etmelidir. Bu noktada okul veya yurt sorumlusu arkadaşlara haber verilmesi yeter. Devrimci gençlik hareketinin etken olduğu her yerde yanlız Amerikan uşağı, işbirlikçi vatan hainlerinin, faşistlerin görüşlerine yer yoktur. Bunun dışında, faşist olmayan herkes fikirlerini serbestçe yayabilir. Bunların içinde hoşlanmadığımız, yanlış bulduğumuz fikirler olabilir. Onlara tanınan ifade özgürlüğü oranında, o görüşleri eleştirerek, yanlışlığını, hayattan örneklerle kanıtlamak da devrimci bir görevdir. (Bu konunun bugüne dek pratikte sağlam bir işleyişe kavuşturulamaması, devrimci gençliği bölen, kin ve düşmanlık tohumlarını saflarına eken, çatışmalara yol açmıştır. Rekabetçi, güç ve varlık gösterisi yapan anlayışlar sonucu fakülte koridorlarında, yurt salonlarında faşizme karşı kalkması gereken yumrukların, birbirimize karşı kalktığını gördük.) Devrimci gençlik hareketini yönetenler, örgüt içinde demokrasiyi ve demokratik, özgür tartışma ortamını yaşatmakta, faşist olmayan tüm siyasal akımların görüşlerini her yolla ifade edebilmelerini sağlamakta esas sorumluluğu taşımaktadırlar.

Kim olursa olsun, devrimci gençlik hareketi safları içinde, karşısındaki diğer devrimci, ilerici gençlere karşı zor kullananı, zorbalığa kalkışanı mahkum etmek gereklidir. Yiğitliği olan, gücü olan bunu faşizme karşı göstersin. Faşist saldırganlara karşı gençliğin en aktif, militanca mücadelesinin geliştirilmesi gereken şu günlerde; kimsenin gençliği birbirine düşürmeye, bölmeye, geniş gençlik kitlelerinin moralini kırmaya, devrimci gençliği tecrite yönelik davranışlarına izin verilmemelidir. Ayrıca, hep görüyoruz ki, vatan haini faşist güçler, bu çatışmaları keyifle seyrediyor, manşetlere çıkarıyor ve elaltından körüklüyor. Devrimci uyanıklığa ve namusa sahip her genç, bu, yukarıda sözettiğimiz olgudan ders almalıdır. Bu tip eğilimleri olan kişiler, öncelikle, aynı siyasal çizgiyi paylaştığı arkadaşlarınca kınanmalı, frenlenmelidir. Bu noktada son bir söz: Devrimciler arasında zorbalığa karşı çıkmak, her durumda uygulanacak bir ilkedir. Kendisine yapılana karşı çıkmak, gücü azken zorbalığı kınamak; başkalarına uygulanan zorbalığa alkış tutmak yada nisbeten kendini güçlü hissedince, zayıf, dişine göre bulduğuna zorbalık uygulamaya kalkmak bırakalım bir devrimciye, onurlu bir sade kişiye bile yaraşmaz.

Bugün, devrimci gençlik saflarında görülen başlıca eksiklikler, zaaflar, hatalar nelerdir? Siyasal bilinç ve bilgi düzeyi düşüktür. Çünkü, 12 Mart öncesi tartışılarak doğru çözüme bağlanmış birçok konu, faşizmin yolaçtığı üç yılı aşkın bir kesintiden sonra, bugün en ilkel bir biçimde, tekrar çözümlenmeye kalkışılıyor. Çünkü, pratikte yanlışlığı kanıtlanan çeşitli görüşlere karşı, bugün tam aksi yönden, başka yanlış alternatifler getiriliyor. Çünkü çok sayıda devrimci genç, Türkiye'deki uzak devrimci geçmişin tarihinden ve tecrübesinden hiç haberdar değil; 27 Mayıs-12 Mart arası yakın devrimci geçmişi ise bozbulanık, hayal meyal biliyor. Çünkü, devrimci kitapları okuma işi, paragraf ezberleme, yerli-yersiz aktarmalar yapma, kalıp arama işlevini görmekten öteye gidememiş. Çünkü, geniş gençlik tabanı ülkemizin sınıfsal durumu, tarihi, sosyal, kültürel yapısı gibi konularda, kulaktan dolma bazı şeylerin dışında bilgisiz. Çünkü, bir kısım teorik-ideolojik organlarda yayınlanan yazılardan çok önemli bir bölümü, gençliğe yaratıcı, siyasal bakımdan ilerletici bir ışık tutmak yerine-üçdört tekerleme ezberleyip, başkalarına bunlarla saldırıyı «ideolojik mücadele» sayan unsurlar yetiştiriyor. Bu durum nasıl giderilebilir? Öncelikle devrimci gençlik hareketini yönetenler ve her okuldaki, yurttaki sorumlu devrimciler gençlik tabanının siyasal bilinç düzeyini yükseltmede kendilerini sorumlu hissetmelidirler. Mücadelenin elverdiği ölçüde, seminer, tartışma, konferans vb. gibi çalışmalara hız verilmelidir. (Burada şunu belirtelim: Gençlik hareketinin «kitapsız, eylemci sözde militanlara»da, aktif olarak mücadeleye katılmayan «allamelere»de ihtiyacı yoktur. Gereken, görevini militanca yapan, siyasal bilinci yeterli devrimci gençlerdir.) Boş oturma, gevezelikle vakit geçirme eğilimleri eleştirilmeli, devrimci gençlik içinde uygun olan her durumda siyasal tartışmalar açılarak, tüm arkadaşların ilerletilmesi sağlanmalıdır. Aşağıdaki konularda devrimci gençliğin yeterli bir kavrayışa sahip olmasına özen gösterilmelidir:

a — Ülkemizin sınıfsal, sosyal ve kültürel yapısı, tarihi.

b — Devrimci hareketin tarihi ve tecrübeleri.

c — Ülke ve dünya koşulları içinde faşizm meselesi.

d — Dünyadaki devrimlerin ve ulusal kurtuluş mücadelelerinin tarihi ve tecrübeleri.

e — Bağımsız, kendi devrimimizi temel alan bir bakış açısıyla, dünyada bugün sürdürülen anti-emperyalist mücadeleler, Üçüncü Dünya ülkelerinin durumu ve sorunları, Çin Halk Cumhuriyeti-SSCB çatışması ve yansımaları.

f — Tam Bağımsız ve Gerçekten Demokratik Türkiye'nin gerçekleşebilmesi için Milli Demokratik Devrimimizin izleyeceği yol.

Bir devrimci genç, günlük yaşayışında, giyim-kuşamında, hal ve tavırlarında olabildiğince örnek olmak durumundadır. Emperyalist moda mihraklarının yaydığı uzun saç alışkanlığı, devrimci gençlik saflarında tümüyle yokedilmelidir. Devrimci genç arkadaşlar sade, özentisiz, büyük burjuva-kapitalist damgalı herşeyden uzak bir görünüm içinde olmalıdırlar. Bu, hiç şüphesiz, yarı askeri üniformalara bürünmek, tekdüze kılıklar geliştirmek, pisliğe, hırpaniliğe mazeret bulmak anlamında değil. Göze batmayan, alelade, halk gibi bir giyim sözkonusu olan. (Çok belirgin kılıklara bürünmenin, bazı durumlarda, pratik sakıncalar getirdiğini de gözönünde tutmak gerek.)

Bireycilikle mücadele önem kazanmaktadır. Devrimci gençlik saflarında, çıban başı gibi duran, her zaman ayrıcalıklı, özel muamele isteyenlere, mülküne düşkün, zevkine düşkün, bireyci burjuva «onur»una toz kondurmayanlara değil; kendini örgüt içinde eritebilen, disiplinli, sıradan, büyük-küçük ayırmadan görev yapan, herşeyinden önce mücadelenin başarısını düşünen devrimcilere ihtiyaç var.

Ciddiyet. Asık suratlılık, gülmemek, arkadaşlarla kaynaşmamak değil. Mücadelenin her safhasında, o safhanın gerektirdiğini titizlikle, savsaklamadan yapmaktır ciddiyet. Ve daha önemlisi devrimci hareketin kutsal bellediği kişi ve kavramları asla şaka konusu yapmamak, siyasi nitelikli terimleri ve bir devrimcinin 9 defa yutkunduktan sonra söylemesi gereken «ajan», «hain» vb. gibi lafları kolayca, bozuk para harcar gibi ortalığa döküp, saçmamak. Faşist zulmün örneklerini ve hangi dereceden olursa olsun zulme uğrayan devrimcilere, ilericilere yapılanları dama kinle hatırlamak, asla şaka konusu yapmamak. Ciddiyet budur.

Gençlik hareketindeki dağınıklığı, disiplinsizliği giderebilmek ve etkili, birleşik, güçlü bir devrimci gençlik hareketini inşa etmek amacıyla:

Okul ve yurtları savunmak, faşistlerin denetimindeki yada faşist tehdidi altındaki okul ve yurtlarda devrimci, ilerici egemenliği kurabilmek için en geniş kitlelerin seferber edileceği, faşist saldırılara karşı hazırlıklı eylemler geliştirilmelidir.

Faşistlerin, devrimci gençliği, toplumun diğer ilerici kesimlerinden tecrit ederek, tek başına ezmek planlarını boş çıkarmak için; önce faşist olmayan tüm gençlikle, sonra da başta emekçi halk yığınları, ilerici-devrimci örgütlerle en sıkı dayanışmayı, cephe birliğini sağlamak zorunludur. Gençlik safları içinde, düşmanın bizi tecrit edebilmesine yarayan, teorik ve pratik alanda, her türlü sekter, ciddiyetsiz, sorumsuz, fantazi heveslisi tavırlara karşı kesin mücadele verilmelidir. Faşistlerin özellikle istismar ettikleri, toplumun diğer ke-

simlerinden devrimcileri tecrit etmek için malzeme olarak kullandıkları bazı konuları, soyut sloganlar atarak herkese kavratma olanağı yoktur. Bunun yerine sebatlı ve düzenli bir propaganda çalışmasıyla, mücadeleyle diğer ilerici kesimlerde, bu konularda bir «kamuoyu» yaratılmalıdır. Sloganlar, ancak bu temel üzerinde bir anlam ifade edebilir ve geniş kitleler arasında somutluk kazanabilir.

Türkiye'nin neresinde olursa olsun, bütün faşist baskı, terör ve zulüm olaylarına karşı devrimci gençlik hareketi, şartların ve olanakların elverdiği en aktif tepkiyi, en geniş gençlik kitlesini seferber ederek göstermelidir. Özellikle bu görevi başaramayan bir gençlik örgütlenmesi, sözde ne denirse densin, adına layık bir örgüt olamaz.

Devrimci gençlik mücadelesinin yükü ve boyutları, bu mücadelede yönetici sorumluluğunu yüklenmiş olanları aşıyorsa; bu meseleye en kısa sürede örgüt işleyişinin çerçevesi içinde bir çözüm bulunmalıdır. Kanımızca, gençlik önderi niteliğine sahip, devrimci gençlik hareketini militan ve mücadeleci bir biçimde yönetebilecek devrimcilerin, siyasal çizgileri ikinci planda kalmak koşuluyla, yönetim sorumluluğunu almaları, bugün için tek doğru çözüm yoludur.

Gençlik safları içinde tekke, küçük grup, arkadaş çevresi ilişkilerine ve bunlara dayanarak yaratılmaya çalışılan siyasal gruplaşma eğilimlerine prim verilmemelidir. Tekkelerin, küçük grupların, arkadaş çevrelerinin dağıtılması ve mücadele eden bütün militanlar arasında olabildiğince sıcak ve yakın omuzdaşlık bağları kurulması için çalışılmalıdır.

Bitmez, tükenmez koridor-kantin gevezeliklerinin yozlaştırıcı, pasifleştirici etkisini silebilmek için, mücadelenin günlük görevlerine olabildiğince çok sayıda genç seferber edilmeli günlük görevleri ciddiyetle yapmayan, savsaklayan, mücadeleden yan çizen kantin-koridor gevezeleri ciddi bir biçimde eleştirilerek, doğru yola çekilmelidir.

DEV-GENÇ dönemine damgasını vuran yoğun anti-emperyalist eylemlere hız verilmelidir. Özellikle ABD emperyalizmine karşı, ulusal bilinci ve mücadele ruhunu canlı tutmak amacıyla bu noktaya önem verilmelidir. «Kahrolsun Amerika» sloganını bile gönülsüz bağıran, ABD emperyaliminin simgelerine karşı aktif eylemler geliştirmeyi başaramayan bir devrimci gençlik hareketi, geçmişten gelen onurlu mirasa tam anlamıyla sahip çıkıyor sayılamaz.

Buna ek olarak, gene DEV-GENÇ döneminde başarıyla uygulanan, tüm ulusal ve demokratik güçleri seferber etmede önemli roller oynayan, 28/29 Nisan 1960 gençlik mücadelelerini, 10 Kasım'ı anma gibi eylemlerin geleneği yeniden canlandırılmalıdır. Devrimci

gençlik hareketi, ulusal ve devrimci tarihimizin değer taşıyan bütün anılarını, günümüzde faşizme ve emperyalizme karşı, tüm ulusal sınıf ve tabakaları birleştirebilmek amacıyla anmak, kitlelerin bilincinde canlı tutmak zorundadır.

Bugün ve görünebilir gelecekte, gençlik mücadelesini örgüt olarak sürdürme yükü AYÖD'ün omuzundadır. AYÖD'ün tabanı binlerce militan, samimi devrimci gençten oluşmaktadır.

AYÖD dışında örgütlenmiş devrimci gençlik kuruluşlarının tabanının da aynı niteliklere sahip olduğunu belirtmek gerekir. Hangi siyasal eğilimde olursa olsun tüm devrimci, ilerici, yurtsever gençliğin tekbir örgüt çatısı altında, militan, mücadeleci, tüm gençliği temsil eden bir önderliğe bağlı olarak bağımsızlık ve demokrasi kavgasında yer almaları, halkımızın Milli Demokratik Devrim mücadelesine büyük güç katacaktır.

(*) Bu yazı, esas olarak Ankara'da yürütülen devrimci gençlik mücadelesi üzerine yazılmıştır. Konu, kısa notlar biçiminde ele alındığı için, birçok konuda ayrıntıya girilmemiştir. Yazının amacı, gençlik mücadelesinin eksiklik ve zaaflarının geniş gençlik kitlesi içinde tartışılarak, gerekli tedbirlerle giderilebilmesine katkıda bulunmaktır.

Lübnan'da 25. Ateşkes ve Emperyalizmin Taksim Plânı

Lübnan 1861'de Osmanlı İmparatorluğunun bir eyaleti olarak kuruldu. Hıristiyan halkın çoğunluğu oluşturması Batı'lı ülkelerin baskısıyla Lübnan'a yarı - özerk bir statü kazandırdı.

Birinci emperyalist savaştan sonra yenik Osmanlı İmparatorluğunun yerini alan Fransız mandası, İkinci Emperyalist savaş dönemine kadar sürdü.

Fransızların çekilmesinden sonra 1943'de yapılan anlaşma ile hıristiyanların, çoğunluğu ve insiyatifi ellerinde tutacakları Lübnan hükümeti ve yürütmenin diğer organları kuruldu. Bundan sonraki Lübnan tarihi çoğunluk statüsündeki hırsitiyanlarla azınlık statüsündeki müslümanların emperyalist tahriklerle çatışmalarının tarihidir.

1958'de yeniden başlayan çatışmalarda ilerici müslümanlar ağır basmaya başlayınca, ABD İncirlik üssünden Lübnan'a sevkettiği paraşütçü tümenleriyle, hıristiyan gericilerin yayında doğrudan savaşa katıldı. Ve batıya bağlı bir politika izlemekte olan hıristiyan faşistlerin çoğunluğu ellerinde tuttukları iktidar kurtarıldı.

1968'den sonra İsrail siyonistlerinin, Filistinlilerin eylemlerini bahane ederek Lübnan'a karşı geliştirdiği hava akınları sırtını CİA'ye dayayan sağcı hıristiyanların Filistinlilere de saldırmalarının gerekçesi oldu.

Lübnan'da 10 aydır süren 10 bin

insanın ölümüne yol açan son savaş 13 nisanda Filistinlileri taşıyan bir otobüse yapılan bir saldırıyla başladı. Bundan sonra İlerici Sosyalist Parti ve diğer sol güçlerin oluşturduğu ilerici blokta FKÖ daha aktif olarak yer aldı.

Suriyenin çabaları ile Lübnan'da sağlanan 25. ateşkesden sonra kurulan yüksek askeri komite iki Lübnan'lı, iki Filistinli ve iki Suriyeli temsilciden oluşuyor. Bu ateşkesin ne kadar süreceği ve komitenin ne kadar görevde kalacağı belli değil. Çünkü artık Lübnanda yaşıyanların çoğunluğunu oluşturan müslüman halk kendilerine hıristiyanlarla eşit statü tanınmasını istemeye devam edecek. Çünkü, sağcı hıristiyanların ABD ve diğer Batı emperyalistleriyle kurdukları işbirliğinden güç alan CİA, halkları bölüp yönetmek sonucunu sağlamak için kışkırtıcı rolünü sürdürecek.

Gerçekte Lübnan'da olup bitenler ABD'nin yeni Orta-Doğu siyasetinden ayrı düşünülmemelidir. M.T. Klare «Vietnam'dan sonra Orta-Doğu?» başlığı altında ABD'nin bu plânlarını şöyle anlatıyor:

ABD savunma plâncıları, Çin - Hindi bataklıklarından kurtuldukları için mutludurlar ve Vietnam modeli bir savaş için yeni plânları yoktur. Bunun yerine başka bölgelerde yeni müdahale plânları yer almaktadır. Bu planların yoğun hava ve deniz kuvvetleri desteğinde anî saldırı ve o derece ani çekilme esasına dayalı olacağı çıkarılabilir. Eğer durum değişmezse, böyle bir saldırı için aday bölgeler, İran denizi, Basra Körfezi ve Akdeniz çevresi olacaktır.

Bugüne kadar Savunma Bakanlığı Orta-doğuda bir askerî müdahalenin kaçınılmaz olduğu yargısıyla hareket etmektedir. Hareket **plânları ona göre yapılmakta, üsler kurulmakta, yeni silâhlar denenmekte ve bölgede kullanılacak askerler için özel eğitim yaptırılmaktadır. ABD stratejisi Orta-doğuda bir çatışmaya göre plânlanırken gerçekte çatışmayı doğuracak dinamiği harekete geçiren tehlikeli süreç de başlamış oluyor. Bu tehlike Ocak 1974'de başkan Nikson'un bütün askerî güçleri hazır duruma geçirdiği ve askerî birliklerin Amerikan savaş malzemesinin dağıtımını düzenlemek üzere İsrail'e geldiği sıralarda açıkça yaşandı: «Akdeniz bölgesi, Atlantik Filosunun Vietnamıdır» yüksek rütbeli bir deniz subayı «Sea. Power» adlı dergide böyle yazıyordu: «Burası çatışmanın beklendiği ve buna ne derece hazır olduğumuzu deneyeceğimiz bir bölgedir».**

Pentagon'un Akdeniz bölgesinde bir «Vietnam» plânlaması ne rastlantısal bir olgudur, ne de beklenmedik bir olgu. Nikson, başkanlığının ilk yıllarında, uzmanlarının Vietnam savaşıyla uğraşları son bulur bulmaz Orta-doğunun Amerikan diplomasinin merkezi haline geleceğini söylemişti. Öte yandan ufakta bekleyen «enerji krizleri» dikkatleri ısrarla petrolden zengin Arap ülkeleri üzerine çekmektedir.

Artık ABD, geniş askerî teahhüdlere sürüklenmekten ve bölgedeki birkaç politik gücün kendisine karşı birleşebileceği çatışmalara doğrudan doğruya katılmaktan kaçınacaktır. Bugün Pentagon'daki askerî stratejiler, kriz anında, dünyanın herhangi bir noktasına, derhal gönderilebilecek ve kısa sürede kesin sonuç alabilecek, lojistik desteğe ihtiyaç duymayacak şekilde hazırlanmış, hareket kabiliyeti çok yüksek askerî üniteler

oluşturmak gerektiği üzerinde birleşmektedirler.

Görev tamamlandıktan hemen sonra, daha komuoyu tepkisi şekillenmeden, birlikler bölgeden çekilip gidecek. Eldeki bilgiler ışığında, Amerika'nın gelecekteki hava stratejisinin şu üç esasa dayanacağını söylemek mümkündür:

1 — ABD'den gönderilecek askerî birlikleri taşıyacak dev nakliye uçaklarının ikmal yapabilecekleri güvenilir «sıçrama noktaları» hazırlanacaktır.

2 — Üçüncü dünyadaki bazı ülkeler silâhlı kuvvetlerine bölgede anti-gerilla operasyonları için «jandarma» fonksiyonu gördürülecek. «Dünya jandarması» görevlerinin bir kısmı bölgesel «besleme jandarma birlikleri»ne devredilecek.

3 — Her an, kaybedilme tehlikesiyle karşılaşan bir ülkeye gönderilmeyi bekleyen hareketli birlikler oluşturulacak. Bu birlikler Amerika'nın heran istilaya hazır olduğu korkusunu yaratmak ve yıldırmak amacı ile de kullanılacaktır.

Batı'nın çıkarları açısından Orta-doğu'daki en önemli unsur PETROL'dur. Körfez çevresi dünya petrol kaynaklarının üçte ikisine sahiptir. Amerika'nın ve müttefiklerinin petrol ihtiyacının büyük kısmı bu bölgeden sağlanmaktadır. Nikson hükümetinin alternatif enerji kaynaklarını geliştirmek için yaptığı yatırımlara rağmen, Batı'nın Ortadoğu petrolüne muhtaç olmayacağı yolunda bir umut yoktur.

ABD'nin şimdiki savunma plânlarına bakılırsa, Akdeniz-Hint Okyanusu bölgesinde yeni Vietnamların yaratılacağını gösteren kuvvetli kanıtlar vardır. Gerçekten de 1960'ların başında, Çin-Hindindeki durum ile bugün Ortadoğudaki durum arasında pek çok yapısal benzerlikler vardır. Denilebilir ki, Çin-Hindindeki savaş ile gelecekte Ortadoğuda muhtemel savaşlar arasında ortak nokta, her ikisinde de bölgesel bir çatışma olarak başlaması ve fakat ABD tarafından el atılarak dünya çapında ABD'nin kuvvet müdahalesine hizmet amacıyla kullanılacağıdır.

M.T. Klarenin anlattığı ABD'nin bu politikasını uyguladığı Ortadoğuda birinci bölge Sina Cephesidir. Sina'da 200 Amerikan teknisyeni ve radar istasyonları Pentagon'un Ortadoğu stratejisindeki rollerine hazırlanıyorlar.

Kissinger Kıbrıs'ta «Türklerle Rumlar birlikte yaşayamaz» propagandası ve Sampson darbesiyle TAKSİME varan emperyalist çözümü başlattı. Bugün yine Kıbrıs'ta kurulu ABD üsleri, radarları ve uzmanları Akdeniz'deki rollerini oynamak için bekleyen ikinci Amerikan cephesidir.»

«Müslümanlar ile Hıristiyanlar birarada yaşayamaz, bu iki halk arasmda taksim edilmiş Lübnan» ABD emperyalizminin üçüncü cephesini kurmak için istediği çözümdür. Bu niyetlerini gizlemiyorlar. Ajans haberleri şöyle diyor:

ABD Dış İşleri Bakanlığı Ortadoğu işleriyle görevli yardımcısı Joseph Sisco ise dün yaptığı bir radyo konuşmasında, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi aracılığıyla Lübnan sorununa uluslararası bir çözüm bulunması gerektiğini söylemiştir. Sisco önerdiği çözüm konusunda bir açıklama yapmamıştır. Ancak gözlemciler ABD Dışişleri Bakan Yardımcısının bu sözüyle, **Ortadoğu'daki gibi gözlem istasyonları kurulmasını kast etdiğini belirtmektedirler.**

AFP'nin haberine göre, ülkesinin 1958'de olduğu gibi Lübnan'a doğ-

rudan müdahaleyi düşünmediğini söyleyen Sisco, sorunun daha vahimleşmesi durumunda süper güçlerin müdahale olasılığının artacağını öne sürmüştür.

Lübnan'da kullanılacak Amerikan gözlem istasyonları ancak TAKSİM'e uğramış bir Lübnan'da mümkündür.

Amerikan üsleriyle baştan aşağı donatılmış Türkiye'nin Orta-Doğu halklarının geleceğini tehdit eden bu emperyalist komplolarda güvenilir bir saldırı üssü olarak yer alması A.B.D.nin isteğidir. Türkiye'de etnik ve dini gruplar arasındaki kışkırtmalarıyla açık faşizme geçişin koşullarını hazırlayan Amerikancı partiler topluluğu MC faşistleri bu emperyalist komplolarda kendilerine düşeni yapmaya hazır ve nazırdırlar.

Çinhindinde, Afrikada yenilen A.B.D. emperyalistleri bütün çabalarına rağmen yenileceklerdir.

Bir çığ gibi büyüyen Ulusal Kurtuluş Savaşlarının zaferi Orta-Doğu'da da kaçınılmazdır.

10 lira